

דוח תקופתי לשנת 2018

תוכן העניינים

תיאור עסקי התאגיד	פרק א.
דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח	פרק ב.
דוחות כספיים	פרק ג.
פרטים נוספים על המבטח	פרק ד.
הצהרת האקטואר בענפי הביטוח	פרק ה.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א'

**תיאור עסקי התאגיד
ליום 31 בדצמבר, 2018**

<u>מספר עמוד</u>	<u>תוכן עניינים</u>
5	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
5	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	1.2 תחומי פעילות
6	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
7	1.4 חלוקת דיבידנדים
8	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
8	2.1 ביטוח רכב חובה
8	2.1.1 מוצרים ושירותים
12	2.1.2 תחרות
13	2.1.3 לקוחות
13	2.2 ביטוח רכב רכוש
13	2.2.1 מוצרים ושירותים
16	2.2.2 תחרות
17	2.2.3 לקוחות
17	2.3 לקוחות מבוטחים בביטוח חובה ובביטוח רכב רכוש
18	3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות
18	פירוט עסקי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות
22	4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל התאגיד
22	4.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות כלל התאגיד
26	4.2 חסמי כניסה ויציאה
26	4.3 גורמי הצלחה קריטיים בפעילות התאגיד ושינויים החלים בהם
27	4.4 השקעות
27	4.5 ביטוח משנה
33	4.6 הון אנושי
35	4.7 שיווק והפצה
36	4.8 ספקים ונותני שירותים
36	4.9 רכוש קבוע
37	4.10 עונתיות
37	4.11 נכסים בלתי מוחשיים
38	4.12 גורמי סיכון
39	4.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
40	5. חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי
40	5.1 דירקטורים חיצוניים מכהנים
40	5.2 דירקטור חיצוני דירקטור חיצוני שכהונתו הופסקה בשנת הדוח
40	5.3 מבקר הפנים בחברה
41	5.4 רואה חשבון מבקר
42	5.5 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
43	5.6 יישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבת Solvency II

שירביט חברה לביטוח בע"מ

51-2904608

מס' החברה ברשם החברות:

יד חרוצים 18, נתניה 4216002

כתובת:

076-8622202

טלפון:

31 בדצמבר 2018

תאריך המאזן:

28 בפברואר 2019

תאריך הדוח:

1. חלק א: פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1. תיאור כללי

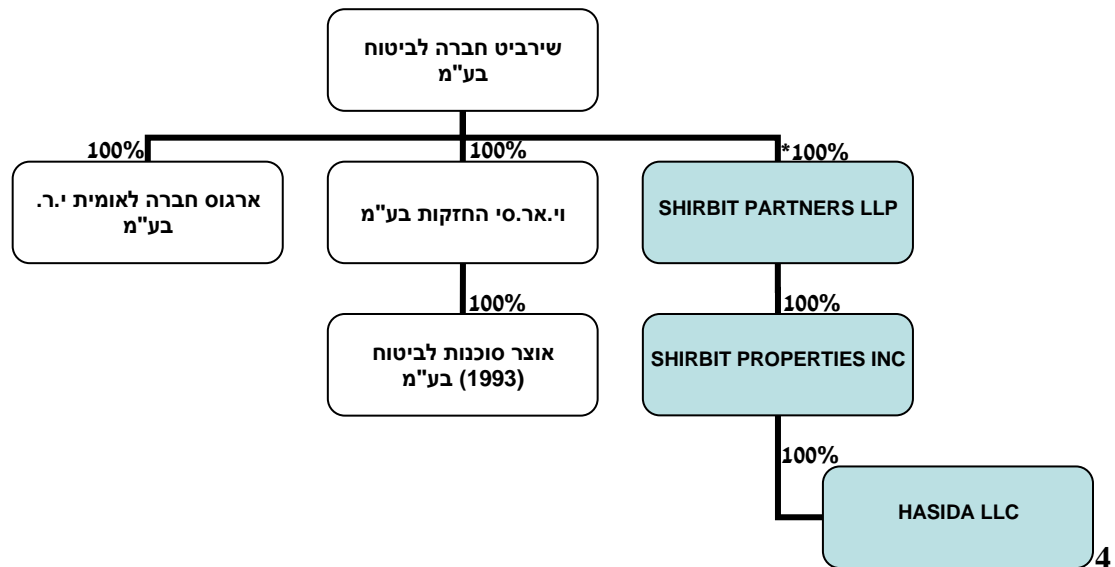
1.1.1.1. שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה"), הינה חברה בבעלות המלאה של מר יגאל רב נוף, המוחזקת על ידו באמצעות חברה פרטית בבעלותו המלאה.

1.1.1.2. החברה התאגדה כחברה פרטית ביום 15.2.2000 והחלה פעילותה ביום 1.4.2000.

1.1.1.3. החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים. הפעילות העסקית של החברה מתרכזת בענפי הביטוח הכללי (אלמנטרי), ובעיקר בשני תחומי פעילות: ביטוח רכב רכוש וביטוח רכב חובה. כמו כן פועלת החברה בענפי ביטוח דירות, בתי עסק והנדסי, ביטוח תאונות אישיות, בריאות, נסיעות לחו"ל וביטוח ימי וענפים נוספים.

1.1.1.4. הנהלת החברה ומשרדיה הראשיים ממוקמים באזור התעשייה הדרומי בנתניה, במבנה שזכויות החכירה בו מוחזקות על ידי חברת בת. לחברה סניפים בערים הבאות: ירושלים, אשדוד, חיפה ותל אביב.

1.1.2. תרשים מבנה ההחזקות של החברה

* כ-10% מהזכויות בשותפות מוחזקות במישרין על ידי בעל השליטה בחברה, מר יגאל רבנוף.

1.1.2.1. **וי.אר.סי. החזקות בע"מ** (להלן: "**וי.אר.סי.**") - חברה-בת בבעלות מלאה של החברה, המחזיקה בזכויות החכירה במבנה משרדים באזור התעשייה הדרומי של נתניה, המשמש את מטה החברה והנהלת הקבוצה. בבעלותה של וי.אר.סי. נדל"ן מניב (לפרטים נוספים אודות נכסי הנדל"ן, ראה סעיף 4.9 להלן).

1.1.2.2. **ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ** (להלן: "**ארגוס**") - חברה-בת בבעלות מלאה של החברה. פעילותה היחידה של ארגוס היא החזקת נכס נדל"ן מניב הכנסות, הממוקם בתל-אביב.

1.1.2.3. **אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ** (להלן: "**אוצר**") - חברה-בת של וי.אר.סי. שמשה עד לשנת 2003 כסוכנות ביטוח. אוצר אינה עוסקת עוד במכירות פוליסות ביטוח ופעילותה מתמצה בגביית עמלות בגין פוליסות משנים קודמות.

1.1.2.4. **SHIRBIT PARTNERS LLP** (להלן: "**השותפות**") - שותפות בשליטת החברה. הוקמה במדינת פלורידה ארה"ב.

1.1.2.5. **SHIRBIT PROPERTIES INC** - חברה פרטית המוחזקת במלואה על ידי השותפות. הוקמה במדינת פלורידה ארה"ב.

1.1.2.6. **HASIDA LLC** - חברה פרטית שהוקמה במדינת פלורידה ארה"ב המוחזקת במלואה על ידי SHIRBIT PROPERTIES INC.

1.1.2.7. השותפות והחברות האמורות בסעיפים 1.1.2.4-1.1.2.6 לעיל עוסקות ברכישה והחזקה של נכסי מקרקעין מניבים במדינת פלורידה שבארה"ב ובניהול הנכסים לצורכי השקעה.

1.2. תחומי פעילות

1.2.1. החברה פועלת כמבטחת בשני תחומים עיקריים:

1.2.1.1. **ביטוחי רכב חובה** - ביטוח לכיסוי נזקי גוף עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.

1.2.1.2. **ביטוחי רכב רכוש** - ביטוח לכיסוי נזקי רכוש שנגרמו לרכב המבוטח בקרות מקרה הביטוח (להלן: "**ביטוח מקיף**") ונזקי רכוש שנגרמו לצד שלישי בקרות מקרה הביטוח (להלן: "**ביטוח צד ג'**").

1.2.2. פעילות החברה בתחומי ביטוח נוספים

בנוסף לתחומי הביטוח העיקריים המפורטים בסעיף 1.2.1 לעיל, פועלת החברה בתחומי ביטוח נוספים כגון: דירות וביטוחי רכוש ובכלל זה בתי עסק, הנדסי וקבלנים, חבויות, בריאות לרבות נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות.

1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

כתבי התחייבויות ושטרי הון

ביום 25 בפברואר, 2016 הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים לבנקים כדלקמן: כתב התחייבות נדחה על סך של 30 מיליון ש"ח כמכשיר הון משני מורכב וכתב התחייבות נדחה על סך של 20 מיליון ש"ח כמכשיר הון שלישוני. במקביל פעלה החברה לפדיון מוקדם של שני כתבי התחייבות נדחים אשר הונפקו על ידיה בשנת 2012, בסכום כולל של 30 מיליון ש"ח (נכון למועד ההנפקה). ביום 30 באוגוסט, 2017 פרעה החברה סך של 10 מיליון ש"ח של כתבי התחייבות נדחים אשר הונפקו על ידיה בשנת 2012. למעט האמור לעיל, בשנתיים האחרונות לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניות החברה.

לפרטים נוספים ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

1.4. חלוקת דיבידנדים

ביום 15 בינואר, 2018 אישר דירקטוריון החברה עדכון של מדיניות חלוקת הדיבידנד. על פי המדיניות המעודכנת, דיבידנד יחולק כפוף להחלטת האסיפה הכללית של החברה, לאחר שהמליץ לה על כך דירקטוריון החברה וכפוף לעמידת החברה בהוראות כל דין ובתנאים הבאים במצטבר: א) עודף ההון של החברה לאחר החלוקה יהיה בהתאם לדרישות ההון של הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הממונה") ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) התשנ"ה-1998 (להלן: "תקנות הון עצמי מינימלי"). ב) לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש בשיעור של לפחות 115% לפי תקנות הון עצמי מינימלי ג) לאחר ביצוע החלוקה על החברה לעמוד ביחס כושר פירעון בשיעור של 100% לפחות לפי הוראות ליישום למשטר כושר פרעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II.

לפרטים אודות חלוקת דיבידנד לבעלת המניות, שבוצעה ביום 14 באוקטובר, 2018 - ראה באור 12 לדוחות הכספיים - "הון עצמי ודרישות הון".

הערה:

בדוח זה הכולל תיאור עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר, 2018 כללה החברה, ביחס לעצמה וביחס לתאגידים המוחזקים על-ידיה, מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים, המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באופן ספציפי, או באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מעריכה", "בכוונת החברה", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם ונכונותו לא נבחנה על-ידי החברה באופן עצמאי.

בנוסף התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד יושפעו מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בסעיף 4.12 להלן בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה, כמפורט בסעיף 2 לדוח הדירקטוריון.

לפיכך, על אף שהחברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שאין כל ודאות כי תוצאותיה בפועל של החברה בעתיד תהיינה בהתאם לציפיות אלה והן עשויות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

2. חלק ב': תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1. ביטוח רכב חובה

תחום ביטוח החובה הוא תחום מרכזי בפעילות מרבית חברות הביטוח ומהווה כ-24% מסך פעילות הביטוח האלמנטארי בישראל, נכון לשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2018. בעידוד הממונה, הפך הענף לתחרותי בשנים האחרונות ומאפשר קביעת מחירים דיפרנציאליים בהתאם למאפיינים שונים, כגון גיל ומין הנהג, ותק נהיגה, היסטוריית תאונות, מאפייני הרכב (כגון, קיום מערכות התרעה על אי שמירת מרחק או סטייה מנתיב, מערכות בלימה אוטונומיות ומספר כריות האוויר).

2.1.1. מוצרים ושירותים

2.1.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים הכלולים בתחום הפעילות, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים

1. מאפייני המוצר

בתחום פעילות ביטוח רכב חובה משווק מוצר יחיד - פוליסת ביטוח רכב חובה.

פוליסת הביטוח המשווקת על ידי החברה, כמו גם על ידי יתר חברות הביטוח בתחום ביטוח רכב חובה, מתבססת על פוליסה תקנית הקבועה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, אשר נוסחה וסדר סעיפיה מחייבים את חברות הביטוח. בהתאם לתקנות האמורות, רשאיות חברות הביטוח לערוך שינויים בפוליסה התקנית ולהוסיף לה נספח הרחבות לכיסויים נוספים ובלבד שאלו מיטיבים את תנאיה.

2. התחום כפוף לשני דינים עיקריים:

א. פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 (להלן: "פקודת רכב מנועי").

פקודת רכב מנועי מחייבת כל אדם המשתמש ברכב (או המתיר לאחר להשתמש בו) להחזיק בפוליסת ביטוח בתוקף המכסה את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחבות בה לפי חוק הפלח"ד ומפני חבות שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי כלי הרכב. שימוש ברכב מנועי ללא ביטוח חובה בתוקף מהווה עבירה פלילית.

ב. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "הפלח"ד").

הפלח"ד מסדיר את הפיצוי לנפגעי תאונות דרכים וקובע כי משתמש ברכב מנועי חייב לפצות את הנפגעים בגין נזק גוף בלבד שנגרם להם בתאונות דרכים בהם מעורב הרכב המבוטח. האחריות לפיצוי הנפגע היא מוחלטת ואינה תלויה באשם מצד הנהג או אחרים (בכפוף לחריגים שמנויים בחוק).

3. קרנית

הפלח"ד וצווים שהוצאו מכוחו קבעו את הקמת קרנית - קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית") שתפקידה לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים לפי הפלח"ד, אך נבצר מהם לתבוע פיצויים מחברת ביטוח שלא באשמתם, בין היתר, בשל כך שהנהוג האחראי לפיצויים לא ידוע או שאין לו ביטוח המכסה את החבות לפיצוי. החל מינואר 2010 משמשת קרנית, מכוח תקנות ייעודיות, צינור להעברת כספי פרמיה למוסד ביטוח הלאומי (וממנו לקופות החולים), כחלק מהליך שהעביר את עיקר האחריות למימון ההוצאות הרפואיות הכרוכות בתאונות דרכים לקופות החולים. על פי צו שנקבע, לצורך מימון הוצאות אלה, על כל חברה להעביר לקרנית 9.4% מהפרמיה.

ביום 29 בספטמבר, 2016 פורסם חוזר ביטוח 14-1-2016 שעניינו "השבת כספים מקרנית לציבור המבוטחים". לפי החוזר, מנתוני הדוח הכספי של קרנית לחציון הראשון של שנת 2016, עולה שהצטבר בקרנית סכום עודף של כ- 1.2 מיליארד ₪, העולה על הנדרש לקרנית למימון פעולותיה והבטחת יציבותה. כתוצאה, הורה הממונה בחוזר על השבת סכום הכסף העודף שקיים בקרנית לציבור המבוטחים בביטוח רכב מנועי באמצעות הפחתת 13% מדמי הביטוח הנגבים.

ביום 13 בנובמבר, 2017 פורסם תיקון לחוזר ולפיו, לאור סכום הכספים שהושבו לציבור המבוטחים בשנת 2017 ונתונים כספיים במאזן קרנית, הופחת שיעור דמי ההשבה החל מחודש דצמבר 2017, לשיעור של 7% מדמי הביטוח הנגבים. כן נקבע כי ההשבה מתיחסת לפוליסות שמועד תחילתן בין יום 1 בינואר, 2017 לבין יום 1 בדצמבר, 2018. בחודש ינואר, 2019 הסתיימה השבת הכספים כאמור.

4. ביטוח שיורי ("הפול")

"הפול" הוא התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה שליד איגוד חברות הביטוח בישראל, המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו לרכוש ממבטחים בישראל פוליסת ביטוח (להלן: "הפול" או "הביטוח השיורי"). כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה, נושאות מדי שנה, לפי חלקן היחסי (בהתאם לנתח השוק היחסי שלהן בענף ביטוח רכב חובה), ברווחי או בהפסדי "הפול".

5. תמחור

חברות הביטוח קובעות את דמי הביטוח בענף זה, בהסתמך על המלצות המפעיל¹, שהוא בעל הזיכיון מטעם הממונה לבדיקה ומתן המלצות ביחס לתעריפי החובה היוצרות תעריף דיפרנציאלי (מחיר זול יותר לבעלי פרופיל סיכון נמוך ומחיר גבוה יותר לבעלי פרופיל סיכון גבוה) על-פי משתנים, כאמור לעיל, המאושרים על-ידי הממונה.

בחודש אוגוסט, 2016 פורסם חוזר ביטוח 11-1-2016 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה". התיקון ביטל הגבלה שהיתה להעמיד את תעריף ביטוח החובה על תקרה של 90% מהתעריף בביטוח השיורי.

בחודש ספטמבר 2016, פורסם חוזר ביטוח 15-1-2016 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה" המעדכן את דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי. בין הוראות התיקון - הוספת מאפיינים לרכב הנלקחים בחשבון במסגרת קביעת תעריפי הביטוח השיורי (כגון מערכת יציבות, מערכת למניעת תאונות ומין הנהג/ת), במטרה להתאים טוב יותר את תעריפי הביטוח לסיכון המבוטח ולסיכון של כלי הרכב. מאפיינים אלו היו צפויים להוזיל את תעריפי ביטוחי החובה בשנת 2017, אולם השפעת תיקון תקנות היוון והפחתת שיעור ריבית ההיוון על פיהן ואי הוודאות ביחס להפחתת שיעור הריבית גם ביחס לחישוב הריבית במסגרת פיצויי נזיקין (ראה להלן סעיף 2.1.1.4 "ס"ק 6) גרמה בפועל לעליית תעריפי ביטוח החובה.

6. תביעות הביטוח בתחום זה מתאפיינות בזמן בירור ארוך יחסית, אשר עשוי לחלוף בין מועד קרות האירוע לבין מועד התגבשות הנזק וסילוק התביעה ("זנב תביעות ארוך").

¹ חברת רון בינה אקטוארית בע"מ (להלן: "המפעיל").

2.1.1.2. השווקים העיקריים של מוצרי התחום ומגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

1. החברה משווקת ומוכרת פוליסות ביטוח חובה בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי, הכולל קולקטיבים המחזיקים בצי רכב פרטיים בין היתר, באמצעות השתתפות במכרזים עסקיים.
2. היקף פעילות החברה בשנת 2018 בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ- 170.5 מיליון ש"ח, לעומת כ- 167.7 מיליון ש"ח בשנת 2017. ירידה בשיעור של כ- 3.4% בהיקף הפעילות.
3. בשנת 2018 חל גידול בשיעור של כ- 10% במספר הרכבים שביטחה החברה בביטוח חובה, בהשוואה למספר הרכבים שביטחה בשנת 2017, בעיקר כתוצאה מגידול משמעותי בביטוח קולקטיבים.

2.1.1.3. לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים.

2.1.1.4. מגבלות, חקיקה, אילוצים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות לפקודת רכב מנועי ולפלת"ד, כמו גם להוראות הממונה, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. בחודש דצמבר 2017, התקבל תיקון לפקודת רכב מנועי, שבין עיקריו: הוספת אפשרות להוציא תעודת ביטוח באמצעים אלקטרוניים, ביטול החובה להחזיק בתעודת ביטוח מקורית, הוראות לעניין אופן המצאת תעודת ביטוח למבוטחים, הוראות לעניין שמירת התעודה על ידי המבטח ודרכים לביטול הפוליסה.

2. ביום 1 ביולי, 2018 פורסם תיקון לפקודת ביטוח רכב מנועי, המעלה את תעריף ההעמסה למימון עלות לביטוח אופנועים במסגרת הפול, לשיעור של 8% לתקופה של שנתיים שבסיומה יעלה לשיעור של 8.5%.

3. ביום 23 ביולי, 2018 פירסם הממונה נייר התייעצות לציבור בעניין "תשלומים עיתיים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה - 1975". הנייר מתייחס להסדר שנקבע בתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תשלומים עיתיים), תשל"ה - 1978 שמשמין את בית המשפט לפסוק פיצויים לנפגע תאונת דרכים שנגרמו לו הפסד כושר השתכרות והוצאות מתמשכות על ידי תשלומים עיתיים במצבים שונים, ובניהם אם הנפגע יפסיד כתוצאה מתאונת הדרכים 40% או יותר מכושר השתכרותו בעתיד. כיום, השתרש נוהג לפי רוב התשלומים לנפגע, מכוח חוק הפיצויים, משולמים על ידי חברות הביטוח כתשלום מידי וחד פעמי. רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בוחנת השלכות של קביעת הוראות בנושא במסגרתן יקבע, בין היתר, שהתשלום לנפגעי תאונות דרכים שאחוז הפגיעה בכושר השתכרותם בעתיד הוא 20% ומעלה ישולם, ככלל, באמצעות תשלומים עיתיים שיהיו צמודים למדד המחירים לצרכן. בהתאם לנייר ההתייעצות, לא תהיה לנפגע או לחברת הביטוח זכות לטעון להרעה או הטבה במצבו הבריאותי עקב תאונת הדרכים המחייבת עדכון הקצבה החודשית שנקבעה לו. כמו כן, ייבחן הצורך לקבוע הוראות לפיהן במקרה בו נפטר נפגע, לאחר שנפסקו לו תשלומים עיתיים, התשלום לתלויים שפרנסתם כולה או מקצתה הייתה תלויה על הנפטר, ערב פטירתו, יהיה גם כן באמצעות תשלומים עיתיים. בשלב זה אין לחברה יכולת להעריך את השפעת הנייר, ככל שיצא

לפועל, והדבר תלוי במספר נושאים וגורמים, בין היתר, בעלויות שיידרשו ממבטחים לצורך תפעול האסדרה המוצעת, בהתנהגות התובעים ובתעריפים שיאושרו על ידי הממונה.

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם להערות הציבור דוח ועדה של משרד המשפטים ומשרד האוצר שעניינו "דוח ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין להערות הציבור" (ראה להלן ס"ק 6). בין היתר, המליצה הוועדה, פה אחד, שלא לחייב את המזיק בפיצוי עתי של הניזוק.

4. בחודש אוגוסט, 2018 פורסמה טיוטת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי) (טיוטה מס' 2). בין התיקונים על פי טיוטת התקנות: הוספת אפשרות למסור עותק תעודת ביטוח כמסר אלקטרוני חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, וחיוב מבטח לשמור עותק של תעודת הביטוח הדיגיטלית שהפיק לתקופה של עשרים וחמש שנים לפחות ממועד סיום תקופת הביטוח.

5. חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה 1995
חוק הביטוח הלאומי, מקנה למוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששולמו או שישולמו על ידי המל"ל, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד (למשל אם עובד נפגע בתאונת דרכים שהיא גם תאונת עבודה).
בחודש מרץ, 2018 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2019), התשע"ח-2018 המתקן חוקים שונים במטרה לשמור על מדיניות פיסקלית אחראית, לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית ולהגדיל את הכנסות המדינה. בין התיקונים בחוק - הוספת סעיף לחוק הביטוח הלאומי, בדבר ההתחשבות הנערכת בין המוסד לביטוח לאומי לצד שלישי. הסעיף קובע כי המוסד לביטוח לאומי לא יגיש תובענות או דרישות תשלום נגד חברות ביטוח וקובע הסדר שיבוב חדש לפיו כל חברת ביטוח תעביר סכום קבוע שנתי לצורך כיסוי חבותה, לפי תקנות שיפרסם שר האוצר. התיקון בחוק הביטוח הלאומי יכנס לתוקף במועד כניסת התקנות לתוקף (להלן: "מועד התחילה") ויחול על תאונות שארעו במועד התחילה ואילך וכן על תאונות שארעו בין 1 בינואר, 2014 למועד התחילה ובתנאי שהמוסד לביטוח לאומי לא הגיש תביעה או דרישה לתשלום בגינן.

6. תקנות ההיוון
בחודש אוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון) (תיקון), התשע"ו-2016 (להלן: "תקנות ההיוון") שענינן שיעור ריבית ההיוון החלה על גמלאות שמשלם המוסד לביטוח הלאומי בגין מקרים המשמשים עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד (זכות שיבוב). בגין תשלום הגמלאות כאמור, זכאי המוסד לביטוח לאומי לתבוע את חברות הביטוח בגין כספים ששילם או עתיד לשלם למבוטחיהן. על פי עדכון תקנות ההיוון, הופחת שיעור הריבית מ- 3% לשיעור של 2%. כתוצאה מעדכון תקנות ההיוון, הגדילה החברה בשנת הדוח את עתודות התביעות וייקרה את התעריפים על מנת לכסות את פרמיית הסיכון המעודכנת.

בנוסף, עורר התיקון את הצורך לבחון את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין ואם הוא אמור להיות מושפע מתיקון תקנות ההיוון. על רקע זה מונתה ועדה בינמשרדית של משרד המשפטים ומשרד

האוצר (להלן: "הוועדה") שנתבקשה לבחון את סוגיית ריבית ההיוון המתאימה לחול על פיצוי נזיקי ואם יש להתאים את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין לזה שנקבע בתקנות ההיוון.

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם להערות הציבור דוח הוועדה. הוועדה הגיעה למסקנה כי אין להשוות את ריבית ההיוון הנזיקית לזו הקבועה בתקנות ההיוון וקבעה כי גובה ריבית ההיוון ישאר 3%.

ביום 28 בינואר, 2019 הודיע בית המשפט העליון כי הוועדה מעוניינת להשלים את הבחינה של מספר נושאים, כפי שצויין בדוח הוועדה וכי לאחר קבלת הערות הציבור צפויה הוועדה לפרסם את דוח הוועדה הסופי בחודש אפריל, 2019. להערכת החברה, למסקנת הוועדה תהיה השפעה על הערכת עתודות הביטוח של החברה וייתכן שתידרש לעדכן את העתודות בהמשך.

לפרטים נוספים אודות השינוי בריבית ההיוון ראו באור 27(ג) לדוחות הכספיים.

2.1.2. תחרות

2.1.2.1. תחום זה מתאפיין בתחרות גדולה בין חברות הביטוח. על פי פרסומי רשות שוק ההון ביטוח וחסכון פועלות כיום 15 חברות ביטוח ובנוסף הפול וקרנית. בשנת הד"ח קיבלו 2 חברות רשיון מהממונה לפעול כמבטוח: ליברה חברה לביטוח בע"מ ו- Wesure חברה לביטוח בע"מ. חלקה של החברה בענף ביטוח חובה, נכון לשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2018, הוא 3.1%. חברות הביטוח הגדולות העוסקות בתחום זה הן "מנורה", "הראל", "שלמה", "הפניקס" ו"שיר איי.די.איי", המהוות כ-59.6% משוק הביטוח. חברות הביטוח הקטנות והבינוניות מהוות כ-40.4% מהשוק. ההבדלים בין חברות גדולות לבין חברות קטנות אינם באים לידי ביטוי, מאחר שאין יתרון לגודל החברה בתחום זה.

להערכת החברה, הצטרפות 2 חברות נוספות לפעול בתחום הביטוח, תשפיע על התחרות בין החברות הביטוח בשנת 2019 ואילך, בתחום ביטוחי רכב וביטוחי רכוש בהן פועלות החברות החדשות.

2.1.2.2. החברה מתמודדת עם התחרות בתחום ביטוח זה, מול כל חברות הביטוח הפועלות בתחום, ופועלת להגדלת חלקה בשוק ולשיפור מעמדה התחרותי בשווקים כדאיים מבחינת הרווחיות, תוך ניצול הידע בכל הקשור בדיפרנציאציה.

2.1.2.3. לפי פרסומי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון חל בענף ביטוח רכב חובה גידול בהיקף של 5% בדמי הביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

2.1.2.4. התחרות הקשה בין חברות הביטוח המאפיינת את תחום הפעילות, באה לידי ביטוי, בין היתר, בהבדלים בתעריפי הביטוח, מתן אשראים ארוכים ומתן הטבות נוספות. בשנת 2018 חלה עליה קלה של תעריפי הביטוח לאור עדכון תקנות ההיוון ואי הוודאות לגבי השפעת העדכון על גובה ריבית ההיוון בדיני הנזיקין (לפרטים ראה סעיף 2.1.1.4 (ס'ק 6) לעיל).

2.1.2.5. לאור התחרות בתחום זה, כלי רכב רבים מבוטחים בביטוח מקיף בחברות השונות מהחברות בהן הם מבוטחים בביטוח חובה.

גם אתר האינטרנט של הממונה, אשר מספק מידע השוואתי של תעריפי פוליסות ביטוח חובה המוצעים על ידי חברות הביטוח, בהתאם לפרמטרים שמשליכים על גובה הפרמיה, מגביר את התחרות ותורם לתופעה זו של תנודתיות תיק ביטוח רכבי החובה בשוק.

2.1.2.6. שיטות עיקריות של החברה להתמודד עם התחרות:

1. קביעת תעריף דיפרנציאלי בהתבסס בעיקר על פרמטרים כגון גיל, ותק הנהג, מין הנהג ומערכות בטיחות חדשניות ברכב.
2. רמת שירות גבוהה ואיכותית.
3. תגמול ותמריצים לסוכנים.
4. פרסום בערוצי תקשורת שונים.
5. שיווק ומכירה באמצעות כלי דיגיטליים מתקדמים.
6. השתתפות במכרזים וכניסה לנישות חדשות.

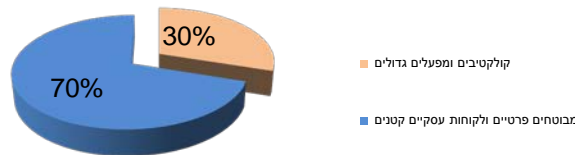
2.1.3. לקוחות

2.1.3.1. לחברה אין לקוח שהכנסות החברה ממנו בתחום זה מהוות 10% או יותר מסך ההכנסות בשנת 2018.

2.1.3.2. התפלגות פרמיה ברוטו, בשנת 2018, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים בתחום רכב חובה:

סה"כ פרמיות ברוטו (אלפי ₪)	קולקטיבים ומפעלים גדולים (אלפי ₪)	מבוטחים פרטיים ולקוחות קטנים (אלפי ₪)	שיעור קולקטיבים ומפעלים גדולים
160,854	48,839	112,014	30%

התפלגות פרמיה ברוטו (%) בשנת 2018, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים בתחום רכב חובה:

2.1.3.3. ותק והתמדה של לקוחות

1. להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב חובה במונחי מחזור פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח), לשנת 2018:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	60.1	34.8	21.1	44.9	160.9

2. שיעור החידושים בשנת 2018 עמד על כ-61%.

2.2. ביטוח רכב רכוש

2.2.1. מוצרים ושירותים

2.2.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים, הכלולים בתחום הפעילות

1. ביטוח רכב רכוש הוא ביטוח הרשות הנפוץ ביותר בתחום פעילות ביטוח כללי. ביטוח זה כולל כיסוי לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח ולנזקי רכוש הנגרמים על-ידי כלי הרכב המבוטח לצד שלישי, וכולל שני כיסויים עיקריים: א) נזקים הנגרמים כתוצאה מתאונה. ב) גניבה. תחום ביטוח רכב רכוש הוא תחום הפעילות הגדול והמשווק ביותר

בכל חברות הביטוח העוסקת בביטוח האלמנטארי. בשנת 2018 הגיע היקף התחום לכ- 7 מיליארד ש"ח.

יחד עם ביטוח החובה המפורט לעיל תחום זה הינו אחד משני התחומים הגדולים בהיקפם.

2. בתחום פעילות ביטוח רכב רכוש קיימים שני מוצרים עיקריים כדלקמן:

א. **ביטוח רכב מקיף** - ביטוח רכב רכוש הכולל גם ביטוח צד ג'. הביטוח נועד לכסות נזקים לרכוש המבוטח ונזקים שהרכוש המבוטח גורם לרכוש אחר. במסגרת זו נכללים: תאונות, נזקים עצמיים שנגרמו לרכוש המבוטח עצמו, גניבה, שריפה ועוד.

ב. **ביטוח רכב צד ג'** - ביטוח רכב רכוש הנועד לכסות נזקים שגורם הרכוש המבוטח לרכוש של צד שלישי, ובכללם, נזקים הנגרמים לרכב אחר וכן נזקים עקיפים הנגרמים לרכוש אחר. גובה הכיסוי מוגבל לסכום הנקוב בפוליסה. ביטוח זה משמש בעיקר לכלי רכב ישנים ששוויים נמוך.

בנוסף מציעה החברה למבוטחיה לרכוש כתבי שירות שונים לרכב כגון גרירה, תיקון מראות ושמשות ועוד.

3. בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2018, נגרמו לכל חברות הביטוח רווחים בתחום הפעילות, כתוצאה משיפור בפעילות החיתום ועונת חורף קלה יחסית לשנים קודמות. הרווח הכולל של ענף הביטוח בישראל בתחום רכב רכוש בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2018 עמד על סך של כ-735.4 מיליון ש"ח (לעומת רווח של כ-461.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2017) ובניכוי רווחי השקעות, שעמדו על סך של כ-141.5 מיליון ש"ח - הגיע הרווח החיתומי בענף לכ-593.6 מיליון ש"ח.

4. בשנת 2018 הסתכם היקף פעילות החברה בתחום בכ-270.3 מיליון ש"ח (לעומת כ-265.2 מיליון ש"ח בשנת 2017) - עלייה בשיעור של כ-2% בהיקף הפעילות. תחום ביטוח רכב רכוש מהווה כ-47.2% מהפעילות הכוללת של החברה בענף הביטוח האלמנטרי. תרומתו של התחום לרווחיות הכוללת של החברה בשנת 2018 הייתה חיובית, וגרמה לרווח של כ-27.5 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-0.6 מיליון ש"ח בשנת 2017.

5. בשנתיים האחרונות פעלה החברה לטיוב תיק הלקוחות ולשיפור תמחור פוליסות ביטוח רכב רכוש. כתוצאה, חל שיפור בתוצאות החיתומיות בשנת הדוח. תחום ביטוח רכב רכוש מהווה תחום פעילות חשוב, משמש לחברה כפלטפורמה ומסייע לפעילותה בתחומים רווחיים כגון ביטוח דירות, ביטוח עסקים וביטוח תאונות אישיות.

2.2.1.2 מאפייני המוצרים

1. **תחום ביטוח רכב רכוש בישראל** מייצר פרמיה בשיעור של כ-40% מתוך כלל הפרמיה בענף הביטוח האלמנטארי בישראל. לתחום זה יש השפעה מהותית על רווחיות ועל תוצאות החברה, בשל המפורט לעיל ובשל רמת הסייר ששיעורה גבוה משמעותית ביחס ליתר הענפים.

2. בביטוח רכב רכוש קביעת סכום הנזק והפיצוי בגינו, נעשית על-פי רוב, בסמוך למועד התביעה ("זנב תביעות קצר").

3. לאור שכיחות הנזקים הגבוהה יחסית, קיימת מודעות צרכנית גבוהה ביותר לביטוח רכב רכוש, ועל כן מתאפיין מוצר זה בפעילות מכירה פשוטה יחסית.

4. פוליסת ביטוח רכב רכוש מבוססת על נוסח המפורסם בתקנות שהותקנו מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "הפוליסה התקנית" ו-"חוק הפיקוח", בהתאמה). בכפוף לאישור הממונה, רשאיות חברות ביטוח לשנות מנוסח הפוליסה התקנית, ובלבד שהשינויים מטיבים את תנאיה.

5. תמחור

תעריף ביטוח רכב רכוש הוא אקטוארי דיפרנציאלי, הכפוף לאישור הממונה ונקבע על בסיס פרמטרים שונים כגון דגם הרכב, נפח מנוע, שנת ייצור, אמצעי מיגון, מאפייני הנהגים ברכב, ניסיון תביעות בשלוש השנים האחרונות וכיו"ב. בתהליך ההפקה והחיתום של פוליסת ביטוח רכב רכוש משולבים הן התעריף הדיפרנציאלי והן נהלי חיתום של החברה (כגון מיגון הרכב ואישור העדר תביעות).

6. לאחר הפעלת פוליסת הביטוח על-ידי המבוטח, ולאחר שהחברה פיצתה את המבוטח בהתאם לתנאי הפוליסה, רשאית החברה להיכנס בנעלי המבוטח ולתבוע בשמו את הגורם שהסב את הנזק ולהיפרע ממנו בגין הנזק - תביעת שיבוב.

7. תחום ביטוח רכב רכוש הוא תחום עתיר הוצאות. כמות העובדים המוקצית לפעילות גבוהה והוצאות התפעול גבוהות ונובעות מיישום הוראות רגולציה רבות כגון חוזר יישוב תביעות.

2.2.1.3. השווקים העיקריים של מוצרי התחום מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

עיקר פעילות החברה בתחום ביטוח רכב רכוש הוא בביטוח מקיף של רכבים פרטיים ומסחריים במשקל עד 3.5 טון. החברה משווקת את פוליסות הביטוח במספר ערוצי שיווק: סוכני ביטוח, קולקטיבים ומפעלים גדולים, ושיווק ישיר. בשנים האחרונות חל גידול משמעותי של ערוץ שיווק הסוכנים אשר נכון למועד הדוח מהווה ערוץ שיווק מרכזי של החברה בתחום זה. מגמה זו מאפשרת לחברה להמשיך במדיניות של פיזור סיכונים התיק הביטוחי וחלוקת פעילות השיווק בין מספר ערוצי שיווק שאינם תלויים זה בזה, ובאופן ספציפי, מאפשרת לחברה למזער את הסיכון של נטישת לקוחות. כמו כן פעילה החברה בנישות ייעודיות למגזר העיסקי כגון אוטובוסים זעירים, מוניות ומשאיות קלות.

2.2.1.4. לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים.

2.2.1.5. מגבלות, חקיקה, אילוצים שונים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום ומפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. בחודש מרץ, 2018 פורסמו תקנות רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (השפעה אסורה על שיקול דעת של שמאי רכב), תשע"ח-2018. התקנות קובעות מהי פניה לשמאי המהווה השפעה אסורה על שיקול דעתו של השמאי ובאילו מקרים רשאי מנהל מקצועי של מוסד (כהגדרתו בחוק חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016) לפנות בכתב למוסד בבקשה לשנות שומת רכב.

2.2.2 תחרות

2.2.2.1 תחום זה מתאפיין בתחרות בין כל חברות הביטוח העוסקות בביטוח אלמנטארי. חברות הביטוח מתחרות ביניהן על בסיס רמות שונות של התעריף הדיפרנציאלי (ראה סעיף 2.2.1.2 ס"ק 5 לעיל).

2.2.2.2 פעילות חברות הביטוח הישיר בענף משמעותית יותר לעומת ענפי ביטוח אחרים, תוך ניצול היתרון שיש להן באי תשלום עמלות למשווקים. להערכת החברה, תחום ביטוח רכב רכוש ימשיך להוות תחום עיקרי בביטוח אלמנטארי ויתאפיין בתחרות משוכללת גם בעתיד². בין חברות הביטוח קיימת תחרות עזה, להשגת נתחי שוק גדולים יותר ולשימוש בפלטפורמת ביטוח רכב רכוש להשגת לקוחות בתחומי ביטוח אחרים שמקורם בביטוח רכב רכוש (כגון רכב חובה). להערכת החברה התחרות צפויה להתגבר לאור הצטרפות 2 חברות ביטוח נוספות לשוק הביטוח.

2.2.2.3 בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 החזיקו 5 חברות הביטוח הגדולות בנתח שוק של כ- 65.4% מענף ביטוח רכב רכוש בישראל. נתח השוק של "מנורה החזקות" היה הגדול ביותר והכנסותיה מדמי ביטוח עמדו על כ- 1.3 מיליארד ש"ח. הכנסות מדמי הביטוח של חברת "ישיר איי.די.איי" עמדו על סך של כ- 1.0 מיליון ₪. "הפניקס" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ- 863.8 מיליון ₪. "מגדל" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ- 780.6 מיליון ש"ח. "הראל" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ- 690 מיליון ₪. "כלל" - דמי ביטוח בסך של כ- 564.7 מיליון ₪. "אילון" - דמי ביטוח בסך של כ- 538.1 מיליון ₪. "שלמה" - דמי ביטוח בסך של כ- 377.2 מיליון ₪. "הכשרה" - דמי ביטוח של כ- 297.1 מיליון ₪. "איי.איי.ג" - דמי ביטוח בסך של כ- 290.2 מיליון ₪. "שירביט" - דמי ביטוח של כ- 222.9 מיליון ש"ח ו"ביטוח חקלאי" - דמי ביטוח של כ- 147.2 מיליון ש"ח.

2.2.2.4 נתחי השוק של חברות הביטוח הקטנות והבינוניות באותה תקופה היו כדלקמן: איילון 7.6%, "שלמה" 5.4%, "הכשרה" 4.2%, "איי.איי.ג" 4.1%, "שירביט" 3.2%, ו"ביטוח חקלאי" 2.1%. נתוני נתח השוק מלמדים כי בניגוד למקובל בתחומי ביטוח אלמנטארי או ביטוח חיים, יתרון הגודל של חברות הביטוח הגדולות לאו בא לידי ביטוי באופן מלא. לפירוט אודות רווחיות תחום רכב רכוש בישראל ראו סעיף 1.7.1.1 ס"ק (3) לעיל.

2.2.2.5 בתקופת הד"ח לא חל שינוי משמעותי בנתח השוק של החברה בתחום זה, שעמד בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2018 על כ- 3.2%, לעומת כ- 3.3% בשנת 2017.

2.2.2.6 למרות קשיים אובייקטיביים ביכולת ליצור רווחיות בתחום, משקיעה החברה משאבים ומבצעת פעולות שונות במטרה לייצר תיק רווחי, איכותי וגדול ככל הניתן.

2.2.2.7 שיטות עיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות:

1. בחינת התעריף הדיפרנציאלי בתדירות גבוהה;
2. שיווק ישיר;
3. התמחות בביטוחים מוסדיים;
4. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי;
5. תגמול מיוחד לסוכנים בעלי תיק איכותי;

² יובהר, כי הערכות החברה בדבר ענף ביטוח רכב רכוש כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

6. פרסומים בערוצי תקשורת;
7. פרסומים ומכירות דיגיטליים.

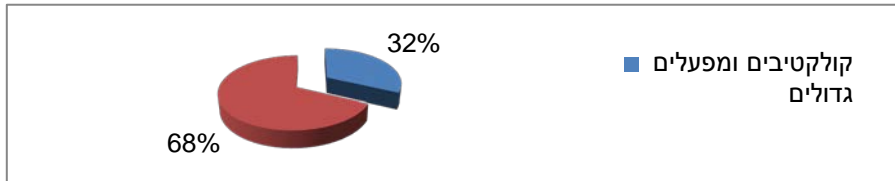
לקוחות 2.2.3

2.2.3.1. לחברה אין לקוח שההכנסות ממנו בתחום הפעילות, בשנת 2018, מהווה 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

2.2.3.2. התפלגות פרמיות ברוטו, לשנת 2018, בתחום הפעילות ושיעורן מסך הפרמיות ברוטו של החברה, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים, לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים:

שיעור קולקטיבים ומפעלים גדולים	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים (אלפי ₪)	קולקטיבים ומפעלים גדולים (אלפי ₪)	סה"כ פרמיות ברוטו (אלפי ₪)
32%	182,473	87,853	270,326

להלן התפלגות (ב%) הפרמיה ברוטו של החברה, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לבין לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים בתחום רכב רכוש לשנת 2018:

2.2.3.3. ותק והתמדה של לקוחות:

1. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות בתחום רכב רכוש במונחי מחזור פרמיה (במיליוני ש"ח):

שנות ותק	פוליסות חדשות	ותק שנה	ותק שנתיים	ותק שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	107.7	54.6	30.4	77.5	270.3

2. שיעור החידושים בשנת 2018 עמד על כ-60%.

2.3. להלן פירוט בדבר שיעור לקוחות המבוטחים בביטוח חובה ובביטוח רכב רכוש, על-פי ערוצי שיווק:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ-68% מהמבוטחים.
2. ביטוח ישיר: כ-97% מהמבוטחים.
3. ביטוח מוסדי: כ-100% מהמבוטחים המוסדיים.

3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות

פירוט עסקי ביטוח כללי אשר לא נכללו בתחומי הפעילות המדווחים:

3.1 ביטוח דירה

3.1.1 מהות הכיסוי הביטוחי - ביטוח רכוש הכולל אחת מהחלופות הבאות:

- א. כיסוי לנזקים למבנה הדירה.
  - ב. כיסוי לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה.
  - ג. כיסוי הן לנזקים למבנה הדירה והן לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה.
- לכיסוי מתווספים כיסויים נוספים, כגון חבויות (בעיקר ביטוח אחריות כלפי צד שלישי וביטוח חבות מעבידים כלפי עובדי משק הבית).

3.1.2 פוליסה תקנית בביטוח דירה

בתחום ביטוח דירות קיימת פוליסה תקנית בהתאם לנוסח ותנאים המפורטים בתקנות. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות לגבי היקף הכיסוי, החבויות, הסיכונים, והרכוש המבוטח (כגון הרחבה לביטוח אחריות כלפי צד שלישי או לעניין כיסוי סכום נוסף בבית הרשום כבית משותף בפנקסי המקרקעין).

3.1.3 הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום זה הם: הפרמיה שגובה החברה, שיעור ההוצאות, עלות ביטוחי המשנה, ערוצי השיווק, כמות הפריצות לדירות ונזקי טבע.

החברה זיהתה את התחום כבעל השפעה חיובית על רווחיה וכתחום שעשוי לשמש לה מנוע צמיחה, בין היתר לאור העובדה שחלק ניכר מבעלי דירות לא מבטחים את רכושם בביטוח דירות. בשנים האחרונות פעלה החברה להגדלת התחום, בין היתר, באמצעות מוקדי שיווק והרחבת פעילות הסוכנים בתחום.

עמלות - התחום עתיר עמלה בערוץ שיווק סוכנים ולמרות זאת חברות הביטוח מקדמות מכירות באמצעות ערוץ הסוכנים.

פריצות - גידול בכמות הפריצות משפיע על מספר התביעות המוגשות ועל רווחיות התחום.

בשנת 2018 גדל היקף פעילות החברה בתחום והיווה כ- 6.6% מהיקף הפעילות של החברה, לעומת כ- 5.5% מההיקף בשנת 2017.

3.1.4 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לחוק הפיקוח ולהוראות הממונה, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום מפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון שבמשרד האוצר.

בחודש נובמבר 2016, פורסם חוזר ביטוח 2016-1-21 "תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה" המסדיר את אופן הטיפול בתחום נזקי המים בביטוחי דירות. בין היתר נקבע בחוזר מנגנון לבחירת שרברב בקרות מקרה הביטוח, והוטלו בו חובות שונות על חברות הביטוח לרבות ניהול רשימת שרברבים בהסדר, דירוג השרברבים שבהסדר והטלת אחריות על חברת הביטוח לאיכות התיקון והשירות שייתן שרברב שבהסדר למבוטח. הוראות החוזר חלות על חוזי ביטוח שתחילת מועד תקופת הביטוח על פיהן מיום 3 בספטמבר, 2017.

3.1.5 תחום ביטוח דירות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.2. ביטוח עסקים

3.2.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** - הכיסוי הבסיסי הוא לתכולת ורכוש בית העסק. הכיסוי הביטוחי הינו כנגד סיכונים כגון אש, רעידות אדמה, נזקי טבע ופריצות וניתן להרחיבו גם לנזקים תוצאתיים כגון אובדן רווחים (כתוצאה משריפות או רעידות אדמה).

תחום זה נמכר במסגרת אוגדן ביטוחי המכיל חבילת כיסויים תחת פוליסה אחת לבית העסק, אשר כולל גם ביטוח חבויות.

3.2.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - תחום ביטוח זה מתאפיין בתחרותיות עזה ובהבדלים רבים בין חוזי הביטוח השונים, הנובעים ממאפייניו הספציפיים של הנכס המבוטח. בנוסף, קיימת בתחום זה תלות בביטוחי משנה, מאחר שהענף עתיר ביטוחי משנה.

גורמים נוספים המשפיעים על רווחיות התחום: היקף פריצות, נזקי האש והמצב הכלכלי במשק.

בשנת 2018 חלה ירידה זניחה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 2%.

3.2.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום ביטוח עסקים כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות הממונה, כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

3.2.4. תחום ביטוח עסקים אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.3. מהות הכיסוי ביטוחי חבויות

3.3.1. **הביטוחי** - ביטוחי חבויות מספקים מענה לאחריות מבוטחים כלפי צדדים שלישיים, בגין נזקים שנגרמו להם כתוצאה מרשלנות המבוטחים כגון:

1. **ביטוח צד שלישי** - מכסה את חבות המבוטח בגין נזקים שנגרמו לצד שלישי. תעריפי פוליסות הביטוח מותאמים לסיכונים הכלליים בהתאם למאפייני בית העסק המבוטח ולסיכוניו.
2. **חבות מעבידים** - כיסוי למבוטח בגין אחריות לנזקים שנגרמים לעובד בשל ותוך כדי עבודתו אצל המבוטח.
3. **ביטוחים הנדסיים** - ראה סעיף 3.3.3 להלן.

ביטוחי החבויות כוללים ביטוחים נוספים כגון, אחריות מקצועית, חבות המוצר וכיוצ"ב.

3.3.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - ביטוחי החבויות הם מורכבים ודורשים התמחות ספציפית. תחום זה מתאפיין בזמן ניהול תביעות ארוך יחסית. קיימת תלות בין תחום זה לבין ביטוחי משנה, בעיקר בתביעות בעלות היקף כספי גדול.

ביטוחי החבויות משווקים כחלק מאוגדן הכיסויים של בית העסק וקשורים בקשר הדוק עם ביטוח העסקים ועל כן, מושפע התחום מהתחרות הקיימת בענף ביטוחי עסקים.

בשנת 2018 חלה עליה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 19.4%.

3.3.3. **ביטוחים הנדסיים** - הכנסות החברה מביטוחים הנדסיים נובעות בעיקר משני תתי תחומים ביטוחיים: ציוד מכני הנדסי (צ.מ.ה) וביטוחי קבלנים. בשנת 2018 חלה עליה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 19.4%.

3.3.4 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום חבויות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת, כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

3.3.5 תחום ביטוח חבויות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.4 ביטוח נסיעות לחו"ל

3.4.1 **מהות הכיסוי הביטוחי** - ביטוח נסיעות לחו"ל נועד לתת למבוטחים כיסוי בגין נזקים רפואיים, נזקי רכוש ונזקים אחרים שעלולים להגרם להם בעת שהותם בחו"ל.

החל מחודש ספטמבר 2017 התעדכן נוסח מבנה הפוליסות המשוקות בתחום זה. הפוליסה המעודכנת מורכבת מרובד בסיסי הכולל כיסוי החזר הוצאות רפואיות בחו"ל, החזר הוצאות מיוחדות בחו"ל (כגון הוצאות הטסת מלווה למקום אשפוז או בשל הריון עד שבוע 12 שאובחן לראשונה בחו"ל) וכיסויים שנכללים ברובד הבסיסי והמבוטח זכאי לבטלם - חבות כלפי צד שלישי וכיסוי איתור וחילוץ.

בנוסף רשאיות חברות הביטוח להציע למבוטח הרחבות לפוליסה כגון, ביטול וקיצור נסיעה, החמרה של מצב בריאותי קיים ונזקי רכוש לכבודה במהלך נסיעת המבוטח לחו"ל.

3.4.2 מאפיינים ייחודיים של המוצרים - תחום ביטוח זה מתאפיין בתקופות ביטוח קצרות ביותר, בערוצי שיווק ייחודיים, ובעונתיות משמעותית (מרבית הפעילות מתרכזת במהלך עונת הקיץ, החגים ועונת הסקי). החברה משווקת פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל גם באמצעות אתר האינטרנט שלה.

בשנת 2018 חלה עליה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 12.5%. מאחר שתחום זה עתיר הוצאות, שולי הרווח של החברה בשנים האחרונות היו קטנים ביותר. החברה פועלת לפיתוח מוצר זה ולהגדלת היקף הפעילות ונתח השוק שלה, תוך הקטנת הוצאותיה, ובפרט עלויות השיווק. נוכח כניסתו לתוקף של חוזר "מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי" (לפרטים ראה סעיף 3.4.3 ס"ק 2 להלן) צופה החברה עלייה בהוצאות בגין שיווק המוצר.

3.4.3 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום נסיעות לחו"ל כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום ולהוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לצו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), תשמ"ב-1981 והיא מפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. בחודש ינואר 2017, פורסם חוזר ביטוח 2016-1-26 "תיקון הוראות החוזר המאוחד- שער 6 חלק 3 פרקים 1, 3, ו-4 - ביטוח נסיעות לחו"ל". החוזר קובע הוראות בדבר ניסוח תכנית ביטוח נסיעות לחול ואופן שיווקה, באופן שיבטיח כיסוי ראוי והליך מכירה הוגן. הוראות החוזר חלות על חוזי ביטוח שנמכרו או חודשו החל מחודש ספטמבר, 2017.

2. בחודש יולי, 2017 פורסם חוזר סוכנים ויועצים 4-10-2017 "מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי". הוראות החוזר מגדירות ומסדירות את ההתקשרות של גוף מפקח עם גוף חיצוני בקשר לשיווק או מכירת מוצר ביטוח שאינו קבוצתי.

לענין ביטוח נסיעות לחו"ל, נדחה מועד תחולת החוזר, בהמשך להמלצת בית המשפט במסגרת בג"צ 8973/14 התאחדות משרדי הנסיעות ויועצי התיירות בישראל, לאחר שבית המשפט ציין כי הנושא דורש תיקון חקיקה.

בחודש מאי, 2018 אושרה בוועדת שרים לענייני חקיקה הצעת חוק המתירה לסוכני הנסיעות לשווק ביטוח נסיעות לחו"ל.

ביום 19 בפברואר, 2019 פורסם חוזר סוכנים ויועצים 1-10-2019 אשר דוחה את מועד תחילת החוזר לענין ביטוח נסיעות לחו"ל, לחודש מאי 2019, וזאת לאור שינוי הנסיבות הפוליטי וקביעת מועד הבחירות לחודש אפריל 2019, ואי הוודאות לגבי קידום הצעת החוק בכנסת הבאה.

החברה נערכת לכניסת הוראות החוזר לתוקף.

3.4.4. תחום ביטוח נסיעות לחו"ל אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.5. החברה פועלת בתחומי ביטוח נוספים בעלי היקף פעילות נמוך ובכלל זה: ביטוח בריאות, ביטוח ימי, ביטוחי תאונות אישיות ועוד.

3.6. במהלך שנת 2018 לא חל שינוי מהותי בתמהיל תחומי הביטוח המתוארים לעיל בהשוואה לשנים 2017 ו-2016.

4. חלק ד': מידע נוסף ברמת כלל התאגיד

4.1. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות התאגיד

לפרטים בדבר עודף ההון הקיים מעל להון הנדרש וכן החלופה לפיה חושב ההון הנדרש, ראו באור 12 לדוחות הכספיים.

כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

פעילויות החברה כפופות להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחומי פעילות החברה, לרבות חוק הפיקוח, חוק חוזה הביטוח, חוק איסור הלבנת הון, וכן להוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילויות החברה מפוקחות על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

להלן תיאור תמציתי של הוראות דין החלות על החברה שהן בעלות השלכה מהותית על דוחותיה הכספיים:

4.1.1. חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981

חוק זה מסדיר היבטים שונים הנוגעים לפוליסת הביטוח ויחסי מבטח-סוכן-מבוטח. על פי החוק, חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבוטח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם בקרות מקרה הביטוח תגמולי ביטוח למוטב. החוק כולל, בין השאר, הוראות בדבר חובות גילוי של המבוטח ותוצאות אי הגילוי, תנאים לביטול חוזה ביטוח, מעמד המוטב וזכויותיו, השלכות של חוק חוזה הביטוח מסדיר היבטים שונים הנוגעים לחוזה הביטוח ויחסי מבטח-סוכן-מבוטח ועוד.

4.1.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981

1. חברות הביטוח כפופות להוראות חוק הפיקוח ותקנות הפיקוח שהותקנו מכוחו המסדירים נושאי פיקוח רבים, לרבות: כהונת הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר גם כמפקח על הביטוח, הגדרת תפקידיו וסמכויותיו לרבות הסמכתו לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של מבטחים ושל סוכני ביטוח, של נושאי משרה בהם ושל כל מי שמועסק על-ידם, וזאת כדי להבטיח את ניהולם התקין והשמירה על עניינם של המבוטחים או הלקוחות; סמכות הממונה לברר תלונות מהציבור; הוראות בדבר החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח; מסירת דינים וחשבונות והסמכת שר האוצר להתקין תקנות בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על הביטוח, כגון הון עצמי, קביעת תנאי הביטוח של תכניות הביטוח ודמי הביטוח ועוד.

2. בהתאם לחוק הפיקוח, הוקמה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בחודש נובמבר 2016, הפועלת כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת.

תפקידי הרשות הם שמירה על עניינם של המבוטחים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, על מנת לקיים את התחייבויותיהם ללקוחותיהם; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

3. בחודש יולי, 2018 פורסם תיקון לחוק הפיקוח הקובע הוראות בנושא מענה אנושי ומקצועי על ידי מבטח בנושאים של טיפול בתקלה, בירור חשבון, וסיום התקשרות. התיקון מחייב מבטח לכלול במערכת אוטומטית לניתוב שיחות אפשרות בחירת שפה או איזור גאוגרפי שבהם ינתן השירות ומגביל את משך ההמתנה למענה אנושי מקצועי ל - 6 דקות בנושאים אלו. התיקון יכנס לתוקף ביום 25 ביולי, 2019.

מתוקף חוק הפיקוח הותקנו, בין היתר, התקנות העיקריות הבאות:

4.1.3. תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשל"ח-1988 - קובעות הוראות החלות על מבטח בדבר תוכן ופרטי הדוחות הכספיים השנתיים והתקופתיים, ואת העקרונות החשבונאיים לעריכתם.

4.1.4 **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות הון מינימלי")** - קובעות הוראות לפיהן מחויב המבטח בהחזקת הון ראשוני והון עצמי מינימליים, כקבוע בתקנות. תקנות הון מינימלי אף מתייחסות לחלוקת דיבידנד ומוסיפות וקובעות את אופן חישוב דרישות ההון השונות. לפרטים נוספים אודות מדיניות חלוקת דיבידנד של החברה ראה סעיף 1.4 לעיל.

4.1.5 **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012** - קובעות כללי ומגבלות השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, לרבות כספי נוסטרו.

4.1.6 דירקטוריון וועדותיו

1. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 (להלן: "תקנות הדירקטוריון")** - קובעות, בין היתר, כללים להבטחת פעילות תקינה של הדירקטוריון וכשרות חבריו, נוכחות בישיבות, תדירות ישיבות ונושאים נוספים הקשורים לעבודת הדירקטוריון. ביום 24 באפריל, 2019 יוחלפו מרבית הוראות התקנות בהוראות חוזר "דירקטוריון גוף מוסד" - ראו פירוט להלן בס"ק 2.

2. בחודש אוגוסט, 2018 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2018-9-31 "דירקטוריון גוף מוסדי" המעדכן את הוראות החוזר המאוחד לענין כשירות חברי דירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו והוראות לענין ועדות הדירקטוריון. הוראות החוזר יכנסו לתוקף בהדרגה, החל מיום 24 באפריל, 2019 ובתוך שלוש שנים ממועד זה. הוראות החוזר שולבו בפרק 2 לחלק 1 בשער 5 של החוזר המאוחד (ראה להלן בסעיף 4.1.8) ויחליפו את מרבית הוראות תקנות הדירקטוריון ואת חוזר הממונה בדבר נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו.

4.1.7 הגנת הפרטיות

חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א 1981 (להלן: "חוק הגנת הפרטיות")

חוק הגנת הפרטיות קובע, בין היתר, הוראות בדבר מאגרי מידע, כהגדרת החוק, לרבות הסדרים בעניינים העיקריים הבאים: חובת רישום מאגר בפקס מאגרי המידע, הוראות לגבי איסוף מידע למאגר מידע, ניהול, שימוש והחזקה של מאגר מידע, זכות העיון במידע, חובת אבטחת המידע במאגר ועוד.

בחודש מאי 2018, נכנסו לתוקף תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017 החלות על כל הגופים המנהלים או מחזיקים במאגרי מידע. התקנות קובעות הסדר רחב ומקיף לעניין ההגנה הפיזית והלוגית על מאגרי מידע וניהולם.

הוראות וחוזרי הממונה - כללי

4.1.8 בשנת 2014 נכנס לתוקף חוזר מאוחד שפרסם הממונה, המרכז ומשלב הוראות שבחוזרי הממונה השונים (להלן: "החוזר המאוחד"). החוזר המאוחד מאוגד על פי תוכן העניינים של הרגולציה הכוללת שבתחום סמכויות הממונה.

להלן עיקרי הוראות דין וטיטוטות שפורסמו החלים על החברה ובעלי השלכה מהותית:

4.1.9 ניהול השקעות ואשראי

בחודש פברואר 2018, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2017-536 "ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה". החוזר נועד להחליף תקנות קיימות הכוללות הוראות בענין ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה והוא כולל הוראות לענין הרכב הוועדה, כשירות חבריה, הגבלות לעניין מינוי חבר ועדה, תפקידי הוועדה ודרכי עבודתה.

4.1.10. צירוף לביטוח

בחדש יוני 2016, פורסם חוזר ביטוח 2016-1-7 "צירוף לביטוח" שענינו עדכון הוראות להסדרת התנהלות חברות הביטוח בעת צירוף מועמד לביטוח וחדוש פוליסה קיימת.

בחדש מרץ 2017, פורסם חוזר ביטוח 2017-1-4 "צירוף לביטוח - תיקון" המוסיף נספח לחוזר הקיים בדבר "נהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח".

4.1.11. בירור ויישוב תביעות

בחדש פברואר 2017, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2017-9-5 "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור" (תיקון) המתקן חוזר קיים באותו נושא. החוזר מתייחס לעקרונות וכללים ליישוב תביעות, מערכת כללים של גופים מוסדיים בנושא לרבות חובות משלוח הודעות, ותפקידי האורגנים בנושא בירור יישוב תביעות.

4.1.12. סיכוני סייבר

בחדש אוגוסט 2016, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 "ניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי וניהולם, במטרה להגן על נכסי הגוף המוסדי.

ביום 8 ביולי, 2018 פורסמה "עמדת ממונה: סיכום ממצאי ביקורת סייבר", בעקבות מבחני חדירה שביצעה הרשות במספר גופים מוסדיים ובשיתוף עם אותם גופים. בעמדה מתוארים ממצאים העיקריים שהתגלו במהלך מבדקי החדירה המעידים על הצורך בשיפור מערך הסייבר והמלצות להפחתת סיכונים.

4.1.13. הוראות בנושא דירקטיבת 2 SOLVENCY

1. בחדש יוני 2017, פורסם חוזר ביטוח 2017-1-9 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן - "חוזר סולבנסי"). חוזר סולבנסי מכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח, בהתבסס על הוראות דירקטיבה אירופאית המכונה Solvency II שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מ- 2016 במדינות החברות באיחוד. הדירקטיבה מבוססת על שלושה נדבכים, טומנת בחובה שינוי יסודי ומקיף של האסדרה הנוגעת למשטר כושר פירעון של חברות ביטוח, ובין מטרותיה העיקריות - שיפור ההגנה על כספי מבוטחים, באמצעות הבטחת קיומם של אמצעים להבטחת כושר פירעון המשקפים באופן נאות את הסיכונים שלהם חשופות חברות ביטוח. הוראות החוזר מתייחסות לנדבך הראשון בדירקטיבה, שהוא כמותי וענייני יחס כושר פירעון מבוסס סיכון. הוראות החוזר בתוקף מיום 30 ביוני, 2017 והחל ממועד זה ועד סוף 2024 חלה תקופת פריסה במהלכה עולה מדי שנה שיעור ההון הנדרש לכושר פירעון.

2. בחדש אוקטובר 2017, נשלח למנהלי חברות הביטוח מכתב הממונה שה. 2017-5742 "חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח". המכתב מפרט באילו תנאים תהיה חברת ביטוח רשאית לחלק דיבידנד עד למועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום חוזר סולבנסי ולאחר מועד קבלת אישור הממונה כאמור.

3. בחודש דצמבר 2017, פורסם חוזר 2017-1-20 "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוטס סולבנסי II". בחוזר נקבעו תנאים לבחינת מתן אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי.

4. בחודש ינואר 2018, פורסם חוזר 2018-1-13 "הוראות בדבר כושר פירעון של מבטח". החוזר מעגן את ההסדרים הקיימים בתקנות הון עצמי מינימלי הנוגעים לענין הון עצמי נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח. הוראות החוזר חלות על החברה עד שתקבל אישור הממונה כי ביצעה ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר סולבנסי.

5. בחודש מרץ 2018, פורסם חוזר "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח" המחליף את תקנות ההון החל ממועד ביטולן בחודש אפריל 2018. לפרטים נוספים ראה סעיף 5.6.4 להלן.

4.1.14. ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח

1. בחודש אוקטובר 2016, פורסם חוזר ביטוח 2016-1-17 "ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח" לפיו נדרשות חברות הביטוח לדווח לממונה על מוצרי ביטוח פעילים, לצורך פרסום המידע בממשק אינטרנטי מרכזי שהקים הממונה שמטרתו לאפשר למבוטחים לרכוש או לעדכן מוצרי ביטוח.

2. בחודש אוגוסט 2018, פורסם תיקון לחוזר האמור, לפיו החל מחודש מרץ 2019, יידרשו החברות להוסיף לדיווח האמור גם מידע אודות מקרי הביטוח שבגינם הוגשה תביעה בפוליסות רכב רכוש שהיו פעילות בשלוש השנים הקודמות ליום הדיווח.

4.1.15. בחודש פברואר 2017, פורסם חוזר ביטוח 2017-1-1 "אחזור מידע אישי" (המבטל חוזר קודם). הוראות החוזר מחייבות את חברות הביטוח לאפשר למבוטחייהן שימוש בחשבון אישי מקוון, שבאמצעותו ישלפו נתונים של מוצרי הביטוח שלהם בחברה ושל תביעות שהגישו ולאפשר משלוח והעברת מסמכים והודעות לחברה באמצעות כלים טכנולוגיים.

4.1.16. בחודש פברואר 2017, פורסם חוזר ביטוח 2017-1-3 "ביטול פוליסת ביטוח" הקובע הוראות אחידות לביטול פוליסה על ידי מבוטח, לרבות אופן הביטול וחובה להקצות באתר האינטרנט של חברת הביטוח עמוד המיועד לביטול פוליסה.

4.1.17. בחודש פברואר 2018, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2017-558 "שירות לקוחות גופים מוסדיים" המתקנת חוזר משנת 2011 ומוסיפה הוראות שמטרתן לשפר את טיב השירות, כגון איסור העברת מידע לצד שלישי אודות לקוח ללא אישורו והקצבת זמנים למענה גוף מוסדי לפניית לקוחות באמצעות הטלפון.

4.1.18. בחודש מרס, 2018 שלחה הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח בעניין "היערכות חברות הביטוח ליישום תקן 17 IFRS". המכתב נשלח בהמשך לפרסום תקן חשבונאי מספר 17 בנושא "חוזי ביטוח" משנת 2017, המהווה שינוי משמעותי ומקיף של הוראות התקינה החשבונאית לעניין חוזי ביטוח, ומטרתו לשפר את איכות הדיווח הכספי IFRS בגין חוזי ביטוח והגברת יכולת ההשוואה והניתוח של הדוחות. התקן ייכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2021 ולאור מורכבות הנושא נדרשת היערכות מקדימה ומקצועית של חברות הביטוח. החברה נערכת ליישום תקן 17 IFRS ובהתאם להוראות הממונה מינתה החברה אחראי לפרוייקט וצוות בעלי תפקידים שאחראי לקדם את הנושא.

4.1.19. בחודש יולי 2018, פורסם חוזר 2018-1-9 "הנהגת כתבי שירות ואופן שיווקם". על פי החוזר, בעת שיווק כתב שירות חובה על חברת ביטוח לאפשר למבוטח לרכוש פוליסת ביטוח גם ללא כתב שירות.

4.1.20. בחודש אוגוסט, 2018 פורסמה טיוטת חוזר ביטוח 2017-533 "אישור קיום ביטוח" המתייחסת לתחומי הביטוח בהם נדרש מבוטח להציג למזמין עבודה אישור קיום ביטוח (למשל ביטוח אחריות מקצועית או ביטוח חבות מעבידים). הטיוטה מכתיבה נוסח של אישור קיום ביטוח בהתאם לנספח המצורף לה. מועד תחולת החוזר נדחה לפרק זמן של 5 שנים ממועד פרסומו.

4.1.21. בחודש אוגוסט, 2018 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2018-9-30 "תיקון הוראות חוזר מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי" המתקן חוזר קיים בנושא. התיקון מתייחס לפוליסות ניתוחים ופוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל ומחייב את הגופים המוסדיים, החל מיום 1 בינואר, 2019 לפרסם באתר האינטרנט שלהן מידע, בפורמט אחיד, ביחס לפוליסות אלו, לרבות גובה הפרמיות בביטוח נסיעות לחו"ל.

4.1.22. בחודש ינואר, 2019 פורסמה טיוטה 2019-10 שעניינה "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין העברת כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל" ומסדירה את התנאים להעברת כספים על ידי חברת ביטוח למבטחי משנה ולקבלת בטוחות ממבטח משנה מחוץ לישראל בשל חלקו בהתחייבויות הביטוח של חברות הביטוח בישראל.

4.2. חסמי כניסה ויציאה

4.2.1. חסמי הכניסה העיקריים בפעילות החברה הם: דרישות רישוי על-פי הוראות חוק הפיקוח; דרישות הדין בעניין ההון העצמי לרבות משטר כושר פרעון הנדרש ממבטח (ראה סעיף 4.1.2 לעיל וכן באור 12 לדוחות הכספיים); הקמת מערכות מידע תומכות; הקמת מערך מכירות ושירות; התקשרויות עם מבטחי משנה (ראה סעיף 4.5.3 להלן).

4.2.2. בחודש מאי, 2000 נתן הממונה היתר להחזקת אמצעי שליטה במבטח לבעל השליטה (להלן: "היתר השליטה"), המתיר לו להחזיק, במישרין או בעקיפין, באמצעי השליטה בחברה, בהתאם לתנאים שנקבעו בהיתר השליטה. בין היתר נקבעו בהיתר השליטה תנאים ומגבלות ביחס לאופן החזקת אמצעי השליטה בחברה; ביחס להעברה, מכירה, או הנפקה של אמצעי שליטה; ביחס לשיעור ההחזקה המינימלי של בעל השליטה בחברה; ביחס לאופן מימון החזקת אמצעי השליטה; וביחס לדמי הניהול שבעל השליטה יהא רשאי לקבל מהחברה.

כמו כן, במסגרת היתר השליטה וכתב ההתחייבות מכוחו, התחייב בעל השליטה להשלים את ההון העצמי הנדרש מהחברה בהתאם לתקנות הון מינימלי או כל תקנה אחרת שתבוא במקומן.

4.2.3. חסמי יציאה עיקריים בפעילות החברה: התחייבויות החברה להמשיך לטפל בלקוחותיה ובתביעות ביטוח, לעיתים במשך תקופות ארוכות.

4.3. גורמי הצלחה קריטיים בפעילות החברה ושינויים החלים בהם

ניתן למנות את הגורמים הבאים כגורמי הצלחה המשותפים לתחומי הפעילות השונים של החברה:

מערך שיווק מגוון באמצעות מספר ערוצי שיווק, פיתוח מערכות שיווק חדשניות, גיוון תחומי פעילות, רמת שירות איכותית למבוטחים ולסוכנים, הגדלת הרווח מהשקעות, מערכות המידע של החברה, שימור ופיתוח הון אנושי איכותי, שימור לקוחות ותעדוף לקוחות ותיקים ואיכותיים, אקטואריה וחיתום קפדניים, הקפדה על חידוש פוליסות איכותיות, בקורות יעילות כולל בקורות חיתום, שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון, הוראות הדין השונות לרבות

הוראות והנחיות הממונה, התאמת מוצרים קיימים לצרכי הלקוחות, פיתוח מוצרים חדשים, פעילות והתמקצעות בנישיות ביטוחיות ליצירת בידול מול חברות ביטוח מתחרות, הקטנת פעילות בעסקים עתירי חביות שלא הניבו רווחים לאורך זמן.

4.4 השקעות

4.4.1 מבנה ניהול ההשקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת של החברה. בהתאם להוראות חוק הפיקוח ותקנות ההשקעות מונתה ועדת השקעות של דירקטוריון החברה, להשקעות ההון העצמי של החברה ולהשקעות כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה. ועדת ההשקעות מונה 4 חברים, מתוכם 3 דירקטורים. הוועדה מתכנסת לפחות אחת לחודש ומנחה את מנהל ההשקעות בדבר אופן ההשקעות ואפיקיהן. תפקידי ועדת ההשקעות הם, בין היתר, לקבוע באישור הדירקטוריון, את מדיניות ההשקעות של החברה במסגרת המדיניות העסקית הכוללת שלה, לאשר עסקאות מסוימות והחזקה בניירות ערך מסוגים שונים, להנחות את מנהל ההשקעות ביישום מדיניות ההשקעות, לקבוע אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות שנקבעה ולבצע בקרה על יישום המדיניות.

4.4.2 ניהול ההשקעות

החברה מנהלת כספי נוסטרו בלבד. כספי ההתחייבויות הביטוחיות והון החברה מושקעים בנכסים שונים לרבות מניות, פיקדונות בבנקים, אגרות חוב סחירות, אגרות חוב לא סחירות (חברות ממשלתיות וחברות ציבוריות), נגזרים פיננסיים והשקעות אלטרנטיביות כגון קרנות גידור וקרנות למתן הלוואות. חלק מההשקעות מנוהלות באמצעות בתי השקעות חיצוניים מובילים, בעיקר באג"ח ממשלתי ובאג"ח קונצרני בארץ.

4.4.3 החברה משקיעה באמצעות חברות שבבעלותה (במישרין ובאמצעות חברות בת) בזכויות במקרקעין ברחבי הארץ ובארה"ב.

לפרטים נוספים אודות השקעות החברה ראה סעיף 4.9 להלן ובאורים 7 ו- 10 לדוחות הכספיים.

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 כללי

ביטוח משנה הוא אחד הכלים שבאמצעותם מקטינה החברה את הסיכונים הביטוחיים שלה ומצמצמת את חשיפתה לסיכונים, לרבות בעת כניסתה לתחומי ביטוח חדשים. חוזי ביטוח המשנה של החברה נערכים, בדרך כלל, על בסיס שנתי עם מבטחי משנה שונים.

4.5.2 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

בהתאם למדיניות החשיפה למבטחי משנה, עורכת החברה חוזים עם מבטחי משנה שונים בדירוג בינלאומי³ של (A-) ומעלה בכל הענפים.

4.5.3 הסדרי ביטוח משנה הנהוגים בחברה:

4.5.3.1 ביטוח משנה חוזי (Treaty)

בתחילת כל שנה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזי ביטוח משנה שנתיים, שעניינם כיסוי הפוליסות המשווקות על ידה, בהתאם לענפי הביטוח השונים. החוזים נחלקים לשני סוגים עיקריים:

1. **ביטוחי משנה יחסיים** - בענפי ביטוח רכוש וביטוח רכב חובה (Proportional Reinsurance).

2. **ביטוחי משנה לא יחסיים מסוג "הפסד יתר"/"Excess of Loss"** - בענפי ביטוח חבויות והגנה מפני קטסטרופות, דוגמת אסונות טבע ורעידת אדמה.

4.5.3.2 ביטוח משנה פקולטטיבי

חוזי ביטוח עם מבטחי משנה לכיסוי חשיפה ספציפית. השימוש בביטוח משנה פקולטטיבי נועד לתת מענה בפוליסות בהן סכומי הביטוח חורגים מסכום הביטוח המקסימלי הנקוב בחוזה ביטוח המשנה ו/או כאשר הסיכון הספציפי אינו מכוסה במסגרת חוזה ביטוח המשנה.

4.5.4 הסדרי ביטוח משנה - רכב חובה

בתקופת הדוח רכשה החברה ביטוח משנה כדלקמן:

4.5.4.1 ביטוח משנה לא יחסי

1. ביטוח משנה מסוג "Excess of Loss", המקנה לחברה כיסוי עד לסכום של 200 מיליון ש"ח עם השתתפות עצמית של החברה בגובה 4 מיליון ש"ח.

2. הפרמיה נקבעת על פי מספר כלי הרכב המבוטחים.

3. כ-55% ממבטחי המשנה בתחום זה הם בדירוג (AA-) ומעלה. יתר מבטחי המשנה מדורגים (A-) ומעלה.

4. בתקופת הדוח לא הופעל חוזה ביטוח משנה זה.

5. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בחוזה זה.

6. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת השייר ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכום זה.

4.5.4.2 ביטוח משנה יחסי

1. החל משנת 2016 התקשרה החברה בחוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share ("מכסה").

2. החוזה מקנה לחברה שיעור עמלה קבוע מהפרמיה המועברת למבטחי המשנה.

3. כ-25% מהחשיפה מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (AA-) יתר מבטחי המשנה מדורגים בדירוג (A-). לשינוי בהסדר לאחר תקופת הדיווח ראה 4.5.10 להלן.

4. שייר החברה וחלקם של מבטחי המשנה מוגנים בחוזה מסוג "Excess of Loss".

4.5.5. הסדר ביטוח משנה - תחום רכב רכוש

בתקופת הדוח רכשה החברה ביטוח משנה כדלקמן:

4.5.5.1 ביטוח משנה לא יחסי

1. ביטוח משנה לא יחסי מסוג "Excess of Loss" לצורך כיסוי ביטוחי מפני נזקי טבע כגון, ברד, שיטפון וכיוצ"ב.
בהתאם לחוזה ביטוח המשנה, משולמת למבטח המשנה פרמיה הנקבעת בהתאם לכמות הרכבים המבוטחים בענף ביטוח רכב רכוש. בחוזים מסוג זה לא משולמות לחברה עמלות בגין פרמיות ביטוח משנה. כ-30% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכב רכוש, שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2018, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).
2. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת הכיסוי הביטוחי ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכומי תקרת הכיסוי הביטוחי.
3. בתקופת הדוח לא הופעל חוזה זה על ידי החברה.

4.5.5.2 ביטוח משנה יחסי

1. החל מיום 01.07.2018 רכשה חברה חוזה ביטוח משנה מסוג "Quota Share". החוזה מקנה לחברה עמלה משתנה בהתאם לרווחיות.
2. 100% מפרמיות ביטוח משנה מועברת למבטחי משנה המדורגים בדירוג (A-) ומעלה.
3. שייר החברה וחלקם של מבטחי המשנה מוגנים בחוזה "Excess of Loss".

4.5.6. הסדרי ביטוח משנה - תחום ביטוחי רכוש

4.5.6.1 ביטוח אש וסיכונים נלווים

1. לחברה התקשרויות בביטוח משנה יחסי מסוג "Quota Share" ומסוג "Surplus" המספקים מענה לכל הענפים הקשורים לביטוחי רכוש/אש ובהם כלולים: דירות, עסקים, משכנתא (ביטוח מבנה) ותתי ענפים הכלולים בהם.
2. מבטחי המשנה שחלקם בפרמיה עולה על 10%:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה:	שיעור הפרמיה מסך הפרמיה שהועברה למבטח (באלפי ש"ח) בשנת הדוח
Swiss re	3,612	17.5%
Hannover Re	2,122	10%
GIC Re	5,516	26%
Odyssey Re	2,122	10%
R+V Versicherung AG	2,228	10.5%

3. כ-42.5% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכוש, שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2018, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).
4. שייר החברה מוגן ע"י חוזה מסוג "Excess of Loss".

4.5.6.2. ביטוח הנדסי

1. החברה רכשה ביטוח משנה יחסי "Quota Share", המספק מענה לכל הענפים המתייחסים לענף הנדסי: ביטוח ציוד מכני הנדסי (צמ"ה), ביטוח קבלנים, שבר מכני וציוד אלקטרוני.
2. מבטחי המשנה שחלקם בפרמיה עולה על 10%:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה:	שיעור הפרמיה מסך ההפרמיה שהועברה למבטח (באלפי ש"ח) בשנת הדוח
Swiss re	15,009	65%
GIC Re	3,885	15%
R+V Versicherung AG	3,885	15%

3. כ-80% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכוש, שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2018, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).
4. שייר החברה מוגן ע"י חוזה מסוג Excess of Loss.

4.5.7. חוזה הגנה על שייר החברה - רכוש בפני נזקי טבע ו/או רעידת אדמה

חשיפה לאסונות/קטסטרופות (כגון רעידת אדמה) היא קריטית לכל מבטח. על מנת להגן על פעילותה רכשה החברה חוזה הגנה על שייר החברה מסוג "Excess of Loss" שאילו עיקריו:

1. שיעור ההסתברות לנזק המקסימאלי בנזקי קטסטרופה ורעידת אדמה (MPL) בשנת 2018 עמד על כ-2.4% מסכום הביטוח בשייר, באופן התואם את מדיניות החברה.
2. הכיסוי נותן מענה לחשיפת החברה ברמת השייר, בארבעה ענפי הביטוח הבאים בהם פעילה החברה:

- א. ביטוח דירות (כולל ביטוח משכנתאות).
- ב. ביטוח בתי עסק.
- ג. ביטוח הנדסי.
- ד. ביטוח רכב רכוש (רעידת אדמה בלבד).

3. סכום הביטוח (לפני שקלול השתתפות עצמית של המבוטחים) אליו היו חשופים מבטחי המשנה נכון ליום 31.12.2018:

- א. בביטוח יחסי דירות (כולל משכנתאות) ועסקים - כ-20,931 מיליון ש"ח.
- ב. בביטוח יחסי הנדסי וקבלנים - כ-9,476 מיליון ש"ח.
- ג. בביטוח לא יחסי - כ-130 מיליון ש"ח.
- ד. גבול אחריות של מבטחי המשנה בחוזים פרופורציונלים (Event Limit) הינו כ-5% מסה"כ סכום הביטוח המצרף.

4. כ-43% מסכום החשיפה של מבטחי המשנה כאמור לעיל, מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (AA-) ומעלה יתרת סכום החשיפה מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (A-) ומעלה.
5. החשיפה של מבטח המשנה העיקרי עימו התקשרה החברה, היא בשיעור של כ-30% מסכום החשיפה הכולל של מבטחי המשנה לסיכון זה.
6. מבטחי משנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה הם: GIC Re, R+V Versicherung AG ו-Swiss Re.
7. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת הכיסוי הביטוחי ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכומי תקרת הכיסוי הביטוחי.

4.5.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (אלפי ש"ח):

סה"כ			ענפי חבויות אחרים			ענף רכב חובה			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
95,935	112,178	89,494	3,040	3,472	4,613	92,895	108,706	84,881	פרמיות ביטוח משנה
(1,900)	(3,156)	1,704	1,207	863	200	(3,107)	(4,019)	1,504	תוצאות
סה"כ			יתר ענפי רכוש			ענף רכב רכוש			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
31,345	38,411	61,685	30,606	37,797	49,958	739	614	11,727	פרמיות ביטוח משנה
3,357	4,548	(4,969)	3,277	3,767	(5,188)	80	781	219	תוצאות

התפלגות פרמיות למבטחי משנה בתחום ביטוח הרכוש בחלוקה לפי סוגי פרמיה (באלפי ש"ח):

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
7,464	10,194	12,108	7,464	10,194	12,108	--	--	--	רעידת אדמה
1,880	1,910	2,144	1,141	1,296	1,466	739	614	678	ביטוח משנה לא יחסי
22,001	26,307	47,433	22,001	26,307	36,384	--	--	11,049	ביטוח משנה יחסי

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בגין עסקי ביטוח משנה בשנת 2018:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה:	שיעור הפרמיה מסך ההפרמיה שהועברה למבטח (באלפי ש"ח) בשנת הדוח
Swiss re	20,062	13%
AXIS Re	16,137	11%
GIC Re	41,221	27%
R+V Versicherung AG	20,281	13%

4.5.9 שינויים מהותיים בהסדרים בתקופת הדוח

4.5.9.1 החל מיום 1 בינואר, 2018 הקטינה החברה את חלקם של מבטחי המשנה בחוזה היחסי בענף רכב חובה מסוג "Quota Share" משיעור של 75% לשיעור של 61%.

4.5.9.2 החל מיום 1 ביולי, 2018 התקשרה החברה עם מבטחי המשנה בחוזה ביטוח היחסי בענף רכב רכוש מסוג "Quota share" בשיעור של 16%.

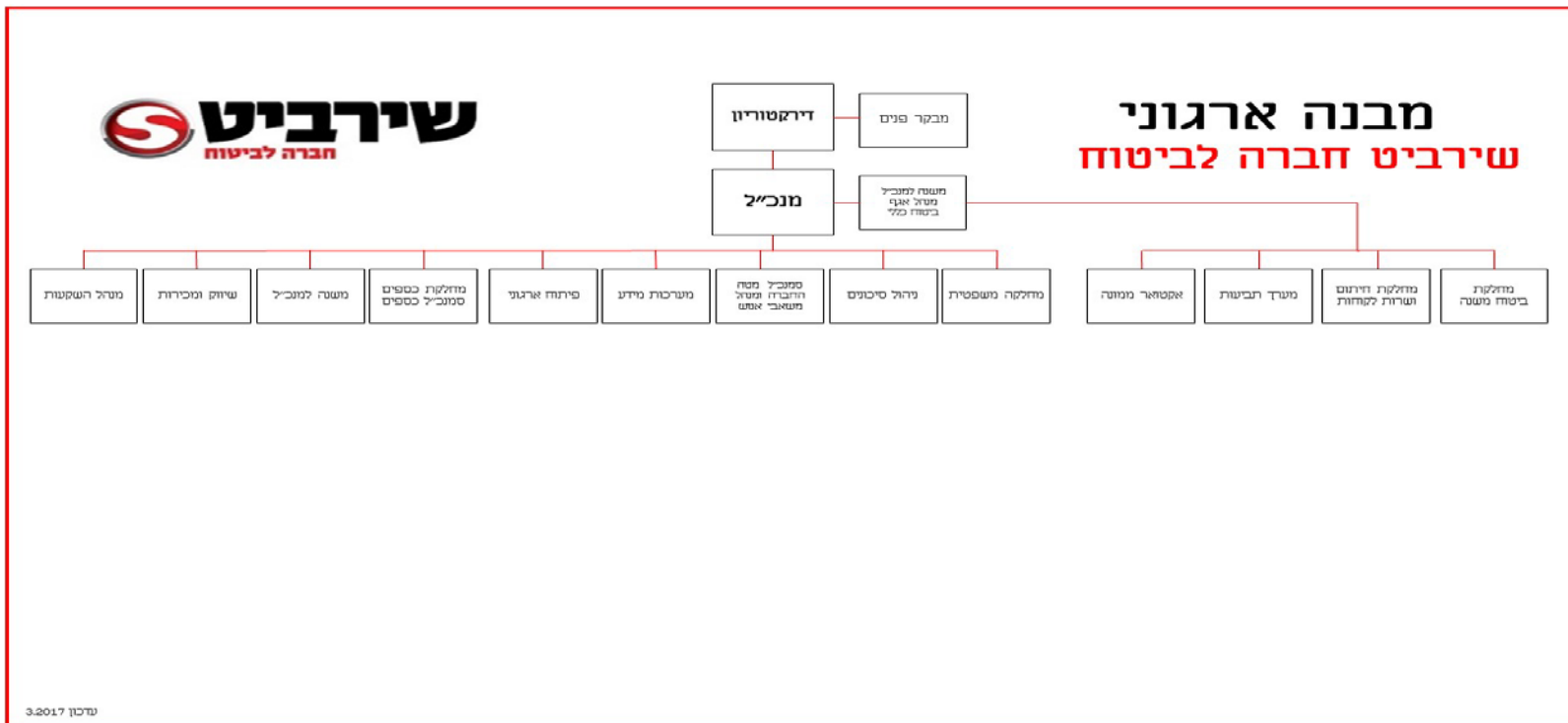
4.5.10 שינויים מהותיים בהסדרים לאחר תקופת הדוח

החל מיום 1 בינואר 2019 הגדילה החברה את חלקם של מבטחי המשנה בחוזה היחסי בענף רכב חובה מסוג "Qouta Share" משיעור של 61% לשיעור של 75%.

4.5.11 לפרטים נוספים בדבר ביטוח משנה ראו באור 25 ו.6 לדוחות הכספיים.

תיאור המבנה הארגוני בחברה:

4.6.1 נכון ליום 31.12.18 העסיקה החברה 231 עובדים.

4.6.2 פילוח עובדים על-פי תחומי פעילות:

מספר עובדים 2017	מספר עובדים 2018	תחום
45	38	ביטוח כללי
96	94	תביעות ושירות לקוחות
31	34	הנהלה ומטה
26	32	שיווק
26	22	כספים והשקעות
5	6	ביטוח בריאות
5	5	חברה בת
234	231	סה"כ

4.6.3 **אימוץ מדיניות תגמול** - ביום 28 במאי, 2018 אישר דירקטוריון החברה, בהמלצת ועדת הביקורת, מדיניות תגמול לבעלי תפקיד מרכזי בחברה (כהגדרת מונח זה במדיניות התגמול (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול חלה על נושאי המשרה ובעלי תפקידים מרכזיים בה, מסדירה את מבנה התגמול בחברה וקובעת את רכיבי התגמול אשר החברה רשאית להעניק, ביניהם שכר בסיס, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים, מענקים ותנאי סיום כהונה. לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול ראו באתר החברה⁴. מדיניות התגמול מאמצת את עקרונות התגמול שכפי שעולה מהוראות הממונה שפורסמו בחוזרים שענינם מדיניות תגמול בגופים מוסדים.

4.6.4 **הסכמי העסקה** - עובדי החברה, לרבות נושאי משרה בכירים, מועסקים על בסיס הסכמים אישיים. העובדים מתוגמלים על בסיס שכר קבוע ותנאים סוציאליים כמקובל ובהתאם להוראות מדיניות התגמול. לפרטים נוספים אודות תגמולים לנושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה, ראו תקנה 21 לחלק ד' לדוח התקופתי - "פרטים נוספים על התאגיד" (להלן: "חלק ד' לדוח התקופתי").

4.6.5 **הסכם קיבוצי** - בחודש אוגוסט 2016, נחתם הסכם קיבוצי בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה. תקופת ההסכם לשלוש שנים, עד ליום 31 ביולי, 2019. ההסכם מסדיר את תנאי העבודה של כל עובדי החברה למעט מנהלים בדרג שהוגדר בהסכם ולמעט עובדים בתפקידים שהוגדרו בהסכם.

4.6.6 **הדרכה** - החברה עורכת הדרכות באמצעות נותני שירותים חיצוניים ובאמצעות עובדי החברה. בשנת 2018 התקיימו הדרכות וסדנאות מקצועיות לעובדים, מנהלים וסוכני הביטוח והתקיימו קורסי הכשרה לעובדים מסוימים בתחומי שירות, סילוק תביעות ומכירות.

4.6.7 **ביטוח דירקטורים ונושאי משרה** - ראו תקנה 29א בחלק ד' לדוח התקופתי.

4.7. שיווק והפצה

4.7.1. כללי

פעילות השיווק של מוצרי החברה - הן לפרט והן לקולקטיבים ולגורמים גדולים המחזיקים בצי רכב - מתבצעת באמצעות הערוצים הבאים:

1. סוכני ביטוח - עיקר פעילות השיווק.

2. מכירה ישירה - באמצעות מוקדים ישירים.

4.7.2. סוכני ביטוח

4.7.2.1. החברה מגייסת סוכני ביטוח מורשים באמצעות מפקחי רכישה ומשמרת את מערך הסוכנים הקיים.

4.7.2.2. בשנים האחרונות חל שינוי וטיוב של תיק הסוכנים של החברה שבא לידי ביטוי בפעולות הבאות:

1. הגדלת מספר הסוכנים העובדים עם החברה בענפי הפרט ובעיקר בתחום רכב רכוש ודירות ובתי עסק.

2. בשנת הדוח קטנה הפעילות בערוץ הסוכנים בביטוח כלי רכב מסוג מוניות.

3. סיום התקשרויות עם סוכנים שלא עמדו ביעדי היקף הפעילות ו/או ביעדי רווחיות שהוגדרו על-ידי החברה ו/או לא הקפידו לפעול על פי הנחיות החיתום של החברה. תהליך זה יימשך כחלק מתכנית העבודה לשנים הקרובות.

4.7.2.3. הסוכנים מתקשרים עם לקוחות בתמורה לעמלה בשיעור משתנה שמשלמת להם החברה ונקבעת בהתאם לענף הביטוח ולעסקה. בעסקאות מיוחדות (כגון עסקאות עם קולקטיב) משלמת החברה לסוכנים עמלה מיוחדת, לרוב נמוכה מהעמלה השוטפת.

4.7.3. שיווק והפצה - ביטוח רכב חובה

4.7.3.1. מבנה העמלות:

1. ביטוח ישיר וביטוח מוסדי ישיר - לא משולמת עמלה.
2. ביטוח מוסדי באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-2.0%.
3. ביטוח באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-3.9%.
4. שיעור העמלה הממוצע בתחום זה, כולל מע"מ, הנו כ-2.9%.

4.7.3.2. לחברה לקוח אחד שהיווה כ-10.45% מתפוקת התחום בשנת 2018.

4.7.4. שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב רכוש

4.7.4.1. מבנה העמלות:

1. ביטוח ישיר - לא משולמת עמלה.
2. ביטוח מוסדי באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-5.05%.
3. ביטוח באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-17.51%.

4.7.4.2. פעילות השיווק וההפצה של החברה בתחום ביטוח רכב רכוש באמצעות מכירה ישירה היוותה כ-14.5% מתפוקת התחום לשנת 2018.

4.7.4.3. לחברה סוכן אחד אשר היווה כ-11% מתפוקת התחום בשנת 2018. למרות היקף תפוקת הסוכן, לחברה אין תלות בפעילותו.

4.7.5. למרות היקף הפעילות במכירה ישירה והיקף פעילותם של הסוכנים, לחברה אין תלות בערוצי ההפצה הנ"ל.

4.8. ספקים ונותני שירותים

במסגרת פעילותה מתקשרת החברה בהסכמים לקבלת שירותים ורכישת מוצרים, בין היתר בתחום החומרה והתוכנה.

4.8.1. ספקים עיקריים בתחום תוכנה וחומרה עימם קשורה החברה בהסכמים:

1. "קומטק בע"מ" - ספק שירותי תוכנה לחברה ולחברות ביטוח נוספות.
2. "קוד אוזיס בע"מ" - שירותי תוכנה.
3. "דורטל בע"מ" - שירותי תוכנה.
4. "IFN" - שירותי תוכנה למערכות ניהול ארכיונים ותהליכי עבודה.
5. חברת IBM - תשתיות חומרה.
6. "פריוריטי" - שירותי תוכנה פיננסיים.

סה"כ הוצאות החברה בנושא שירותי תוכנה ותמיכה הסתכמו בשנת 2018 לסך של כ- 4,041 אלפי ש"ח ובשנת 2017 הסתכמו לסך של כ- 3,855 אלפי ש"ח.

4.8.2. הסכם עם ספק עיקרי - תיקון נזקי מים - תחום ביטוח דירות

בהתאם להוראות חוזר הממונה מחודש נובמבר 2016, המסדיר את אופן הטיפול בתחום נזקי המים בביטוחי דירות (ראה סעיף 3.1.4 לעיל) מאפשרת החברה למבוטחיה לבחור, במועד רכישת ביטוח הדירה, בין תיקון הצנרת על ידי שרברב שבהסדר לבין תיקון על ידי שרברב פרטי. לצורך הערכות ליישום הוראות החוזר התקשרה החברה עם חברה לניהול נושא תיקון נזקי צנרת באמצעות שרברב שבהסדר.

4.9. רכוש קבוע

4.9.1. וי.אר.סי. (חברה בת בבעלותה המלאה של החברה) מחזיקה בזכויות חכירה (עד ליום 1 באפריל, 2037) ממניהל מקרקעי ישראל, בשטח משרדים בנוי בן כ-3,118 מ"ר ברוטו, באזור התעשייה הדרומי בנתניה. נכס זה הוא אחד מנכסי המקרקעין העיקריים של הקבוצה ומשמש את החברה, החברות המאוחדות שלה וחברות קשורות נוספות, בפעילותן העסקית.

4.9.2. בבעלות החברה נכסי מקרקעין נוספים ברחבי הארץ, לשימושה (לרבות סניפי החברה) ולמטרות השכרה, וכן נכסי מקרקעין בארה"ב למטרות השקעה, המוחזקים על ידה באופן ישיר ובאמצעות חברות בת שלה בארה"ב שהוקמו לשם כך. לפרטים נוספים אודות נכסי המקרקעין שבבעלות החברה, ראו באור 6 - "רכוש קבוע" ובאור 7 - "נדל"ן להשקעה", לדוחות הכספיים של החברה.

4.9.3. בבעלות החברה נכס מקרקעין ברחוב ירמיהו בתל-אביב. על המקרקעין האמורים בנתה החברה דירות להשכרה במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, על סמך אישור מפעל מאושר שקיבלה החברה ממרכז ההשקעות.

4.9.4. השקעות במערכות המחשב

נכון למועד הדוח לחברה השקעות בסכום של כ- 3,315 אלפי ש"ח במערכות מידע ומחשוב. ההשקעות כוללות: פיתוח, הטמעה ויישום הוראות רגולציה בהתאם לתכנית עבודה, פיתוח מוצרים עסקיים והשקעה בתשתיות המחשוב ובכלל זה רכישת שרתים, ושיפור מערכות אבטחת המידע והגנת הסייבר.

4.10. עונתיות

4.10.1. ההכנסות מפעילות החברה (ביטוח רכב חובה ורכוש) מתאפיינות באחוז הכנסות גבוה ברבעון הראשון של השנה ובעיקר בחודש ינואר, בהשוואה להכנסות ברבעונים אחרים, כתוצאה מנטיה של לקוחות מוסדיים ועסקיים של החברה לחדש את הביטוח בתקופה זו של השנה.

4.10.2. לעונתיות המתוארת אין השפעה על הרווחיות של כל רבעון מאחר שמנגנון עתודות הביטוח מווסת את אופן חלוקת הפרמיה על פני השנה כולה.

4.10.3. בתביעות לא ניתן להצביע על עונתיות, למעט השפעה לא מהותית של נזקי מזג אוויר (הצפה, קרה ושטפון) בשנים המאופיינות בחודשי חורף קשים. העונתיות מתבטאת בשיעור תביעות רכוש גבוה יותר, אך לא מהותי.

4.10.4. נתוני פרמיה ברוטו (באלש"ח) בביטוח כללי בפילוח עונתי לשנתיים האחרונות לדוח:

דמי ביטוח בשנה			
2016	2017	2018	
215,507	173,334	189,238	רבעון ראשון
115,329	128,262	144,242	רבעון שני
131,876	136,849	131,098	רבעון שלישי
102,926	111,025	106,113	רבעון רביעי
565,638	549,470	570,691	סה"כ

4.11. נכסים בלתי מוחשיים

4.11.1. מאגרי מידע

לחברה מאגרי מידע אודות לקוחות, מועמדים לביטוח, סוכנים, עובדים וספקים. במהלך השנים רשמה החברה על שמה, בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, 3 מאגרי המידע כדלקמן: מאגר לקוחות ומועמדים לביטוח, סוכנים, ונותני שירותים, מאגר עובדים ומאגר מידע הנקלט במצלמות אבטחה. המאגרים חיוניים ביותר לניהול ותפעול שוטף של עסקי החברה והתנהלותה.

4.11.2. סימן מסחר

על שם החברה רשום ברשות הפטנטים שבמשרד המשפטים סימן המסחר "שירביט חברה לביטוח בע"מ".

לפרטים אודות נכסים בלתי מוחשיים נוספים של החברה, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

4.12. גורמי סיכון

להלן גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה החברה ומידת השפעתם הפוטנציאלית על החברה:

השפעת גורם הסיכון על פעילות החברה			גורם סיכון
השפעה נמוכה	השפעה בינונית	השפעה גבוהה	
סיכוני מקרו			
	X	X	האטה כלכלית במשק המקומי
	X	X	תנודתיות בשווקים הפיננסיים
	X	X	תנודתיות בשערי חליפין
	X	X	סיכון ריבית
X			סיכון מדד
	X		סיכון אשראי
סיכונים ענפיים			
	X		סיכוני קטסטרופה
	X		צד נגדי ביטוח משנה
	X	X	סיכון תחרותי
	X		סיכונים משפטיים
		X	שינויים רגולטוריים
סיכונים מיוחדים לחברה			
	X		סיכונים תפעוליים
	X		סיכוני סייבר
	X		פגיעה במוניטין
	X	X	סיכון חיתומי
	X	X	סיכוני רזרבה
	X		תלות בערוצי מכירה
X			סיכוני ALM
	X		סיכוני ציות וממשל תאגידי

4.12.1. לפרטים אודות גורמי הסיכון להם חשופה פעילות החברה, ראו באור 25 - "ניהול סיכונים" לדוחות הכספיים.

4.12.2. יובהר, כי המידע בדבר גורמי הסיכון החיצוניים להם חשופה החברה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות וציפיות החברה בנושא זה מתבססות על נסיון העבר, על היכרות החברה עם השווקים בהם פועלת ועל הערכותיה באשר להתפתחותה הכלכלית והעסקית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה,

וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת התאגיד (והמפורטים בסעיף זה), המצב הביטחוני והכלכלי של המשק הישראלי ושינויים מאקרו-כלכליים.

4.13. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

ביטוח דירות

בשנת 2017 התקשרה החברה בהסכם עם חברה המספקת לה שירותי תיקון צנרת בתחום ביטוח הדירות, באמצעות שרברב שבהסדר, בהתאם להוראות חוזר הממונה מחודש נובמבר 2016 (ראה סעיף 4.8.2 לעיל).

5. חלק ה': היבטי ממשל תאגידי

5.1 דירקטורים חיצוניים מכהנים

5.1.1 **שם:** חן לבון. **תעודת זהות:** 058233784. **שנת לידה:** 1963.
מען: אילנות 43, ראש העין. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת מאזן ובוועדת הביקורת.
מכהן כדירקטור משנת 2013.

השכלה: דוקטורנט מאוניברסיטת בן גוריון במסלול מינהל עסקים; תואר מוסמך בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון; תואר בוגר בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון.

5.1.2 **שם:** רן אפרתי. **תעודת זהות:** 028073260. **שנת לידה:** 1971.
מען: הרצל 76, בת ים. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת השקעות, בוועדת ביקורת, ובוועדת מאזן.
מכהן כדירקטור משנת 2013.

השכלה: תואר בוגר בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה.
5.1.3 **שם:** דורית זינגר. **תעודת זהות:** 55999460. **שנת לידה:** 1959.
מען: זעירא מרדכי 14, תל אביב. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חברה בוועדת ביקורת.
מכהנת כדירקטור משנת 2017.
השכלה: תואר בוגר בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב; תואר מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

5.2 דירקטור חיצוני שכהונתו הופסקה בשנת הדוח

שם: יוסף ג'קסון. **תעודת זהות:** 000189662. **שנת לידה:** 1941.
מען: גלעד 4, רמת גן. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת.
כיהן כדירקטור משנת 2012.
השכלה: תואר בוגר ותואר מוסמך בפילוסופיה וגיאוגרפיה.
הפסקת כהונה: חדל לכהן בחודש אוקטובר, 2018 לאחר 2 כהונות רצופות.

5.3 מבקר הפנים בחברה

5.3.1 **פרטי מבקר הפנים**
שם: ר"ח מאיר איליה. נותן שירותים חיצוני לחברה, באמצעות משרד ר"ח רוזנבלום, הולצמן שהוא שותף בו.
מועד תחילת כהונה: מרץ 2013.

5.3.2. היקף ההעסקה

בשנת 2018 הושקעו 1980 שעות ביקורת פנים בחברה.

קביעת היקף שעות ההעסקה אפשרה מידה קלה של גמישות, והתבססה על הפרמטרים הבאים: תוכנית עבודת מבקר הפנים לשנת 2018 במסגרת תוכנית עבודתו הרב השנתית; דרישות רגולציה; שיקול דעת ועדת הביקורת.

היקף העסקה לשנת 2018

שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה מוחזקת (בגין פעילות בישראל בלבד)
1,980	---

היקף שעות העסקה לשנת 2017

שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה מוחזקת (בגין פעילות בישראל בלבד)
1,720	100

5.3.3. תגמול - תגמול מבקר הפנים המכהן בשנת 2018, הסתכם לכדי סך כולל של 385 אלפי ש"ח.

לדעת הדירקטוריון, אין בתגמול מבקר הפנים ליצור כל חשש להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי ביחס לביקורת הפנימית בחברה.

5.4. רואה החשבון המבקר

5.4.1. רואי החשבון המבקרים של החברה הינם קוסט, פורר, גבאי את קסירר. החל מיום 1 באפריל, 2018 משמש רו"ח טל חי-ציון מכהן כשותף האחראי על הביקורת בחברה.

5.4.2. שכר רואי החשבון (ללא מע"מ) ופירוט שעות העבודה שהושקעו על ידם, בגין השנים 2017 ו-2018:

שנת 2018				
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותים הקשורים בביקורת	שכר בגין שירותי ביקורת	
45	5	-	530	היקף השכר (אלפי ש"ח)
213	20	-	2,585	מספר השעות העבודה

שנת 2017				
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותים הקשורים בביקורת	שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
79	-	-	405	היקף השכר (אלפי ש"ח)
350	-	-	2,287	מספר שעות העבודה

5.5. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

5.5.1. בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 7-9-2010, שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", חובה על חברות ביטוח לצרף לדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים, הצהרות של המנכ"ל ושל מנהל הכספים, בדבר נאותות בקרות ונהלים של הגוף המוסדי שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוחות נרשם, מעובד, מסוכם, ומדווח בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה. בקרות ונהלים אלה כוללים, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח, כי מידע שהגוף המוסדי נדרשים לגלות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה, נצבר ומועבר להנהלת הגוף המוסדי, לרבות למנכ"ל ולסמנכ"ל הכספים, באופן המתאים, וזאת על מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

5.5.2. בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכה לתום התקופה המכוסה בדוח שנתי זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

5.5.3. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה בדוח שנתי זה ואשר מסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

5.5.4. הצהרות המנכ"ל, סמנכ"ל הכספים וכן דוח ההנהלה והדירקטוריון בדבר אפקטיביות הבקרות והנהלים וקיומם, מצורפים לדוח הדירקטוריון.

5.6 יישום משטר כושר פירעון לפי דירקטיבת Solvency II

- 5.6.1 דירקטיבת Solvency II (להלן: "הדירקטיבה") נועדה ליצור משטר אירופאי אחיד לפיקוח על חברות הביטוח במדינות האיחוד האירופאי, להבטיח את כושר פירעונן ולתמוך בשוק יעיל וגמיש.
- 5.6.2 בהוראת הממונה, נערכו בשנים האחרונות חברות הביטוח בישראל, באופן הדרגתי, ליישום משטר כושר פירעון חדש המתבסס על הדירקטיבה. הערכות חברות הביטוח כללה גם ביצועי תרגילי IQIS (סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הון המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל החדש.
- 5.6.3 הממונה אף פרסם הוראות שונות שעניינן יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן: "המתווה"). ביום 1 ביוני, 2017 פורסם חוזר סולבנסי (לפרטים ראה סעיף 4.1.13 לעיל) ולפי הוראותיו החל מיום 30 ביוני, 2017 חברות הביטוח יידרשו לחשב את יחס כושר הפרעון הכלכלי שלהן, בכפוף להוראות המתווה הכולל, בין היתר, הקלות אגרגטיביות בדרישות ההון המתפרסות על פני תקופה של שבע שנים.
- 5.6.4 בחודש מרס 2018, פורסם חוזר 2018-1-3 "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח". לפי הוראות החוזר לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח יחולו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח). לעניין הון עצמי נדרש לכושר פירעון יחולו הוראות החוזר על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי, ואילו על חברת ביטוח שכפופה לחוזר סולבנסי יחולו הוראות החוזר עד קבלת אישור הממונה לביצוע ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי. החברה טרם קיבלה את אישור הממונה לביצוע ביקורת כאמור ולכן חלות עליה במקביל הן הוראות החוזר והן הוראות דרישות ההון.
- 5.6.5 החברה פעלה בהתאם להנחיות הממונה והחל משנת 2017 אף מיישמת את ההוראות לענין יישום המתווה. לפרטים נוספים ראה ביאור 12 לדו"ח הכספי.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ב'

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח

ליום 31 בדצמבר, 2018

שירביט חברה לביטוח בע"מדוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחתוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
2	תיאור תמציתי של החברה
3-4	הסביבה העסקית
4-9	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
9	תזרים מזומנים
9	מקורות מימון
9	יעדים עיקריים לשנת 2019
9-11	יחס כושר פירעון וסף הון (MCR)
12	הצהרת המנהל הכללי
13	הצהרת סמנכ"ל הכספים
14	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
15	דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

שירביט חברה לביטוח בע"מדין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחליום 31 בדצמבר, 2018

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילות שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018.

1. תיאור תמציתי של החברה1.1 בעלת המניות של החברה

החברה הינה חברת ביטוח פרטית בבעלות מלאה של שירביט אחזקות בע"מ (100%) (להלן - חברת האם), חברה פרטית בבעלות מלאה של מר יגאל רבנוף.

למבנה הארגוני של החברה - ראה סעיף 1.1.2 בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד" (להלן - דוח תיאור עסקי התאגיד).

1.2 תחומי פעילות של החברה

1.2.1 פעילותה העיקרית של החברה היא בתחום הביטוח הכללי ובעיקר בענפי רכב (רכוש וחובה), דירות, הנדסי, בתי עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל וענפי ביטוח נוספים. לתיאור תחומי הפעילות ולמבנה האחזקות של החברה ראה סעיפים 1 ו-2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.2.2 לפרטים אודות לקוחות החברה, גורמי שיווק שלה, והתקשוריותה עם מבטחי משנה, ראה דוח תיאור עסקי התאגיד.

1.2.3 מגבלות ופיקוח על עסקי החברה

החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, והוראות תקנות שהותקנו על פיו, כגון תקנות הכוללות הוראות בדבר ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות השקעה הכוללות הוראות בדבר סוגי נכסים שמחזיק מבטח כנגד התחייבויותיו לסוגיהן ומגבלות ההשקעה לגבי חלק מהן, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים וכן לחוקים נוספים. לעניין שינויים בחקיקה ובהסדרה בקשר לתחומי הפעילות של החברה, ראה דוח תיאור עסקי התאגיד, סעיפים 2.1.1.4, 2.2.1.5, 3.1.4, 3.4.3, 4.1.

1.3 התפתחויות לאחר תקופת הדוח

בחודש מרס 2019, תסתיים כהונת מנכ"ל החברה, מר גיל ספיר, לאחר התפטרותו בחודש נובמבר 2018. במקביל תכנס לתוקף כהונת מר שלמה נחום כמנכ"ל החברה, לאחר שהמינוי אושר על ידי הגורמים הרלבנטיים בחברה ולאור אי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - הממונה).

לשינויים שחלו בהון האנושי בתקופת הדוח - ראה תקנות 26 ו- 26א' בפרק ד "פרטים נוספים על המבטח".

1.4 הליכים משפטיים

לפירוט התפתחויות בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד החברה, ראה באור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.5 מיסוי

ראה באור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1. תיאור תמציתי של החברה (המשך)1.6 ניהול סיכונים

ראה באור 25 לדוחות הכספיים המאוחדים.

2. הסביבה העסקית2.1 כללי

ענף הביטוח בישראל מאופיין בתחרות גבוהה הנגרמת, בין השאר, מפעילות חברות ביטוח בתחומים ומוצרים דומים, והוא מושפע מגורמים חיצוניים, כגון רגולציה, שוק הביטוח העולמי, שוק ההון ועוד. בשנת הדוח העניק הממונה רישיון מבטח לשתי חברות ביטוח נוספות והחברה מעריכה כי עובדה זו תגדיל את התחרות בתחום הביטוח הכללי. פעילות החברה מושפעת במידה רבה משווקי ההון, האינפלציה, שיעור הריבית, שערי המט"ח, המצב הכלכלי והמצב הפוליטי-ביטחוני.

2.2 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

שנת 2018 התאפיינה במגמה שלילית באפיקי המניות בארץ ובעולם וזאת בשל מלחמות הסחר בין ארה"ב וסין וחששות לירידה בצמיחה העולמית. תשואות האג"ח בישראל עלו וזאת בשל עליית הריבית בחודש דצמבר והצפי להעלאות נוספות במהלך 2019.

התפתחות המשק, שוקי ההון והכספיםצמיחה

על פי האומדן הראשוני לשנת 2018 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המשק הישראלי צמח בקצב של 3.3% לעומת צמיחה של 3.4% בשנת 2017.

תחזית הצמיחה המעודכנת של חטיבת המחקר של בנק ישראל לשנת 2019 הינה כ- 3.4% והתחזית לשנת 2020 הינה 3.5%.

האינפלציה בישראל

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2018 בשיעור של 1.2%, מעט מעל תחתית יעד האינפלציה של בנק ישראל שעמד על 1.0% בתחילת 2018. זאת, לעומת עליה בשיעור של 0.3% בשנת 2017. לשינויים בשיעור האינפלציה כאמור השפעה על הדוחות הכספיים של החברה, לאור העובדה שרבות מהתחייבויותיה צמודות למדד המחירים לצרכן.

שווקי האג"ח והמניותשווקי האג"ח

בשנת 2018 נרשמה בשוק אגרות החוב הממשלתיות השקליות מגמה שלילית, כאשר עליית התשואות החלה בעיקר בתחילת הרבעון השני. הגורמים לעליית התשואות הם המשך תהליך העלאת הריבית בארה"ב, עליית התשואות בארה"ב, והעלאת הריבית בישראל בחודש נובמבר 2018.

בשוק אגרות החוב הצמודות הייתה מגמה מעורבת, כאשר שערי איגרות החוב הקצרות עלו ואילו שערי אגרות החוב הארוכות ירדו בכ- 3%.

במדדי אגרות החוב הקונצרניות נרשמה מגמה שלילית כאשר מדד תל בונד 20 ירד בכ- 1.1% ומדד תל בונד 40 ירד בכ- 0.45%. שאר מדדי התל בונד סגרו בירידות חזקות אף יותר, כאשר מדד תל בונד גלובל ירד בשיעור גבוה של כ- 12.7%.

בשנת 2018 עלתה הריבית המוצהרת על ידי בנק ישראל, לראשונה מזה שבע שנים וחצי. הריבית עלתה בשיעור של 0.15% ונקבעה לרמה של 0.25%, בתקופת כהונתה הזמנית של ד"ר נדין בודו טרכטנברג כממלאת מקום נגיד בנק ישראל, עד מינוי פרופ' אמיר ירון לתפקיד הנגיד.

לסביבת הריבית הנמוכה השפעה גבוהה על התוצאות העסקיות של החברה והיא עלולה לגרום לקשיים בעמידת החברה ביעדי התשואה על נכסיה, ללא העלאת רמת הסיכון בהשקעות החברה.

2. הסביבה העסקית (המשך)

2.2 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית (המשך)

שווקי האג"ח והמניות (המשך)

שווקי המניות

הרבעון הרביעי של שנת 2018 התאפיין במגמה שלילית במדדי המניות, כאשר מדד ת"א-35 ירד בכ- 10.9% ומדד ת"א-90 ירד בכ- 9%. בסיכום שנת 2018 המגמה היתה שלילית, כאשר מדד ת"א-35 ירד בכ- 3.04% ומדד ת"א-90 ירד בשיעור דומה. בלטו לטובה מדדי מניות הבנקים והנפט-גז שעלו בשיעור של כ- 4% בממוצע. בלטו לרעה מניות הביומד, ומדד SME60 שירדו בכ- 25.6%, ו- 23% בהתאמה.

בשוק האמריקאי נרשמה מגמה שלילית בשנת 2018, כאשר מדד הנאסד"ק ירד בכ- 3.9%, מדד ה-S&P500 ירד בכ- 6.2% ומדד הדאו-ג'ונס ירד בכ- 5.6%.

להלן תשואות המדדים השונים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לשנת 2018:

שינוי במדדי האג"ח					שינוי במדדי המניות				
10-12/17	10-12/18	1-12/17	1-12/18	שם הממד	10-12/17	10-12/18	1-12/17	1-12/18	שם הממד
%					%				
1.48	(1.64)	3.42	(1.39)	ממשלתי	6.24	(10.89)	2.65	(3.04)	ת"א-35
0.78	(0.37)	3.65	(1.15)	צמוד	4.55	(8.95)	21.19	(3.02)	ת"א-90
1.30	(1.63)	4.65	(1.48)	ממשלתי	5.56	(10.21)	6.39	(2.29)	ת"א-125
1.57	(2.21)	5.79	(0.76)	שקלי	8.60	(6.39)	24.10	4.80	ת"א-בנקים
1.65	(2.67)	6.42	(1.82)	אג"ח כללי	10.79	(7.51)	(2.50)	(13.39)	ת"א-תקשורת
				תל בונד 60					
				אג"ח קונצרני					

במהלך שנת 2018 יוסף שער החליפין היציג של הדולר מול השקל בכ- 8.1%. חוזקת הדולר נבעה מעליית הריבית בארה"ב ופער הריבית בארה"ב אל מול השקל שגדל במהלך שנת 2018. מול האירו פוחת שער השקל בכ- 3.5%. החברה מחזיקה יתרות מט"ח, ועל כן לשינוי בשער החליפין היציג של הדולר יש השפעה על רווחיות החברה. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.1 המצב הכספי

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
1,383,304	1,424,035	1,501,643
954,262	868,829	880,872
206,264	209,622	231,236
94,707	95,029	112,033
965,243	959,366	972,036
60,273	50,651	50,244

נתונים מאזניים

סה"כ מאזן

סה"כ השקעות פיננסיות

סה"כ הון

יתרת רווח (עודפים)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

התחייבויות פיננסיות

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.1 המצב הכספי (המשך)

3.1.2 ההון:

ההון של החברה ליום 31 בדצמבר, 2018 מסתכם ב- 231.2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 209.6 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2017. הגידול בהון בשנת הדוח נובע בעיקר מרווח של כ- 21.0 מיליוני ש"ח, משערוך הרכוש הקבוע בסך של כ- 5.1 מיליוני ש"ח ובניכוי חלוקת דיבידנד בסכום של 5 מיליוני ש"ח.

3.1.3 דיבידנד:

ביום 14 באוקטובר, 2018 שולם לבעלת המניות, שירביט אחזקות בע"מ, דיבידנד בסכום כולל של 5 מיליוני ש"ח.

3.2 התפתחות פרמיות

הכנסות מפרמיות שהורווחו בשייר בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 424.0 מיליוני ש"ח לעומת 396.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. פרמיות ברוטו, בניכוי פרמיות המיוחסות למכרז לביטוח רכבי עובדי המדינה, שהחברה השתתפה בו בשנת הדוח, צמחו בשיעור של כ- 2.0%. כמו כן, בהשוואה לשנת 2017 החברה הקטינה את שיעור השתתפות מבטחי המשנה בחוזה מסוג Quota Share לכיסוי החשיפות בענף רכב חובה. כתוצאה מכך, גדלו פרמיות בשייר בתקופת הדוח, בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד.

לעניין ההתאמה בין פרמיה ברוטו לפרמיה מורווחת, ראה באור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3.2.1 להלן נתונים על התפתחות מחזורי הפרמיות והדמים בחברה (במיליוני ש"ח):

מחזור פרמיות		פרמיות שהורווחו		
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	
570.7	419.5	575.1	424.0	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2018
549.5	398.9	534.1	396.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2017
565.6	438.4	554.8	464.9	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2016
3.9%	5.2%	7.7%	7.0%	שיעור השינוי בשנת 2018
(2.8%)	(9.0%)	(3.7%)	(14.8%)	שיעור השינוי בשנת 2017

3.2.2 להלן נתונים על שיעור השינוי בפרמיות ברוטו לפי ענפים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי	10-12/17		10-12/18		שיעור השינוי	ענף ביטוחי
	10-12/17	10-12/18	1-12/17	1-12/18		
%			%			
(8.7)	33.2	30.3	(3.8)	167.3	160.9	רכב חובה
(8.0)	51.5	47.4	1.9	265.2	270.3	רכב רכוש
2.4	4.1	4.2	26.4	16.3	20.6	ביטוח חבויות
9.0	22.3	24.3	18.1	100.7	118.9	ענפי רכוש ואחרים
(4.4)	111.1	106.2	3.9	549.5	570.7	סה"כ

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.2 התפתחות פרמיות (המשך)

3.2.3 להלן התפלגות פרמיות שהורווחו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018:

שייר		ברוטו		ענף ביטוחי
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
16.3	69.2	29.0	166.8	רכב חובה
64.0	271.2	47.9	275.3	רכב רכוש
3.5	14.8	3.3	19.1	ביטוח חבויות
16.2	68.8	19.8	113.9	ענפי רכוש ואחרים
100.0	424.0	100.0	575.1	סה"כ

3.3 התפתחות הרווח לתקופה והרווח הכולל לתקופה

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לסך של כ- 26.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח כולל בסך של כ- 3.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הנקי לסך של כ- 21.0 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח הנקי בסך של כ- 0.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

רווח כולל אחר אשר נזקף בתקופת הדוח והסתכם בכ- 5.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל אחר בסך של 2.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, נבע בעיקר מהערכה מחדש שבוצעה לבניין משרדים בנתניה, שזכויות החכירה בו מוחזקות על ידי חברת בת של החברה ובו ממוקמים משרדי החברה.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס, מביטוח כללי, לסך של כ- 29.1 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 2.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שאינם מיוחסים לתחום הביטוח לסך של כ- 10.1 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפירוט והסברי הרווח לתקופה לפי תחומי פעילות לפני מס, ראה סעיפים 3.4.3 ו- 3.4.4 להלן.

3.4 תוצאות הפעילות

3.4.1 להלן נתונים נבחרים מהדוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר ופירוט לפי רבעונים בשנת 2018:

1-12/17	1-12/18	10-12/18	7-9/18	4-6/18	1-3/18	
אלפי ש"ח						
534,116	575,148	142,985	150,526	144,781	136,856	פרמיות שהורווחו ברוטו (*)
396,142	424,003	102,687	111,387	108,404	101,525	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו
27,798	18,755	(1,118)	9,606	9,560	707	שינוי בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
313,643	297,641	72,170	73,256	79,824	72,391	עמלות והוצאות רכישה אחרות
105,563	111,887	28,946	29,641	28,457	24,843	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,833	31,771	(208)	18,032	9,477	4,470	רווח נקי (הפסד)
745	20,951	(77)	11,831	6,267	2,930	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
2,613	5,663	5,202	(11)	338	134	סה"כ רווח כולל
3,358	26,614	5,125	11,820	6,605	3,064	

(*) דוח זה מציג על-פי כללי ה- IFRS את הפרמיה המורווחת, שהיא הפרמיה הרשומה בניכוי השינוי בפרמיה שטרם הורווחה.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.2 התפלגות פרמיות שהורווחו ברוטו לתקופה לפי ענפי הביטוח העיקריים:

1-12/17		1-12/18		10-12/18		7-9/18		4-6/18		1-3/18		ענף
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
ביטוח כללי												
49.0	261,808	47.9	275,286	48.4	69,234	46.6	70,161	48.2	69,826	48.3	66,065	רכב רכוש
30.8	164,630	29.0	166,825	29.1	41,544	27.9	41,978	28.8	41,733	30.4	41,570	רכב חובה
20.2	107,678	23.1	133,037	22.5	32,207	25.5	38,387	23.0	33,222	21.3	29,221	אחר
100.0	534,116	100.0	575,148	100.0	142,985	100.0	150,526	100.0	144,781	100.0	136,856	

3.4.3 רווחים מהשקעות:

בתקופת הדוח לחברה רווחים מהשקעות, המוצגים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בסך של 18.8 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של 27.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 32.4%.

הקיטון ברווחים מהשקעות בתקופת הדוח נבע מירידת שערים ברוב האפיקים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ירידות אלו התקזזו בחלקם על ידי רווחים מנכסים הנקובים או הצמודים לדולר בעקבות עלייה בשער הדולר בתקופת הדוח לעומת תקופה מקבילה אשתקד.

התשואה הנומינלית לשנת 2018 בגין תיק ההשקעות הסתכמה לשיעור של כ- 0.9%, לעומת שיעור של כ- 2.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן, בבעלות החברה (במישרין ובאמצעות חברות בת) זכויות בנכסי נדל"ן להשקעה הממוקמים בישראל ובארה"ב.

לפרטים נוספים ראה סעיף 4.4 לדוח תיאור עסקי התאגיד ובאור 18 לדוחות הכספיים המאוחדים.

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים בחברה:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
%		
4	2	מזומנים ושווי מזומנים
41	48	אגרות חוב ממשלתיות סחירות
29	23	אגרות חוב קונצרניות סחירות
6	1	מניות ותעודות סל מנייתיות
14	19	אגרות חוב לא סחירות, פקדונות והלוואות
6	7	אחר
100	100	סה"כ

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.4 ביטוח כללי:

דמי ביטוח שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 575.1 מיליוני ש"ח לעומת סך של 534.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בתפוקה בענפי הרכוש.

רווחים מהשקעות נטו הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 7.1 מיליוני ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בתקופה המקבילה, בסך של 22.5 מיליוני ש"ח.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר לתקופת הדוח הסתכמו לסך של 297.6 מיליוני ש"ח לעומת 313.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון מקורו בענפי רכב רכוש וחובה.

עמלות והוצאות רכישה אחרות בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 111.9 מיליוני ש"ח המהווים כ- 19.5% ביחס לפרמיות שהורווחו ברוטו, לעומת 105.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים שיעור של כ- 19.8%.

רכב רכוש

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 275.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 261.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תחום זה הינו תחום הפעילות העיקרי של החברה אשר מהווה כ- 47.9% מהיקף פעילותה. הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 27.5 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של 0.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע משיפור בתוצאות חיתומיות, כתוצאה מירידה בפרמיית הסיכון ושיפור בשיעור ה-LR בהתאם, אשר מושפעים, בין היתר, מהיעדר נזקי חורף בשנים 2018 ו-2017 בהשוואה לשנים קודמות.

יחס התביעות מדמי הביטוח בברוטו ובשייר (להלן - L.R.) בתקופה הינו כ- 71% לעומת כ- 80% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס התביעות, כולל הוצאות (Combined L.R.), בתקופה הינו כ- 91% לעומת כ- 101% בתקופה המקבילה אשתקד.

רכב חובה

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 166.8 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 164.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.3%. ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בתקופת הדוח הסתכם לסך של 13.2 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של 21.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע מרווח בשנות חיתום חדשות אשר מקזז את חיזוק ההתחייבויות הביטוחיות בגין שנות החיתום הישנות.

ענפי רכוש ואחרים

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 113.9 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 93.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 21.9%. הגידול נובע בעיקר מגידול בתפוקה בענפי הנדסי ודירות.

הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 12.7 מיליוני ש"ח לעומת רווח של 17.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר ממספר תביעות גדולות שאירעו או התפתחו בתקופת הדוח בענפי ביטוח הנדסי וביטוח נסיעות לחו"ל.

יחס התביעות מדמי הביטוח בברוטו ובשייר (להלן - L.R.) בתקופה הינו כ- 59% ו-36%, בהתאמה, לעומת כ- 41% ו-24%, בהתאמה, בתקופה המקבילה אשתקד. יחס התביעות, כולל הוצאות (Combined L.R.), בברוטו ובשייר בתקופה הינו כ- 95% ו-85%, בהתאמה, לעומת כ- 79% ו-74%, בהתאמה, בתקופה המקבילה אשתקד.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)**3.4 תוצאות הפעילות (המשך)****3.4.4 ביטוח כללי: (המשך)****ענפי חבויות אחרים**

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 19.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 14.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 2.1 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של 5.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר ממספר תביעות גדולות שאירעו או התפתחו בתקופת הדוח.

3.4.5 פעילות שלא מיוחסת למגזרים

פעילות זו כוללת בעיקרה את ההון וההתחייבויות ואת הנכסים המוחזקים כנגדם בחברה.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של 10.1 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מהרחבת פעילות חברה בת בחו"ל ומעליית שער הדולר.

4. תזרים מזומנים

תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות שוטפת בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ- 10.9 מיליוני ש"ח, לעומת תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת בסך של כ- 25.2 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה.

תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות השקעה בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 4.6 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 4.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות מימון בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

כתוצאה מהאמור לעיל, קטנו יתרות המזומנים ושווי המזומנים לסוף התקופה בסך של כ- 20.5 מיליוני ש"ח לעומת עלייה של 10.3 מיליוני ש"ח לסוף התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017.

5. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר, 2018 מסתכמת ב- 50.2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 50.7 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2017.

בדבר פרטים על ההתחייבויות הפיננסיות של החברה, ראה באור 16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

6. יעדים עיקריים לשנת 2019

שמירה על יציבות חיתומית, הגדלת מכירות, בקרות חיתום קפדניות, שמירה על רווחיות חיתומית בענפי הרכב, המשך מיצוב החברה בשוק בכלל ובענף הביטוח בפרט, פיתוח כלים דיגיטליים מודרניים, שדרוג כוח אדם ניהולי גיוס סוכנים איכותיים.

7. יחס כושר פירעון וסף הון (MCR)

בחודש יוני 2017, פורסם חוזר ביטוח 9-1-2017 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס "Solvency II" המכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח בישראל, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה האירופאית "Solvency II".

בהתאם לחוזר האמור על החברה לקיים משטר כושר פירעון כלכלי, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות ההון והוראות הממונה שפורסמו מכוחן.

7. יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) (המשך)

בחוזר שפרסם הממונה בחודש דצמבר 2017 נכללו הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

בחודש מרס 2018, פורסם חוזר "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח" המחליף את ההוראות בדבר ההון העצמי הנדרש הכלולות בתקנות ההון הקיימות. החוזר לא משנה את תקנות ההון, למעט הוספת הסדרים המחויבים ליישום משטר כושר פירעון כלכלי.

בחודש אוגוסט 2018, פורסם מכתב הממונה, לפיו לוחות הזמנים לביצוע חישוב יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר, 2017 יידחה ויפורסם, ביחס לחברות ביטוח שטרם קיבלו אישור בדבר ביצוע ביקורת לראשונה, עד ליום 29 בנובמבר, 2018. דיווח על יחס כושר פירעון מפורסם באתר האינטרנט של החברה.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR):

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017
בלתי מבוקר ובלתי סקור	
אלפי ש"ח	
288,709	270,996
257,853	245,901
30,856	25,095
112%	110%
288,709	270,996
153,200	153,999
135,509	116,997

ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

עודף ליום הדוח

יחס כושר פירעון (באחוזים)

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

הון נדרש לכושר פירעון

עודף

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017
בלתי מבוקר ובלתי סקור	
אלפי ש"ח	
68,940	69,299
248,912	232,927

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

ביום 10 באוקטובר, 2018 אישרה האסיפה הכללית של החברה חלוקת דיבידנד בסך כולל של 5 מיליון ש"ח. סכום זה נוכח מההון העצמי המוכר כפי שחושב ומוצג ליום 31 בדצמבר, 2017.

הנתונים לעיל לא בוקרו ולא נסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים.

7. יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) (המשך)

לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון שחלות על החברה ולמגבלות בנושא דיבידנד ראה באור 12 בדוחות הכספיים וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי המפורסם באתר האינטרנט של החברה בכתובת <https://www.shirbit.co.il/פרסומי-דוחות-ונתונים/דוח-יחס-כושר-פירעון-כלכלי/>.

יובהר, כי המידע בדבר יעדי החברה ותוכניתה האסטרטגית הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. ציפיות החברה בנושא זה מתבססות על היכרות החברה את השוק בו היא פועלת ועל הערכות החברה באשר להתפתחותה העסקית, המסחרית והטכנולוגית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, שינויים המתרחשים במשק הישראלי בכלל ובשוק הביטוח בפרט, התפתחות רגולטורית ושינויים אצל סוכנים ו/או מבטחי משנה ו/או מתחרים, העשויים להשפיע על יעדיה ועל הדרך להשיגם.

חברי הדירקטוריון מודים להנהלת החברה, עובדיה וסוכניה על תרומתם לחברה.

28 בפברואר, 2019

תאריך אישור הדוחות הכספיים

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
י"ר הדירקטוריון

הצהרת המנהל הכללי *

אני, גיל ספיר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") לשנת 2018 (להלן - "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי* של חברת הביטוח; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
  5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל ספיר
מנהל כללי

28 בפברואר, 2019

(* כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 7-9-2010 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרת סמנכ"ל הכספים*

אני, רונן שקד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2018 (להלן - "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי^(*) של חברת הביטוח; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
  5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רונן שקד
סמנכ"ל כספים

28 בפברואר, 2019

(*) כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.
  2. ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורת מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.
  3. הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).
- בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2018, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

28 בפברואר, 2019

תאריך אישור הדוחות הכספיים

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריוןגיל ספיר
מנכ"לרונון שקד
סמנכ"ל כספים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
של שירביט חברה לביטוח בע"מ בהתאם להוראות הממונה
על שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2018, 2017 ו-2016 והדוח שלנו מיום 28 בפברואר, 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2018

שירביט חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2018

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר
3-4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
6	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
7-8	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
9-100	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
101	דוח רואה חשבון המבקר על מידע כספי נפרד
102-105	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את המידע הכספי המצורף של שירביט חברה לביטוח בע"מ והחברות בנות שלה (להלן - החברה) הכולל את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2018, 2017 ו-2016. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי המאוחד של החברה לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות המאוחדות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2018, 2017 ו-2016, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א -1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2018 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 28 בפברואר, 2019 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

נכסים

ליום 31 בדצמבר		באור	
2017	2018		
אלפי ש"ח			
5,761	6,458	4	נכסים בלתי מוחשיים
37,273	36,901	5	הוצאות רכישה נדחות
35,261	37,659	6	רכוש קבוע
70,072	78,955	7	נדל"ן להשקעה
257,110	337,099	13	נכסי ביטוח משנה
4,402	42		נכסי מסים שוטפים
10,251	12,610	8	חייבים ויתרות חובה
94,643	91,155	9	פרמיות לגבייה
		10	השקעות פיננסיות:
634,772	640,407		נכסי חוב סחירים
123,141	172,479		נכסי חוב שאינם סחירים
42,395	6,993		מניות
68,521	60,993		אחרות
868,829	880,872		סך כל ההשקעות הפיננסיות
40,433	19,892	11	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,424,035</u>	<u>1,501,643</u>		סך כל הנכסים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר		באור	
2017	2018		
אלפי ש"ח			
		12	הון:
41,766	41,766		הון מניות
52,869	52,869		פרמיה על מניות
19,958	24,568		קרנות הון
95,029	112,033		יתרת רווח
209,622	231,236		סך כל ההון
			התחייבויות:
959,366	972,036	13	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
9,711	10,037	(ר')24	התחייבויות בגין מסים נדחים
12,599	11,611	14	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	7,408		התחייבות בגין מסים שוטפים
182,086	219,071	15	זכאים ויתרות זכות
50,651	50,244	16	התחייבויות פיננסיות
1,214,413	1,270,407		סך כל ההתחייבויות
1,424,035	1,501,643		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

28 בפברואר, 2019

תאריך אישור הדוחות הכספיים

רונן שקד
סמנכ"ל כספיםגיל ספיר
מנכ"ליגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר				
2016	2017	2018	באור	
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה)				
554,828	534,116	575,148	17	פרמיות שהורווחו ברוטו
89,920	137,974	151,145	17	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
464,908	396,142	424,003		פרמיות שהורווחו בשייר
29,628	27,798	18,755	18	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,538	22,810	25,015	19	הכנסות מעמלות
509,074	446,750	467,773		סך כל ההכנסות
467,423	427,508	427,118		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
74,028	113,865	129,477		
393,395	313,643	297,641	20	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
98,852	105,563	111,887	21	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,679	22,713	23,634	22	הוצאות הנהלה וכלליות
2,881	2,998	2,840	23	הוצאות מימון
517,807	444,917	436,002		סך כל ההוצאות
(8,733)	1,833	31,771		רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(1,613)	1,088	10,820	24	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(7,120)	745	20,951		רווח נקי (הפסד)
				רווח כולל אחר:
4,675	4,868	5,115		הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
(1,377)	(650)	1,591		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(33)	(676)	678		התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
21	(929)	(1,721)	24	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,286	2,613	5,663		רווח כולל אחר, נטו
(3,834)	3,358	26,614		סה"כ רווח (הפסד) כולל
(0.17)	0.02	0.50		רווח נקי (הפסד) למניה (בש"ח)
41,764	41,764	41,764		מספר המניות ששימשו לחישוב רווח (הפסד) למניה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	יתרת רווח	קרנות הון אלפי ש"ח	פרמיה על מניות	הון המניות	
210,098	102,712	12,751	52,869	41,766	יתרה ליום 1 בינואר, 2016
(7,120)	(7,120)	-	-	-	הפסד
					רווח (הפסד) כולל אחר:
4,675	-	4,675	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
(1,377)	(1,377)	-	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(33)	-	(33)	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
21	492	(471)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,286	(885)	4,171	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
(3,834)	(8,005)	4,171	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
206,264	94,707	16,922	52,869	41,766	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
745	745	-	-	-	רווח נקי
					רווח (הפסד) כולל אחר:
4,868	-	4,868	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
(650)	(650)	-	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(676)	-	(676)	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(929)	227	(1,156)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
2,613	(423)	3,036	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
3,358	322	3,036	-	-	סה"כ רווח כולל
209,622	95,029	19,958	52,869	41,766	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
(5,000)	(5,000)	-	-	-	חלוקת דיבידנד
20,951	20,951	-	-	-	רווח נקי
					רווח כולל אחר:
5,115	-	5,115	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
1,591	1,591	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
678	-	678	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(1,721)	(538)	(1,183)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
5,663	1,053	4,610	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
26,614	22,004	4,610	-	-	סה"כ רווח כולל
231,236	112,033	24,568	52,869	41,766	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2016	2017	2018		
אלפי ש"ח				
(12,081)	25,213	(10,902)	א	<u>מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת</u> מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(1,359)	(772)	(1,408)		השקעה ברכוש קבוע
(2,035)	(3,890)	(3,316)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
194	245	92		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(3,200)	(4,417)	(4,632)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
-	-	(5,000)		דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
20,000	(10,000)	-		קבלת (פרעון) התחייבות פיננסית, נטו
20,000	(10,000)	(5,000)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים של פעילות חוץ
(3)	(458)	(7)		
4,716	10,338	(20,541)		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
25,379	30,095	40,433		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
30,095	40,433	19,892		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
(7,120)	745	20,951	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1)
			רווח נקי (הפסד)
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
			רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(9,353)	(16,629)	(3,726)	נכסי חוב סחירים
(4,681)	(1,716)	(6,779)	נכסי חוב שאינם סחירים
(5,342)	(3,399)	351	מניות
(1,955)	(2,169)	3,218	אחרות
5	711	603	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,768	2,998	2,840	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
(185)	(80)	(28)	רווח ממימוש רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה
(3,579)	(1,299)	(3,387)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה
			פחת והפחתות:
3,176	3,570	4,064	רכוש קבוע
2,554	2,571	2,619	נכסים בלתי מוחשיים
8,528	(5,877)	12,670	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(84,969)	(98,987)	(79,989)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(1,703)	(1,180)	372	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(1,613)	1,088	10,820	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(8,206)	(5,403)	(3,686)	רכישת נדל"ן להשקעה, נטו
14,121	78,312	(29,810)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(9,392)	(3,341)	3,488	פרמיות לגבייה
510	(189)	(2,382)	חייבים ויתרות חובה
71,884	49,118	36,736	זכאים ויתרות זכות
(27,432)	(1,901)	(52,006)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(2,847)	(2,946)	(2,632)	ריבית ששולמה
28,552	29,490	22,983	ריבית שהתקבלה
(6,949)	(2,260)	(3,068)	מסים ששולמו
2,832	109	1,570	מסים שהתקבלו
883	1,976	1,300	דיבידנד שהתקבל
22,471	26,369	20,153	
(12,081)	25,213	(10,902)	מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

(1) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות, נטו של השקעות פיננסיות הנובעות מפעילות בגין חוזי ביטוח.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. פעילות החברה

החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים בענפי הביטוח הכללי, בעיקר בענפים רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי-עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ואחרים. כתובת החברה הראשית הינה רחוב יד חרוצים 18, נתניה.

מניות החברה מוחזקות על ידי חברת האם כהגדרתה להלן. לחברה 2 חברות בנות וחברה נכדה. כן מחזיקה החברה במדינת פלורידה שבארה"ב בשותפות SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן - השותפות); בחברת SHIRBIT PROPERTIES INC המוחזקת במלואה על ידי השותפות ובחברת HASIDA LLC המוחזקת במלואה על ידי חברת SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עסקי החברות בארה"ב הוא החזקת נכסי מקרקעין מניבים בארה"ב וניהולם לצורכי השקעה.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלו:

- החברה - שירביט חברה לביטוח בע"מ.
- הקבוצה - החברה והחברות המאוחדות.
- חברות מאוחדות - חברות או שותפויות שדוחותיהן מאוחדים, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
- החברה האם - חברת שירביט אחזקות בע"מ.
- צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS 24.
- בעלי עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
- הממונה - הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- תקנות ההון - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
- תקנות כללי ההשקעה - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו"חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים", שפורסם על ידי הממונה.
- חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- התחייבויות בגין חוזי - עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזר הפעילות ביטוח כללי. ביטוח
- נכסי ביטוח משנה - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

בדוחות כספיים אלה:

- פרמיות פרמיות - פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורווחו פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
- מדד מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- דולר דולר - דולר של ארה"ב.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים והתחייבויות פיננסיות (בגין מכשירים נגזרים) המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והתחייבויות ביטוחיות והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו, ראה סעיפים ה', ו', ז', ח' ו-יג' להלן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על-פיו.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1 והנחיות הממונה.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.

ראה סעיף ו' ובאור 10 להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 25' להלן.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקרן מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות העיקריות וניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי ראה באור 25 להלן.

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בחלקן בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בסעיף יד' ובבאור 27 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הניתן לצרכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ושיערי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על פי ערך נכס נקי (NAV) בהתבסס על דוחות כספיים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מקרנות.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחיובים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף י' להלן.

בכל תאריך דיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה ובנייני משרד לשימוש עצמי

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד. השווי ההוגן נקבע בדרך כלל על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות, הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. לעתים נקבע השווי ההוגן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך. ראה מידע נוסף בסעיף ח' להלן.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

לעניין קביעת השווי ההוגן של בנייני משרד - ראה סעיף ז' להלן.

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה, נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. לפרטים נוספים ראה סעיף יג' להלן.

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה, על מנת לקבוע את סכום נכסי המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. לפרטים נוספים ראה סעיף יז' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה ומטבע הפעילות של הדוחות הכספיים הינו שקלים חדשים.

הקבוצה קובעת עבור כל חברה בקבוצה מהו מטבע הפעילות של כל חברה.

נכסים והתחייבויות של חברה מוחזקת המהווה פעילות חוץ מתורגמים לפי שער סגירה בכל תאריך דיווח. פריטי דוח רווח או הפסד מתורגמים לפי שערי חליפין ממוצעים בכל התקופות המוצגות. הפרשי התרגום שנוצרו נזקפים לרווח (הפסד) כולל אחר.

הלוואות בין-חברתיות בקבוצה, אשר אין כוונה לסלקן והן אינן צפויות להיפרע בעתיד הנראה לעין מהוות במהותן חלק מההשקעה בפעילות חוץ, ולפיכך הפרשי שער מהלוואות אלו (בניכוי השפעת המס) נזקפים, לרווח (הפסד) כולל אחר.

בעת מימוש פעילות חוץ, או בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ, תוך איבוד שליטה, הרווח (ההפסד) המצטבר המתייחס לאותה פעילות, שהוכר כרווח כולל אחר נזקף לרווח או הפסד. בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה המאוחדת, חלק יחסי של הסכום שהוכר ברווח הכולל האחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי הוגן.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי המשנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על הישות המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בישות המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהישות המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי

IFRS 4, הדן בחוזי ביטוח, מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

- (1) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טו' להלן.
- (2) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.
- (3) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולים בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודות ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חייב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - תקנות חייב עתודות), הנחיות הממונה ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.
- (4) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:
  - (א) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.
  - (ב) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency Reserve). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות) אינה מכסה את העלויות הצפויות בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק, ההפרשה מבוססת, בין היתר, על מודל שנקבע בתקנות חייב עתודות.
  - (ג) תביעות תלויות מחושבות לפי המודלים כמפורט להלן:
    1. תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללו לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בביטוח כללי (למעט ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל) בוצע על ידי האקטוארית הממונה, גב' מעיין מלמד, ובענפי ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל על ידי האקטואר, מר דב רפאל.
    2. בענפי ביטוח מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח ימי, חלק מענף תאונות אישיות ובריאות וענפי חבויות, בהם קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, דיווח חברות מוסרות בעסקים נכנסים, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.
    3. שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכלול בתיקי התביעה על בסיס פרטני.
    4. להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי (המשך)

5) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בביאור 25ה(3)(ד).

6) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

7) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול) ומחברות ביטוח אחרות נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

ו. מכשירים פיננסיים

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגבייה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הם מוחזקים למסחר או אם יועדו ככאלה בעת ההכרה הראשונית בהם.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, ברמת נזילות גבוהה, אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים סווגו כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים שאינם סחירים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכסים מוחזקים לפדיון - נכסים אלו כוללים אגרות חוב סחירות המוחזקות במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה. נכסים אלו סווגו לקטגוריית "מוחזק לפדיון" מהנימוקים הבאים: בכוונת וביכולת החברה להחזיק בנכסים אלו עד למועד פדיונם הסופי. כמו כן, עומדים נכסים אלו כנגד התחייבויות ביטוחיות שבמרביתן הינן צמודות מדד, סיווג הנכסים לקטגוריה זו יוצר התאמה חשבונאית ברגישות לשינויים במדד בין הנכסים להתחייבויות שכנגדן הם עומדים.

5. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פרעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת, מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות.

לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות מבוסס על סיווגם כמפורט להלן:

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. התחייבויות פיננסיות (המשך)

(א) התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

(ב) התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר והתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

7. גריעת מכשירים פיננסיים

(א) נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה, באופן ממשי, את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה בנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המרבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

(ב) התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה):

- פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או

- משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף י' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2 - 4	בניינים
7 - 15	ריהוט וציוד משרדי
15	כלי רכב
25 - 33	מחשבים וציוד היקפי
(בעיקר 33%)	שיפורים במושכר
ראה להלן	

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי, באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

שערוך בנייני המשרד נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

לצורך קביעת השווי ההוגן של בנייני משרדים מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ח. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית, לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. הפחתה

הפחתת תוכנות נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של התוכנות, מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש, שהינו 3-6 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

י. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. השקעות פיננסיות

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים ברמת הנכס הבודד.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה (המשך)

ב) החברה מבצעת, אם וכאשר נדרש, הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיות לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על רווח או הפסד לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

יא. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשותפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשותפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מדידת שווי הוגן (המשך)

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות והלוואות, הניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, ראה בנוסף באור 10' להלן.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
 רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יב. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות, מוצגות כהפחתה מההון.

יג. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, דמי הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להטבה מוגדרת

לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועדי הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

הקבוצה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלםם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבויות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ד. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוג הפרשה שנכללה בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

ט. הכרה בהכנסה

החל מיום 1 בינואר 2018 הקבוצה מיישמת לראשונה את IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות (להלן - התקן). התקן מחליף, בין היתר, את IAS 18 הכנסות. התקן איננו חל על הכרה בהכנסה מחוזי ביטוח אך חל על חלק מההכנסות האחרות של הקבוצה שאינן חוזי ביטוח. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה. להלן מדיניות ההכרה בהכנסה של הקבוצה:

1. פרמיות

פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כפרמיות מראש.

הפרמיות שנכללו בדוחות הכספיים המאוחדים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח מאוחדות מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי נזקפות בעת התהוותן.

3. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבדנדים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הכרה בהכנסה (המשך)

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון (המשך)

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

טז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודל פנימי של החברה המבוסס על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יז. מסים על ההכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים, הפרשים זמניים בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולא אותה רשות מס.

יח. רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות בחברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

בחודש יולי 2014 ה-IASB פירסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן החדש) משנה בעיקר את הוראות הסינוג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39. התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם (להלן - מבחן הקרן והחבות בלבד).

- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("EXPECTED CREDIT LOSS MODEL"). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי ההוגן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018.

בחודש ספטמבר 2016 פורסם תיקון לתקן IFRS 4 אשר מתיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר, 2021 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

בחודש ספטמבר 2018 הוחלט ב-IASB להציג הארכה של הפטור הזמני מיישום IFRS 9 לחברות ביטוח אשר אימצו את גישת הדחיה, עד ליום 1 בינואר, 2022.

לצורך יישום גישת הדחיה על הישות לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הישות לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9.

2. פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח.

בהתאם לתקן, פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח כאשר:

(א) הערך בדוחות הכספיים של התחייבויותיה הנובע מחוזי ביטוח, כולל רכיבי פיקדון או נגזרים משובצים אשר הופרדו מחוזי הביטוח, הוא משמעותי ביחס לסך הערך בספרים של כלל התחייבויות; וכן

(ב) שיעור הערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות לביטוח ביחס לסך הערך בדוחות הכספיים של כלל ההתחייבויות הינו:

- גדול מ-90%; או

- בין 80% ל-90% כולל, וכן למבטח אין פעילות משמעותית שאיננה קשורה לביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

9 IFRS - מכשירים פיננסיים (המשך)

מבטח אשר בוחר ליישם את גישת הדחייה נדרש לתת גילוי אשר יאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים:

1. להבין כיצד הישות עומדת בקריטריונים לצורך יישום גישת הדחייה;
2. לערוך השוואה בין מבטחים אשר מיישמים את גישת הדחייה לבין ישויות שמיישמות את IFRS9.

החברה מיישמת את הפטור הזמני מ- IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא עומדת בקריטריונים לעיל שכן פעילויותיה קשורות בעיקרן לביטוח:

ליום 31 בדצמבר, 2015, הערך בדוחות הכספיים של התחייבויות החברה הקשורות לביטוח מהוות מעל ל- 91% מסך הערך בדוחות הכספיים של התחייבויות החברה כדלהלן:

שיעור מסך ההתחייבויות %	ערך בספרים אלפי ש"ח	התחייבות
88.7	956,715	התחייבויות הנובעות מחוזים בתחולת IFRS 4
3.7	40,193	התחייבויות המהוות הון לצורך עמידה במשטר ההון החל על החברה
1.0	10,938	התחייבויות למס
1.0	9,856	התחייבויות בגין הטבות לעובדים
5.6	61,032	התחייבויות אחרות
100.0	1,078,734	סך הכל

מאז אותו מועד לא חלו שינויים בפעילות החברה המחייבים הערכה מעודכנת.

16 IFRS - חכירות

בינואר 2016 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש).

בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.

להלן עיקר השפעות התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בדוח על המצב הכספי (פרט לחריגים מסוימים, ראה להלן). חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות שימוש, באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים- IAS 17 חכירות. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכרים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות, וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישום (המשך)

IFRS 16 - חכירות (המשך)

התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור באחת מגישות היישום הבאות:

(א) יישום למפרע מלא - לפי גישה זו, נכס זכות-השימוש וההתחייבות יוצגו בדוח על המצב הכספי כאילו מאז ומעולם נמדדו בהתאם להוראות התקן החדש. במקרה זה, השפעת יישום התקן החדש לתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת תיזקף להון. כמו כן, החברה תציג מחדש את דוחותיה הכספיים המוצגים כמספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה תחת גישה זו, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית הגלום בחכירה אלא אם שיעור זה אינו ניתן לקביעה בנקל שאז יש להשתמש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר במועד ההתקשרות בחכירה.

(ב) גישת יישום למפרע חלקי - לפי גישה זו, לא תידרש הצגה מחדש של מספרי השוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן החדש לראשונה, תחושב תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי של החוכר הקיימת במועד יישום התקן החדש לראשונה. לגבי יתרת נכס זכות-השימוש, החברה יכולה להחליט, לגבי כל חכירה בנפרד, ליישם את אחת משתי החלופות הבאות:

- הכרה בנכס בגובה ההתחייבות שהוכרה, עם התאמות מסוימות.
- הכרה בנכס כאילו מאז ומעולם נמדד בהתאם להוראות התקן החדש.

הפרש כלשהו הנוצר במועד יישום התקן החדש לראשונה בעקבות יישום למפרע חלקי, אם נוצר, ייזקף להון.

להערכת החברה, לאחר בחינת השלכות יישום התקן החדש, ליישום לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח כללי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה משמעותית מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר, 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסיים וכן IFRS 15 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושמים במקביל.

בחודש נובמבר 2018 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS 17 בשנה אחת ליום 1 בינואר, 2022.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

פרויקט השיפורים בתקינה הבינלאומית לשנים 2015-2017

בחודש דצמבר 2017 פרסם ה- IASB את התיקונים הבאים במסגרת פרויקט השיפורים מחזור 2015-2017. להלן עיקרי התיקונים:

תקנים רלוונטיים   עיקרי התיקון

IAS 12 התיקון מבהיר כי על חברה להכיר בהשלכות המס הנובעות מתשלום דיבידנד במסגרת רווח או הפסד, רווח כולל אחר או בהון, לפי הסיווג בדוח הכספי של אותה עסקה או אירוע אשר יצרו את הרווח הניתן לחלוקה.

התיקון ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019. להערכת החברה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

IFRIC 23 - טיפול באי - ודאות הקשורה למסים על ההכנסה

בחודש יוני 2017 פרסם ה- IASB את IFRIC 23 - טיפול באי - ודאות הקשורה למסים על ההכנסה (להלן - הפרשנות). הפרשנות מבהירה את כללי ההכרה והמדדה של נכסים או התחייבויות בהתאם להוראות IAS 12 מסים על ההכנסה במצבים בהם קיימת אי-ודאות הקשורה למסים על ההכנסה. הפרשנות מתייחסת ומספקת הנחיות לבחינת קיבוץ מקרים של אי-ודאות המתייחסים למסים על הכנסה, בחינת התייחסות של רשויות המס, מידת השלכות אי-הודאות הקשורה למסים על הכנסה על הדוחות הכספיים וכן טיפול בשינויים בעובדות ובנסיבות של אי- הודאות.

להערכת החברה, לפרשנות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

כ. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער החליפין יציג של הדולר %	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע %	מדד בגין %

לשנה שהסתיימה ביום

8.1	1.2	0.8	31 בדצמבר, 2018
(9.8)	0.3	0.4	31 בדצמבר, 2017
(1.5)	(0.3)	(0.2)	31 בדצמבר, 2016

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM), לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה בנויה לפי מגזרי פעילות בהתבסס על המוצרים והשירותים של היחידות העסקיות ולה מגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות.

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב חובה	
אלפי ש"ח							
570,691	-	570,691	20,622	118,889	270,326	160,854	פרמיות ברוטו
151,179	-	151,179	4,613	49,958	11,727	84,881	פרמיות ביטוח משנה
419,512	-	419,512	16,009	68,931	258,599	75,973	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
(4,491)	-	(4,491)	1,166	189	(12,643)	6,797	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
424,003	-	424,003	14,843	68,742	271,242	69,176	הכנסות מעמלות
18,755	11,620	7,135	787	1,856	1,667	2,825	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
25,015	82	24,933	501	7,974	320	16,138	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
467,773	11,702	456,071	16,131	78,572	273,229	88,139	הוצאות הנהלה וכלליות
427,118	-	427,118	12,593	66,879	195,520	152,126	הוצאות מימון
129,477	-	129,477	3,600	42,364	3,506	80,007	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
297,641	-	297,641	8,993	24,515	192,014	72,119	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
111,887	-	111,887	4,432	37,791	47,434	22,230	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
23,634	5,203	18,431	657	3,788	6,839	7,147	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018
2,840	2,347	493	2	60	-	431	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2018
436,002	7,550	428,452	14,084	66,154	246,287	101,927	
31,771	4,152	27,619	2,047	12,418	26,942	(13,788)	
7,384	5,923	1,461	53	304	550	554	
39,155	10,075	29,080	2,100	12,722	27,492	(13,234)	
		972,036	51,940	94,125	174,048	651,923	
		634,937	39,775	30,839	164,071	400,252	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 60% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח חבות מעבידים וכלי שיט, אשר הפעילות בגינם מהווה 55% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					רכב חובה	אלפי ש"ח
	סה"כ	ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב רכוש		
549,470	-	549,470	16,348	100,665	265,165	167,292	פרמיות ברוטו
150,589	-	150,589	3,472	37,797	614	108,706	פרמיות ביטוח משנה
398,881	-	398,881	12,876	62,868	264,551	58,586	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
2,739	-	2,739	1,996	3,471	3,439	(6,167)	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
396,142	-	396,142	10,880	59,397	261,112	64,753	הכנסות מעמלות
27,798	5,332	22,466	1,662	2,481	4,236	14,087	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
22,810	92	22,718	307	6,087	-	16,324	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
446,750	5,424	441,326	12,849	67,965	265,348	95,164	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
427,508	-	427,508	5,435	38,450	208,840	174,783	הוצאות הנהלה וכלליות
113,865	-	113,865	2,218	24,160	(85)	87,572	הוצאות מימון
313,643	-	313,643	3,217	14,290	208,925	87,211	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
105,563	-	105,563	3,179	32,380	48,276	21,728	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
22,713	4,324	18,389	539	3,318	7,304	7,228	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
2,998	2,685	313	2	39	-	272	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2017
444,917	7,009	437,908	6,937	50,027	264,505	116,439	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2017
1,833	(1,585)	3,418	5,912	17,938	843	(21,275)	
3,542	4,152	(610)	(18)	(112)	(246)	(234)	
5,375	2,567	2,808	5,894	17,826	597	(21,509)	
		959,366	48,426	68,475	176,265	666,200	
		702,256	38,216	23,949	176,052	464,039	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 60% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 51% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב חובה	
565,638	-	565,638	12,494	81,234	297,427	174,483	פרמיות ברוטו
127,280	-	127,280	3,040	30,606	739	92,895	פרמיות ביטוח משנה
438,358	-	438,358	9,454	50,628	296,688	81,588	פרמיות בשייר
(26,550)	-	(26,550)	1,147	1,720	6,310	(35,727)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
464,908	-	464,908	8,307	48,908	290,378	117,315	פרמיות שהורווחו בשייר
29,628	12,836	16,792	1,096	1,756	3,579	10,361	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,538	103	14,435	277	4,785	-	9,373	הכנסות מעמלות
509,074	12,939	496,135	9,680	55,449	293,957	137,049	סך כל ההכנסות
467,423	-	467,423	8,810	36,694	260,818	161,101	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
74,028	-	74,028	1,557	19,392	487	52,592	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
393,395	-	393,395	7,253	17,302	260,331	108,509	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
98,852	-	98,852	2,417	25,979	47,124	23,332	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,679	3,550	19,129	417	2,710	7,736	8,266	הוצאות הנהלה וכלליות
2,881	2,727	154	7	147	-	-	הוצאות מימון
517,807	6,277	511,530	10,094	46,138	315,191	140,107	סך כל ההוצאות
(8,733)	6,662	(15,395)	(414)	9,311	(21,234)	(3,058)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
3,265	4,558	(1,293)	(29)	(185)	(530)	(549)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(5,468)	11,220	(16,688)	(443)	9,126	(21,764)	(3,607)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
		965,243	53,574	59,519	170,912	681,238	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2016
		807,120	43,869	22,401	170,356	570,494	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2016

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 54% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נכסים והתחייבויות

31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	
6,458	6,458	-	<u>נכסים</u>
36,901	-	36,901	נכסים בלתי מוחשיים
78,955	78,955	-	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	נדל"ן להשקעה
640,407	115,735	524,672	השקעות פיננסיות אחרות:
172,479	9,904	162,575	נכסי חוב סחירים
6,993	6,993	-	נכסי חוב שאינם סחירים
60,993	60,993	-	מניות
880,872	193,625	687,247	אחרות
19,892	1,804	18,088	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
337,099	-	337,099	מזומנים ושווי מזומנים
91,155	-	91,155	נכסי ביטוח משנה
50,311	43,913	6,398	פרמיות לגבייה
1,501,643	324,755	1,176,888	נכסים אחרים
972,036	-	972,036	סך כל הנכסים
50,244	50,244	-	<u>התחייבויות</u>
248,127	43,275	204,852	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
1,270,407	93,519	1,176,888	התחייבויות פיננסיות
			התחייבויות אחרות
			סך כל ההתחייבויות

31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי	
5,761	5,761	-	<u>נכסים</u>
37,273	-	37,273	נכסים בלתי מוחשיים
70,072	70,072	-	הוצאות רכישה נדחות
634,772	57,314	577,458	נדל"ן להשקעה
123,141	322	122,819	השקעות פיננסיות אחרות:
42,395	42,395	-	נכסי חוב סחירים
68,521	68,521	-	נכסי חוב שאינם סחירים
868,829	168,552	700,277	מניות
40,433	2,941	37,492	אחרות
257,110	-	257,110	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
94,643	-	94,643	מזומנים ושווי מזומנים
49,914	46,521	3,393	נכסי ביטוח משנה
1,424,035	293,847	1,130,188	פרמיות לגבייה
959,366	-	959,366	נכסים אחרים
50,651	50,651	-	סך כל הנכסים
204,396	33,574	170,822	<u>התחייבויות</u>
1,214,413	84,225	1,130,188	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
			התחייבויות פיננסיות
			התחייבויות אחרות
			סך כל ההתחייבויות

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים - תוכנות מחשב

תנועה

<u>אלפי ש"ח</u>	<u>עלות</u>
20,875	יתרה ליום 1 בינואר, 2017
3,890	תוספות
(283)	גריעות
24,482	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
3,316	תוספות
(2,205)	גריעות
25,593	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
	<u>הפחתה שנצברה</u>
16,433	יתרה ליום 1 בינואר, 2017
2,571	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
(283)	גריעות
18,721	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
2,619	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
(2,205)	גריעות
19,135	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
	<u>ערך בדוחות הכספיים, נטו</u>
6,458	ליום 31 בדצמבר, 2018
5,761	ליום 31 בדצמבר, 2017

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

<u>31 בדצמבר</u>		
2017	2018	
<u>אלפי ש"ח</u>		
<u>37,273</u>	<u>36,901</u>	ביטוח כללי

הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי מחושבות בהתאם לאמור בבאור 2ה(6) לעיל.

באור 6 -

רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2018

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
56,932	228	2,390	3,150	2,662	48,502
1,408	149	226	416	617	-
5,115	-	-	-	-	5,115
(1,079)	-	-	(168)	(911)	-
<u>62,376</u>	<u>377</u>	<u>2,616</u>	<u>3,398</u>	<u>2,368</u>	<u>53,617</u>
21,671	217	1,456	1,624	1,898	16,476
4,064	11	209	399	585	2,860
(1,015)	-	-	(104)	(911)	-
(3)	-	(3)	-	-	-
<u>24,717</u>	<u>228</u>	<u>1,662</u>	<u>1,919</u>	<u>1,572</u>	<u>19,336</u>
<u>37,659</u>	<u>149</u>	<u>954</u>	<u>1,479</u>	<u>796</u>	<u>34,281</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה
הפרשי שער

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2018

שנת 2017

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
52,446	272	2,546	3,374	2,593	43,661
772	-	53	272	447	-
4,868	-	-	-	-	4,868
(1,154)	(44)	(209)	(496)	(378)	(27)
<u>56,932</u>	<u>228</u>	<u>2,390</u>	<u>3,150</u>	<u>2,662</u>	<u>48,502</u>
19,090	259	1,454	1,531	1,828	14,018
3,570	2	211	424	448	2,485
(989)	(44)	(209)	(331)	(378)	(27)
<u>21,671</u>	<u>217</u>	<u>1,456</u>	<u>1,624</u>	<u>1,898</u>	<u>16,476</u>
<u>35,261</u>	<u>11</u>	<u>934</u>	<u>1,526</u>	<u>764</u>	<u>32,026</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2017
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2017
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2017

בנייני משרדים

ב.

בנייני המשרדים הינם בבעלות הקבוצה. חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה בארץ טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין. לעניין הערכה מחדש בשנת 2018, ראה באור 2 ('ז) לעיל וסעיף ג' להלן.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

החברה התקשרה עם מעריכת שווי מוסמכת בלתי תלויה, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של המבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נקבע בחודש דצמבר 2018 בהתייחס לראיות מבוססות שוק ונחשב לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

כתוצאה מהשימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2018 הינה אלפי ש"ח, נטו ממס (31 בדצמבר, 2017 - 20,632 אלפי ש"ח ו-31 בדצמבר, 2016 - 16,920 אלפי ש"ח). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה, לפני מס, הסתכם ל- 5,115 אלפי ש"ח.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
12,488	12,488	עלות
(7,792)	(8,243)	פחת שנצבר
4,696	4,245	עלות מופחתת

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נקבע בשיטת ההשוואה לנכסים דומים בשוק. ההערכה שבוצעה על ידי מעריכת השווי מבוססת על מחירי שוק פעיל, המותאמים בגין שוני במהות, במיקום או בתנאים של הנכס הספציפי.

באור 7: - נדל"ן להשקעה

א. תנועה

2017	2018	
אלפי ש"ח		
64,773	70,072	יתרה ליום 1 בינואר
5,403	3,686	רכישות ותוספות לנכסים קיימים
(1,403)	1,810	הפרשי שער
1,299	3,387	התאמת שווי הוגן
70,072	78,955	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה בישראל נמדד על בסיס השווי ההוגן, כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכת שווי חיצונית בלתי תלויה שהיא בעלת כישורים מקצועיים מוכרים ונסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקבוצה, בשילוב עם גישת העלות וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים, אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין, תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

ג. בתקופת הדוח החברה המשיכה להשקיע בנכסי נדל"ן בחו"ל באמצעות שותפות וחברות בנות שלה כמפורט בבאור 1 לעיל.

באור 7 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

31 בדצמבר, 2018		נדל"ן להשקעה
104		דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
7.3		תשואה על הנכס (ב-%)

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות, תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעלייה בשווי ההוגן של הנכסים.

ה. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה:

31 בדצמבר		בבעלות
2017	2018	
אלפי ש"ח		
70,072	78,955	

חלק מהקרקעות בבעלות טרם נרשם על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין, לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

באור 8 - חייבים ויתרות חובה

הרכב

31 בדצמבר		חברות ביטוח ותוכני ביטוח:
2017	2018	
אלפי ש"ח		
1,526	4,144	חשבונות אחרים
1,196	2,003	מוסדות
169	143	הכנסות לקבל
2,470	2,728	הוצאות מראש
1,821	1,738	דמי חכירה מראש
3,069	1,854	אחרים
10,251	12,610	סה"כ חייבים ויתרות חובה

באור 9 - פרמיות לגבייה

א. ההרכב

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
96,510	93,231
1,867	2,076
94,643	91,155
85,926	90,287

פרמיות לגבייה (ב) (*)
 בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (ג)
 סה"כ פרמיות לגבייה
 (*) כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

ב. גיול

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
87,522	84,327
4,834	4,081
1,071	1,016
1,216	1,731
7,121	6,828
94,643	91,155

ללא פיגור
 בפיגור:
 מתחת ל- 90 ימים
 בין 90 ל- 180 ימים
 מעל 180 יום
 סה"כ
 סה"כ פרמיות לגבייה
 ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגבייה

אלפי ש"ח
1,661
206
1,867
209
2,076

יתרה ליום 1 בינואר, 2017
 גידול בהפרשה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
 גידול בהפרשה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

א. ההרכב:

31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
640,407	-	64,073	576,334
172,479	172,479	-	-
6,993	-	-	6,993
60,993	-	-	60,993
<u>880,872</u>	<u>172,479</u>	<u>64,073</u>	<u>644,320</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
634,772	-	69,411	565,361
123,141	123,141	-	-
42,395	-	-	42,395
68,521	-	-	68,521
<u>868,829</u>	<u>123,141</u>	<u>69,411</u>	<u>676,277</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
<u>373,888</u>	<u>436,035</u>
<u>191,473</u>	<u>140,299</u>
<u>69,411</u>	<u>64,073</u>
<u>260,884</u>	<u>204,372</u>
<u>634,772</u>	<u>640,407</u>
<u>75,502</u>	<u>65,850</u>

אגרות חוב ממשלתיות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

שיועדו בעת ההכרה לראשונה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
שיועדו בעת ההכרה לראשונה

מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

(*) סך הכל השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים
הרכב:

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
83,613	80,931	77,789	77,176
-	48,871	-	48,957
45,352	46,346	45,352	46,346
128,965	176,148	123,141	172,479

מוציגים כהלוואות וחייבים:
אגרות חוב
פקדונות בבנקים
הלוואות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2017	2018
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

3.15	2.48
3.97	3.61
3.42	3.33

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

31 בדצמבר	
2017	2018
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

4.82	4.78
4.18	3.86
4.53	3.49

נכסי חוב שאינם סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

ה. מניות

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
42,395	6,993

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (שיועדו בעת ההכרה לראשונה)

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
45,474	22,975
23,047	38,018
68,521	60,993

סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, קרנות נאמנות, קרנות גידור וקרנות השקעה.

2. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית עבור נכסי חוב שאינם סחירים, אשר חושבו בהתאם למח"מ ממוצע של טווח הדירוג (*):

31 בדצמבר	
2017	2018
אחוזים	
1.70	1.84
1.95	3.18

AA- ומעלה

A

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד A+.

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגבייה, חייבים ויתרות חובה ונכסי מסים שוטפים תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
576,334	-	-	576,334
6,993	-	-	6,993
60,993	37,730	288	22,975
644,320	37,730	288	606,302
נכסי חוב סחירים			
מניות			
אחרות			
סה"כ			
176,148	-	176,148	-
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (10' לעיל)			

31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
565,361	-	-	565,361
42,395	-	-	42,395
68,521	23,047	-	45,474
676,277	23,047	-	653,230
נכסי חוב סחירים			
מניות			
אחרות			
סה"כ			
128,965	-	128,965	-
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (10' לעיל)			

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

השקעות פיננסיות אחרות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח	
2017	2018
אלפי ש"ח	
2,417	23,047
956	(1,192)
19,674	15,875
23,047	37,730
יתרה ליום 1 בינואר	
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (*)	
רכישות	
יתרה לסוף תקופה	
(*) מתוכם:	
956	(1,192)
סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים פיננסיים המוחזקים ליום 31 בדצמבר	

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
40,433	19,892

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים ושווי מזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים, ליום הדיווח, ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור של 0.03%.

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים ופקדונות למשיכה מיידית, ראה באור 25 להלן.

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר, 2018 ו-2017	
מונפק ונפרע	רשום
מספר המניות	
41,764,000	50,000,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

לא חל שינוי בהון המניות בתקופת הדיווח.

ג. זכויות הנלוות למניות

למחזיקי המניות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרנות הון

קרנות הון כוללות:

קרן הערכה מחדש -

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת המס) של רכוש קבוע וירידות ערך עד למידה שהן מתייחסות לעליית ערך שנרשמה בגין אותו נכס בקרנות הון.

קרן תרגום -

קרן מתרגום של פעילויות חוץ המורכבת בעיקר מהשפעות של הדולר.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטחת כושר הפרעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה. כחלק מתהליך יישום משטר סולבנסי, נערכת החברה לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם היא חשופה. לצרכי חלוקת דיבידנד נדרשת החברה לקבוע יחס כושר פרעון אשר לדעתה יהווה כרית בטחון מספקת לסיכונים אלו.

דירקטוריון החברה קבע ביום 15 בינואר, 2018, כי עודף ההון של החברה לאחר החלוקה יהיה בהתאם לדרישות ההון של הממונה כאמור בסעיף 5 להלן.

2. משטרי ההון החלים על החברה - כללי

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - חוזר סולבנסי), לפיהן חברת ביטוח תקיים משטר כושר פרעון כלכלי בהתאם להוראות כאמור. משכך, עד לקבלת אישור הממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר סולבנסי, על החברה חלות במקביל הוראות תקנות ההון והוראות חוזר הסולבנסי.

ביום 4 במרס, 2018 פורסם חוזר הכולל הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח (להלן - חוזר דרישות הון משטר קודם) המחליף את תקנות ההון החל ממועד ביטולן בחודש אפריל 2018. הוראותיו של חוזר דרישות הון משטר קודם תחולנה על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי עד קבלת אישור הממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי. לפיכך, עד לקבלת אישור הממונה כאמור, על החברה חלות במקביל הוראות חוזר דרישות הון משטר קודם וחוזר סולבנסי. בבאור זה "חוזר דרישות הון משטר קודם" ו"תקנות ההון" יקראו להלן - "דרישות הון משטר קודם".

3. משטר ההון לפי דרישות הון משטר קודם

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות ההון על תיקוניהן והנחיות הממונה:

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
163,431	152,272	הסכום הנדרש על פי דרישות הון משטר קודם (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי הנחיות הממונה:
209,622	231,236	הון ראשוני בסיסי
30,000	30,000	הון משני מורכב (ב)
20,000	20,000	הון שלישוני מורכב (ב)
50,000	50,000	סך הכל הון משני ושלישוני מורכב
259,622	281,236	סך ההון הקיים המחושב על פי דרישת הון משטר קודם
96,191	128,964	עודף ליום הדוח

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון (המשך)

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
101,777	94,667	פעילות בביטוח כללי
2,770	1,153	נכסים בלתי מוכרים
8,582	9,782	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
19,176	19,428	סיכונים תפעוליים
31,126	27,242	נכסי השקעה ונכסים אחרים
<u>163,431</u>	<u>152,272</u>	הסכום הנדרש על פי הנחיות הממונה

(ב) לעניין כתבי התחייבות נדחים המשמשים כהון משני/שלישוני מורכב, ראה באור 16 להלן.

(* מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברת ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

4. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

כאמור לעיל, בחודש יוני 2017 פורסם חוזר סולבנסי שנועד לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבת "Solvency II" (להלן - הדירקטיבה), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי, שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון. נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA). נדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מיום 30 ביוני, 2017 על נתוני 31 בדצמבר, 2016.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או סף הון).

בהתאם לחוזר סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי דרישות הון משטר קודם לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר כדלהלן:

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

4. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס SOLVENCY II (המשך)

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2024 (להלן - תקופת הפריסה) יעלה בהדרגה ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות על ידי המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי

בחודש דצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". בחודש אוגוסט 2018 נשלחו מכתבים למנהלי חברות הביטוח הכוללים הוראות בדבר דחיית דיווח ופרסום תוצאות יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2017 וכן הבהרות לצורך אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת לראשונה על דוח יחס כושר פירעון כלכלי. החוזר על הבהרותיו יכונה להלן "חוזר הגילוי".

בהתאם לחוזר הגילוי, חברת ביטוח שטרם קבלה אישור בדבר ביצוע ביקורת לראשונה תפרסם דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר, 2017 באתר האינטרנט של החברה עד ליום 29 בנובמבר, 2018 ובאותו מועד תעביר לממונה קבצי דיווח סולבנסי.

בחוזר הגילוי נקבעו, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני דצמבר 2018 יפורסם באתר האינטרנט של החברה עד 15 ביולי, 2019 ובגין נתוני 30 ביוני, 2019 יפורסם עד 31 בדצמבר 2019. מכאן ואילך יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה וזאת החל מהדוח על נתוני דצמבר 2018. כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר, 2017, לחברה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר. דיווח על יחס כושר פירעון מפורסם באתר האינטרנט של החברה.

החישוב שערכה החברה כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, הוגשו לממונה דוחות מיוחדים של רואה החשבון המבקר (שאינם מהווים ביקורת או סקירה) שמטרתם בדיקת תהליך ותוצאות החישוב שביצעה החברה כאמור.

למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, שהטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל, כגון: אופן חישוב ריבית ההיוון, פעולות הנהלה בעת תרחיש קיצון וגורמים נוספים.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

4. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס SOLVENCY II (המשך)

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי (המשך)

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש (להלן - חישוב ההון) מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

5. דיבידנד

בחודש אוקטובר 2017 פרסמה הממונה מכתב בנושא חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - המכתב). לפי הוראות המכתב חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש (יחס כושר פירעון), בשיעור של 115% לפחות לפי דרישות הון משטר קודם, ויחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

בהתאם למכתב, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנסי, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי כאמור לעיל.

עוד קובע המכתב כי על חברת הביטוח למסור לממונה, בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה את כל אלה: תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

בישיבת דירקטוריון החברה מיום 20 בספטמבר, 2018 ובהתאם לאישור האסיפה הכללית מיום 10 באוקטובר, 2018 הוחלט על חלוקת דיבידנד לבעלת המניות שירביט אחזקות בע"מ בסך כולל של 5,000,000 ש"ח. הדיבידנד חולק ביום 14 באוקטובר, 2018.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח

א. הרכב ההתחייבויות

31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
702,256	634,937	257,110	337,099	959,366	972,036

ביטוח כללי (ב)

ב. ביטוח כללי

1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
32,596	40,559	43,559	31,103	76,155	71,662
469,659	399,468	168,812	232,733	638,471	632,201
502,255	440,027	212,371	263,836	714,626	703,863
119,424	106,970	17,280	29,770	136,704	136,740
80,577	87,940	27,459	43,493	108,036	131,433
200,001	194,910	44,739	73,263	244,740	268,173
702,256	634,937	257,110	337,099	959,366	972,036
3,081	4,887	7,456	5,454	10,537	10,341
23,530	21,794	3,206	4,766	26,736	26,560
26,611	26,681	10,662	10,220	37,273	36,901
499,174	435,140	204,915	258,382	704,089	693,522
176,471	173,116	41,533	68,497	218,004	241,613
675,645	608,256	246,448	326,879	922,093	935,135

ענפי רכב חובה וחבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה 3 להלן)

ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה 4 להלן)
 סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל הוצאות רכישה נדחות
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים
 סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר						
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
-	444,536	-	233,150	-	677,686	הערכות אקטואריות
512,076	-	166,579	-	678,655	-	גב' מעיין מלמד
4,351	4,469	35	1,072	4,386	5,541	ד"ר סטיוארט קוטס
516,427	449,005	166,614	234,222	683,041	683,227	מר דב רפאל
						סה"כ הערכות אקטואריות
						<u>הערכת מחלקת תביעות</u>
						<u>בגין התביעות התלויות</u>
						<u>הידועות</u>
						הערכת מחלקת תביעות
17,683	19,890	29,657	42,004	47,340	61,894	בגין התביעות התלויות
						הידועות
13,459	17,356	-	-	13,459	17,356	תוספת לתביעות התלויות
152,020	147,529	60,839	60,873	212,859	208,402	בגין תביעות שאירעו אך
2,667	1,157	-	-	2,667	1,157	טרם דווחו (IBNR)
						הפרשה לפרמיה שטרם
						הורווחה
						הערכות אחרות
						סך כל התחייבויות
						הביטוח בגין חוזי ביטוח
						הכלולים במגזר ביטוח
						כללי
<u>702,256</u>	<u>634,937</u>	<u>257,110</u>	<u>337,099</u>	<u>959,366</u>	<u>972,036</u>	

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

3. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
609,436	499,174	114,585	204,915	724,021	704,089
56,966	77,233	100,539	78,711	157,505	155,944
11,612	15,304	257	2,018	11,869	17,322
19,525	(5,268)	(3,686)	(7,575)	15,839	(12,843)
88,103	87,269	97,110	73,154	185,213	160,423
2,065	2,559	649	654	2,714	3,213
196,300	148,744	6,131	19,033	202,431	167,777
198,365	151,303	6,780	19,687	205,145	170,990
499,174	435,140	204,915	258,382	704,089	693,522

יתרה לתחילת השנה
עלות התביעות המצטברת בגין
שנת חיתום שוטפת
שינוי ביתרות לתחילת שנה
כתוצאה מהצמדה למדד ורווח
השקעתי לפי הנחת ההיוון
הגלומה בהתחייבויות
שינוי באומדן עלות התביעות
המצטברת בגין שנות חיתום
קודמות
סך השינוי בעלות התביעות
המצטברת
תשלומים לשוב תביעות במהלך
השנה:
בגין שנת חיתום שוטפת
בגין שנות חיתום קודמות
סך תשלומים לשנה
יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

4. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
169,951	176,471	35,178	41,533	205,129	218,004
220,240	220,014	19,279	39,719	239,519	259,733
7,554	(3,484)	4,751	6,150	12,305	2,666
227,794	216,530	24,030	45,869	251,824	262,399
146,848	147,378	9,808	19,274	156,656	166,652
76,080	61,789	10,860	10,561	86,940	72,350
222,928	209,167	20,668	29,835	243,596	239,002
6,187	(10,718)	2,993	10,930	9,180	212
(4,533)	-	-	-	(4,533)	-
176,471	173,116	41,533	68,497	218,004	241,613

יתרה לתחילת השנה
 עלות התביעות המצטברת בגין
 אירועים בשנת הדוח
 שינוי בעלות התביעות המצטברת
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך השינוי בעלות התביעות
 המצטברת
 תשלומים לישוב תביעות במהלך
 השנה:
 בגין אירועים של שנת הדוח
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך תשלומים
 שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם
 הורווחה, נטו מהוצאות רכישה
 נדחות
 שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר
 יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת התביעות התלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
3. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

5. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2018										
שנת חיתום										
סה"כ	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (*)									
	3,213	2,746	3,345	3,527	3,568	3,911	5,089	4,871	2,190	3,166
		12,183	12,631	14,463	13,364	14,685	20,382	18,939	17,502	26,355
			33,690	36,285	32,367	31,067	41,250	42,181	38,952	54,661
				57,038	56,869	54,945	65,474	65,320	64,433	99,561
					80,125	82,527	95,191	89,788	85,445	133,379
						101,873	128,240	114,419	105,702	151,007
							154,671	144,587	131,095	172,427
								164,925	151,571	184,789
									161,763	200,864
										206,702
	155,944	159,389	154,840	156,298	147,813	161,029	185,396	188,079	178,333	223,084
		143,735	146,929	139,499	133,700	159,214	183,044	184,390	177,171	223,633
			143,343	137,309	139,444	145,467	189,462	188,603	180,836	228,430
				143,880	135,317	142,715	167,724	164,710	155,918	201,875
					141,482	152,057	178,254	168,485	168,228	215,512
						149,458	182,435	172,212	165,989	213,587
							182,322	175,210	169,313	218,979
								180,576	180,479	221,415
									178,391	224,669
										225,083
(72,257)		15,654	3,586	(6,571)	(2,038)	(6,743)	(14,598)	(15,866)	(22,473)	(23,208)
(5.10%)		9.82%	2.44%	(4.79%)	(1.46%)	(4.72%)	(8.70%)	(9.63%)	(14.41%)	(11.50%)
1,644,214	155,944	143,735	143,343	143,880	141,482	149,458	182,322	180,576	178,391	225,083
976,183	3,213	12,183	33,690	57,038	80,125	101,873	154,671	164,925	161,763	206,702
668,031	152,731	131,552	109,653	86,842	61,357	47,585	27,651	15,651	16,628	18,381
25,491										
693,522										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)
 שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
 עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2018
 תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2018
 יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008
 סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,
 ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2018 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה

באור 2(ה)4).

בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

6. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2018										
שנת חיתום										
סה"כ	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (*)										
	2,559	2,093	2,527	3,168	3,272	3,670	4,649	4,630	2,084	2,995
		5,571	7,018	13,828	12,323	14,132	19,765	18,441	17,138	25,995
			16,164	35,638	31,398	30,451	40,554	41,667	38,368	54,241
				56,229	55,814	54,177	64,758	64,767	63,816	94,480
					79,066	81,567	94,428	88,956	84,815	128,215
						100,477	127,351	113,587	105,067	145,832
							153,559	143,755	128,327	167,247
								164,087	148,757	179,537
									158,945	194,828
										200,645
	77,233	57,651	73,375	151,768	143,230	156,055	180,936	183,092	174,247	218,011
		44,054	63,762	134,650	142,393	155,040	178,822	180,903	173,491	216,677
			63,536	135,467	135,436	158,246	183,202	184,840	177,538	220,614
				142,917	133,267	138,699	161,699	160,757	152,155	187,552
					140,284	149,787	173,433	164,929	156,941	198,063
						148,007	178,679	169,953	160,453	197,038
							178,464	174,226	164,688	203,622
								179,440	175,712	206,469
									173,681	208,244
										208,811
(86,016)		13,597	226	(7,450)	(4,848)	(9,308)	(16,765)	(18,683)	(21,526)	(21,259)
(7.21%)		23.58%	0.35%	(5.50%)	(3.58%)	(6.71%)	(10.37%)	(11.62%)	(14.15%)	(11.33%)
1,356,427	77,233	44,054	63,536	142,917	140,284	148,007	178,464	179,440	173,681	208,811
937,302	2,559	5,571	16,164	56,229	79,066	100,477	153,559	164,087	158,945	200,645
419,125	74,674	38,483	47,372	86,688	61,218	47,530	24,905	15,353	14,736	8,166
16,015										
435,140										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות

רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2018

(*)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***)

הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2018 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי

(ראה באור 2(ה)(4)). בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר. העודף בשנת חיתום 2017 נובע מהכרה בירידה בשכיחות בשנים האחרונות וכן

מטיוב תיק שבוצע בחברה ואי חידוש קולקטיבים גדולים בענף רכב חובה.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

7. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2018

סה"כ	שנת חיתום									
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (*)									
	2,533	2,226	2,857	2,925	3,003	3,418	4,350	4,326	1,710	2,515
		10,388	11,561	13,317	11,686	13,549	19,219	17,672	15,023	23,093
			32,236	34,880	30,784	29,727	39,696	40,727	34,463	47,362
				54,863	54,915	53,032	63,641	63,462	57,272	87,028
					77,923	79,340	92,608	87,098	75,855	116,888
						97,848	124,913	111,404	93,129	131,919
							150,710	140,366	113,772	151,686
								159,288	131,845	162,756
									140,986	175,208
										179,437
	143,740	149,509	146,286	148,292	140,819	153,110	177,338	181,096	164,099	201,631
		133,433	140,829	133,242	127,196	151,703	175,552	177,727	163,895	200,966
			136,991	131,860	133,866	137,846	180,996	181,942	167,401	205,361
				138,664	130,076	136,086	160,421	158,447	140,231	178,078
					136,408	145,315	171,385	161,931	142,421	187,667
						142,341	175,325	164,723	144,514	184,587
							175,287	167,748	146,657	189,947
								173,471	157,892	190,895
									155,270	193,943
										193,834
	(56,372)	16,076	3,838	(6,804)	(2,542)	(6,255)	(14,866)	(15,024)	(15,039)	(15,756)
	(4.24%)	10.75%	2.73%	(5.16%)	(1.90%)	(4.60%)	(9.27%)	(9.48%)	(10.72%)	(8.85%)
1,529,439	143,740	133,433	136,991	138,664	136,408	142,341	175,287	173,471	155,270	193,834
906,212	2,533	10,388	32,236	54,863	77,923	97,848	150,710	159,288	140,986	179,437
623,227	141,207	123,045	104,755	83,801	58,485	44,493	24,577	14,183	14,284	14,397
20,552										
643,779										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

בשייר העצמי ליום 31 בדצמבר, 2018

(*)

(**)

(***)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2018 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי

(ראה באור 2(ה)(4)). בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר. העודף בשנת חיתום 2017 נובע מהכרה בירידה בשכיחות בשנים האחרונות וכן

מטיוב תיק שבוצע בחברה ואי חידוש קולקטיבים גדולים בענף רכב חובה.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

8. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2018										
שנת חיתום										
סה"כ	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2018 (*)										
	2,146	1,783	2,280	2,925	3,003	3,418	4,350	4,326	1,710	2,515
		4,508	6,384	13,317	11,686	13,549	19,219	17,672	15,023	23,093
			15,153	34,880	30,784	29,727	39,696	40,727	34,463	47,362
				54,863	54,915	53,032	63,641	63,462	57,272	82,807
					77,923	79,340	92,608	87,098	75,855	112,667
						97,848	124,913	111,404	93,129	127,698
							150,710	140,366	113,772	147,466
								159,288	131,845	158,535
									140,986	170,987
										175,216
	66,347	48,633	65,476	145,386	137,288	149,395	174,032	177,215	160,988	197,853
		36,882	58,539	128,851	137,245	148,512	172,133	174,769	160,833	196,165
			58,055	130,708	130,790	152,393	176,421	178,910	164,771	200,656
				138,494	129,143	133,360	156,083	155,422	137,560	166,713
					136,408	144,438	168,653	159,348	139,746	173,374
						142,341	174,139	163,438	142,247	171,258
							174,099	167,748	145,545	177,820
								173,471	156,786	178,416
									154,164	180,194
										180,029
(76,135)		11,751	484	(7,786)	(5,618)	(8,981)	(18,016)	(18,049)	(16,604)	(13,316)
(6.81%)		24.16%	0.83%	(5.96%)	(4.30%)	(6.73%)	(11.54%)	(11.61%)	(12.07%)	(7.99%)
1,260,290	66,347	36,882	58,055	138,494	136,408	142,341	174,099	173,471	154,164	180,029
878,641	2,146	4,508	15,153	54,863	77,923	97,848	150,710	159,288	140,986	175,216
381,649	64,201	32,374	42,902	83,631	58,485	44,493	23,389	14,183	13,178	4,813
15,677										
397,326										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2018

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2018

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2008

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,

ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2018 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה

באור 2(ה)4)). בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר. העודף בשנת חיתום 2017 נובע מהכרה בירידה בשכחות בשנים האחרונות וכן מטיוב תיק

שבוצע בחברה ואי חידוש קולקטיבים גדולים בענף רכב חובה.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ג. ביטוח כללי (המשך)

9. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה

שנת חיתום						
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
אלפי ש"ח						
189,544	167,615	156,604	163,918	174,200	165,778	164,482
7,880	13,068	4,737	8,143	9,910	11,068	(1,254)
-	17,073	12,940	777	-	-	-
20,722	13,972	9,147	7,178	2,392	715	141

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018:
 פרמיות ברוטו
 רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנות החיתום מצטבר (*)
 (*) כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנות החיתום

10. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום						
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
אלפי ש"ח						
9,607	9,889	9,066	10,441	12,494	16,348	20,622
2,051	194	884	956	1,426	1,918	1,665
-	413	521	426	-	-	-
1,106	760	515	485	454	347	120

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018:
 פרמיות ברוטו
 רווח כולל בשייר בגין שנות החיתום מצטבר (*)
 (*) כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנות החיתום

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

11. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

הפסד כולל לפני מסים על הכנסה	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת
אלפי ש"ח		

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

(13,234)	(11,980)	(1,254)	2018
(21,509)	(24,254)	2,745	2017
(3,607)	(7,341)	3,734	2016

12. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) בגין שנת חיתום שוטפת
אלפי ש"ח		

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

2,100	435	1,665	2018
5,894	4,574	1,320	2017
(443)	(249)	(194)	2016

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת כמפורט להלן:

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת

תשלומי הפיצויים מטופלים על ידי הקבוצה בתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות.

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2018

		רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר	רווח אקטוארי בגין סטיות בניסיון העבר	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית (נטו)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2018	
(24,425)	-	1,436	199	1,237	-	1,572	(2,679)	(430)	(2,249)	(24,754)	
12,814	1,883	155	-	(79)	235	(1,350)	(29)	(29)	-	12,155	
(11,611)	1,883	1,591	199	1,158	235	222	(2,708)	(459)	(2,249)	(12,599)	

התחייבויות להטבה מוגדרת שווי הוגן של נכסי תוכנית התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2017

		רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	סה"כ השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר	הפסד אקטוארי בגין סטיות בניסיון העבר	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית (נטו)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2017	
											אלפי ש"ח
(24,754)	-	(983)	(60)	(923)	-	816	(3,108)	(511)	(2,597)	(21,479)	
12,155	2,179	333	-	58	275	(543)	(55)	(55)	-	10,241	
<u>(12,599)</u>	<u>2,179</u>	<u>(650)</u>	<u>(60)</u>	<u>(865)</u>	<u>275</u>	<u>273</u>	<u>(3,163)</u>	<u>(566)</u>	<u>(2,597)</u>	<u>(11,238)</u>	

התחייבויות להטבה מוגדרת
שווי הוגן של נכסי תוכנית
התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(ב) ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2017	2018
%	
1.8	2.8
3.5	3.5

שיעור היוון (נומינלי)

שיעור עליית שכר צפויה (נומינלי)

(ג) סכומים, עיתוי ואי וודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר, 2018

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 4% (במקום 3.5%)

552

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 0.5%

(653)

ירידת שיעור היוון של 0.5%

653

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
89,799	124,865	חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
18,911	17,123	פיקדונות של מבטחי משנה
		חשבונות אחרים
108,710	141,988	סך כל חברות הביטוח ותווכני ביטוח
21,551	24,398	פרמיות מראש
5,262	6,267	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
7,379	6,418	ספקים ונותני שירותים
8,416	9,971	הוצאות לשלם
10,662	10,220	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
8,290	8,233	סוכני ביטוח
11,006	9,147	מבוטחים
810	2,429	אחרים
182,086	219,071	

באור 16: - התחייבויות פיננסיות

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

פירוט התחייבויות פיננסיות			
31 בדצמבר			
2017		2018	
שווי הוגן (**)	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים
אלפי ש"ח			
57,946	50,231	54,989	50,244
420	420	-	-
58,366	50,651	54,989	50,244
	30,000		30,000
	20,000		20,000
	50,000		50,000

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבויות נדחים (*)

התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

חוזה החלפת ריבית

סך התחייבויות פיננסיות

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים:

הון משני מורכב (ראה ב'1)

הון שלישוני מורכב (ראה ב'1)

(**) השווי הוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח.

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

- ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
 ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים

31 בדצמבר, 2018

הערות	זכות לפדיון מוקדם	תדירות תשלומי ריבית בשנה	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	סוג הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	גורם מנפיק	סכום הלוואה מקורי באלפי ש"ח	מועד הנפקה	התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:
באלפי ש"ח													
			בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2023	25.2.23	21,742	20,094	פריים+2.9%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	20,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
			בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2024	25.2.24	33,247	30,150	פריים+3.2%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	30,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	26.02.21	4											
הון משני	26.2.21	4											

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים (המשך)

31 בדצמבר, 2017

מועד הנפקה	סכום הלוואה מקורי באלפי ש"ח	גורם מנפיק	תנאי הצמדה	סחיר/לא סחיר	סוג הריבית	ערך בספרים	שווי הוגן	מועדי תשלום הקרן	מועדי תשלום הריבית	תדירות תשלומי ריבית בשנה	זכות לפדיון מוקדם	הערות
								באלפי ש"ח				
26.02.16	20,000	בנק	לא צמוד	לא סחיר	פריים+2.9%	20,089	22,822	25.2.23	2016-2023	4	26.02.21	הון שלישוני
									בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים			
26.02.16	30,000	בנק	לא צמוד	לא סחיר	פריים+3.2%	30,142	35,124	25.2.24	2016-2024	4	26.2.21	הון משני
									בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים			

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים בדבר ריבית והצמדה (המשך)

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2017	2018
אחוזים	
4.76	4.76

בסיס הצמדה:
שקלי

3. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
651	244
-	-
-	50,000
50,000	-
50,651	50,244

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
סה"כ

למידע נוסף בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות, ראה באור 25(ד).

ג. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2017	2018
אחוזים	
1.86	2.58

כתבי התחייבויות נדחים

באור 17: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2018		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
419,512	151,179	570,691
4,491	(34)	4,457
424,003	151,145	575,148

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2017		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
398,881	150,589	549,470
(2,739)	(12,615)	(15,354)
396,142	137,974	534,116

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 17: - פרמיות שהורווחו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
ש"ח אלפי	ביטוח משנה	ש"ח אלפי
ש"ח אלפי	ש"ח אלפי	ש"ח אלפי
438,358	127,280	565,638
26,550	(37,360)	(10,810)
464,908	89,920	554,828

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 18: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
ש"ח אלפי	ש"ח אלפי	ש"ח אלפי
3,579	1,299	3,387
1,997	2,877	3,646
5,576	4,176	7,033
(5,271)	(3,998)	(20,734)
(1,352)	(1,012)	161
(1,334)	(2,472)	3,247
12,919	10,685	9,269
18,593	20,966	16,558
(386)	(2,523)	1,921
883	1,976	1,300
29,628	27,798	18,755
323	-	-

רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים
הכנסות מנדל"ן להשקעה:
שערוך נדל"ן להשקעה
הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה הראשונית
נכסים המוחזקים לפדיון (א)
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
רווח (הפסד) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים הכנסות מדיבידנד
סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון (*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך ר"ה שערכם נפגם

(א) רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
ש"ח אלפי	ש"ח אלפי	ש"ח אלפי
(1,200)	-	(100)
(152)	(1,012)	261
(1,352)	(1,012)	161

ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון

באור 19: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
14,435	22,718	24,933
103	92	82
<u>14,538</u>	<u>22,810</u>	<u>25,015</u>

עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה
נדחות בגין ביטוח משנה
עמלת סוכנויות ביטוח
סה"כ הכנסות מעמלות

באור 20: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
467,423	427,508	427,118
74,028	113,865	129,477
<u>393,395</u>	<u>313,643</u>	<u>297,641</u>

סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח כללי:
ברוטו
ביטוח משנה
סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח בשייר

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
55,284	62,843	62,318
45,272	43,900	49,197
(1,704)	(1,180)	372
<u>98,852</u>	<u>105,563</u>	<u>111,887</u>

עמלות רכישה
הוצאות רכישה אחרות
שינוי בהוצאות רכישה נדחות ברוטו
סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
46,539	47,904	52,715	שכר עבודה ונלוות
5,814	6,224	6,766	פחת והפחתות
15,067	14,575	15,956	אחזקת משרדים ותקשורת
6,285	5,344	5,682	שיווק ופרסום
6,861	7,604	7,143	ייעוץ משפטי ומקצועי
2,205	2,178	2,354	דמי ניהול (באור 26ה')
4,803	4,670	4,707	עמלות כרטיסי אשראי
3,003	2,587	3,389	אחרות
90,577	91,086	98,712	סה"כ (*)
			בניכוי:
			סכומים שסווגו לסעיף שינוי בהתחייבויות
22,626	24,473	25,881	ותשלומים בגין חוזי ביטוח
45,272	43,900	49,197	סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק
			והוצאות רכישה אחרות
22,679	22,713	23,634	הוצאות הנהלה וכלליות
10,023	10,463	10,775	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
2,727	2,685	2,347	ריבית והפרשי הצמדה בגין כתבי התחייבויות נדחים
154	313	493	הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
2,881	2,998	2,840	סך הכל הוצאות מימון

באור 24: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" כהגדרתה בחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצויין כי פעילותה של החברה המסווגת כמוסד כספי בענפי הביטוח מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המוחזקות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן - החוק)

על-פי החוק, עד לתום שנת 2007 נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד.

בחודש פברואר 2008 התקבל תיקון לחוק, המגביל את תחולתו של החוק משנת 2008 ואילך. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל, בין היתר, את ביטול תיאום התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף בגין שנות המס עד וכולל שנת 2016.

ההסכם מתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים:

(א) ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

(ב) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2018 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על ההכנסות של חברות הקבוצה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. בחודש דצמבר 2016, אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז - 2016, אשר במסגרתו הופחת מס חברות משיעור של 25% ל- 24% החל מחודש ינואר 2017 ולשיעור של 23% החל מחודש ינואר 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל החל על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, בשנת 2017 עומד על 35.04% ובשנת 2018 על 34.19%.
3. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח	שיעור מס חברות	שנה
			%
35.90	17.00	25.0	2016
35.04	17.00	24.0	2017
34.19	17.00	23.0	2018 ואילך

ג. שומות מס סופיות

1. לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2015.
2. לחברות מאוחדות אחרות הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2014.

ד. מסים על ההכנסה (הטבת מס) הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסים שוטפים (הטבת מס)
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
31	(1,034)	12,005	
(1,811)	1,551	(1,382)	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן
745	357	197	מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים)
(578)	214	-	התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי בשיעורי המס
<u>(1,613)</u>	<u>1,088</u>	<u>10,820</u>	

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
1,077	1,156	1,183
(492)	(227)	538
(606)	-	-
(21)	929	1,721

הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה
מוגדרת
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי
בשיעורי המס

ו. מסים נדחים

ההרכב:

סה"כ	אחרים	הפסדים לצרכי מס	השקעות פיננסיות	רכוש	הטבות לעובדים
				קבוע ונדל"ן להשקעה	
אלפי ש"ח					
(6,911)	1,410	1,561	5,143	(18,832)	3,807
(929)	-	-	-	(1,156)	227
(1,657)	239	1,805	(3,847)	(99)	245
(214)	(14)	(65)	(125)	1	(11)
(9,711)	1,635	3,301	1,171	(20,086)	4,268
(1,721)	-	-	-	(1,183)	(538)
1,395	172	(3,301)	4,437	(117)	204
(10,037)	1,807	-	5,608	(21,386)	3,934

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1
בינואר, 2017

שינויים אשר נזקפו להון
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
השפעת השינוי בשיעור המס:

שנזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31
בדצמבר, 2017

שינויים אשר נזקפו להון

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31
בדצמבר, 2018

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
9,711	10,037

התחייבויות בגין מסים נדחים

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2016	2017	2018
אלפי ש"ח		
(8,733)	1,833	31,771
35.90%	35.04%	34.19%
(3,135)	642	10,863
165	198	(424)
320	409	559
(204)	(422)	(280)
1,039	46	-
55	(399)	(27)
(578)	214	-
745	357	197
(20)	43	(68)
(1,613)	1,088	10,820
18.47%	59.36%	34.06%

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת (הפחתה) בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס

הכנסות פטורות

הפסדים מועברים המחושבים בשיעור מס שונה

הפרשים בבסיס המדידה

עדכון יתרת מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס

מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים)

אחרים

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

החברה פועלת בכלל ענפי הביטוח הכללי (אלמנטרי), ומתמקדת בעיקר בתחום ביטוחי הרכב השונים. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכונים ביטוחיים;
- סיכונים פיננסיים לרבות, סיכוני שוק; סיכוני נזילות וסיכוני אשראי;
- סיכוני ציות וממשל תאגידי;
- סיכונים תפעוליים.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה במסגרת הדרישות הרגולטוריות, תוך שמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית. מסמך המדיניות שאישר הדירקטוריון קובע, בין השאר, כיצד על החברה לפעול כדי להתמודד עם הסיכונים השונים, ותחומי האחריות החלים על מעגלי הבקרה המבטיחים את מזעור החשיפה לסיכונים.

תחום ניהול הסיכונים בחברה מרוכז על ידי היחידה לניהול סיכונים העוסקת בזיהוי, מיפוי, מעקב, כימות ובקרה בהתאם למדיניות ונהלי העבודה. מנהלת הסיכונים מזהה ומעריכה את הסיכונים, בשיתוף פעולה עם מנהלי יחידות תומכות וביניהם מחלקות: האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה, כספים, חשבונות, מערכות מידע והמחלקה המשפטית.

הסיכונים הביטוחיים:

סיכונים אלה הם סיכוני הליבה העסקיים של החברה כחברת ביטוח וכוללים, בין היתר, סיכוני זרבה, סיכוני חיתום וסיכון קטסטרופה:

1. סיכוני זרבה - הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי התביעות.
2. סיכוני חיתום - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות.
3. סיכון קטסטרופה - חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה.

מדידת החשיפה לסיכונים ביטוחיים נעשית על ידי האקטוארים הממונים וצוות האקטואריה, המעבירים דיווח תקופתי למנהלת הסיכונים ולדירקטוריון ודיווחים שוטפים להנהלת החברה. כמו כן, על מנת להקטין את החשיפה לסיכונים אלה, נוקטת החברה מדיניות של הגבלת הסיכון על ידי קביעת נהלים והנחיות קפדניות בתחום החיתום, בניית מערך סילוק תביעות אפקטיבי וכן בעריכת הסדרי ביטוח משנה לצורך הגבלת החשיפה לסיכון הביטוחי.

החברה נוקטת מדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות (אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה הוא רעידת אדמה בארץ) על ידי הגבלת החשיפה לקטסטרופות ולהפסד מרבי אליו מוכנה החברה להיחשף, כתוצאה מאירוע נזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד.

תהליך בקרת הסיכונים מנוהל באמצעות מעגלי הבקרה, כדלקמן:

- היחידות העסקיות: חיתום - ביצוע בקרה של תהליכי חיתום ותשלום תביעות ובכך מקטינים את רמת הסיכון לפוליסה בודדת. אקטואריה - ניתוח רווחיות ומחקר סטטיסטי לבחינת התאמת הפרמיה, חוזי ביטוח משנה, וכו'.
- מנהלת הסיכונים: בחינת אפקטיביות בקרות החיתום והאסטרטגיה להעברת הסיכון הביטוחי.
- מבקר פנימי: קיום תקין של תהליכי הבקרה המחויבים על פי נהלי החברה.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

הסיכונים הפיננסיים:

הסיכונים הפיננסיים הם סיכונים החושפים את הנכסים ו/או ההתחייבויות לשינויים בשווי הכלכלי שלהם וזאת כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים הכוללים, בין היתר, שינויים בשערי ריבית, מדד, שערי מטבע חוץ, שערי מניות ומרווחי אשראי.

בניהול הסיכונים הפיננסיים נוטלים חלק מספר אורגנים ויחידות בחברה, החל מוועדת השקעות של הדירקטוריון, מנהל ההשקעות, מנהלת הסיכונים, בקרית השקעות והיחידה העורפית ('בק אופיס'). ניהול הסיכון מאפשר בקרה ושליטה מצד מנהלת החברה, תוך בחינת אופן העמידה בתקנות השקעה, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר הסיכונים השונים באמצעות ביצוע סימולציות, ניתוחי רגישות ומבחני קיצון.

אחת לשנה מתכנסת ועדת ההשקעות של הדירקטוריון לבחינה ואישור מסמך מדיניות ההשקעה, לרבות מדיניות הקצאת אשראי, וקובעת את מגבלות החשיפה המתייחסות לגורמי הסיכון בתיק ההשקעות במטרה לצמצם הנזק העלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים הפיננסיים כגון: תקרות השקעה במניות, חשיפה מירבית לאגרות חוב קונצרניות בהתייחס לדירוגים, חשיפה מירבית להשקעה בודדת, לענפי משק ולקבוצות לוויים וחשיפה למגזרי הצמדה (מט"ח ומדד).

הסיכונים התפעוליים:

הסיכונים התפעוליים הינם הסיכונים להפסדים, העלולים להיגרם מכישלון מערכות פנימיות בחברה וחשיפה לגורם האנושי, כגון טעויות אנוש אגב תהליכי העבודה השוטפים וכן מנזקים כתוצאה מאירועים חיצוניים לחברה. הסיכונים מנוהלים על ידי ההנהלה ומנהלי המחלקות המקצועיות תחת ריכוז ומעקב של מנהלת הסיכונים. החברה מבצעת סקרי סיכונים במטרה לאתר, לזהות, לאמוד ולדרג סיכונים מהותיים, לרבות סקר מעילות והונאות. ממצאי הסקרים מועברים לדירקטוריון, לוועדת ביקורת, למבקר הפנימי ולמנהלי המחלקות, אשר נדרשים לטפל בסיכונים המהותיים אשר זוהו במסגרת הסקר ופועלים במסגרת תכנית עבודה למזעור הסיכונים האמורים.

מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה על ידי הדירקטוריון מתייחסת גם לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, נקבעה מדיניות ספציפית לקטגוריות שונות של סיכונים תפעוליים, בהן מניעת מעילות והונאות, אבטחת מידע, המשכיות עסקית, וזאת גם בהתייחס לדרישות הרגולציה בנושאים אלה. המבקר הפנימי, המהווה נדבך חשוב במערך ניהול הסיכונים, פועל, בין היתר, במטרה לאתר ולהתריע על כשלים בתהליכי העבודה והמערכות השונות. תכנית עבודתו השנתית והרב שנתית מתבססת, בין היתר, על סקרי הסיכונים במטרה להפחית את הסיכונים התפעוליים.

ב. דרישות חוקיות

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:

- זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו של המבטח ולעמידה בחבותו למבטחים קיימים ועתידיים.
  - כימות החשיפה והערכת השפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו.
  - הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.
  - דיווח תקופתי למנהל הכללי, לדירקטוריון ולוועדת ההשקעות בדבר הסיכונים.
- החברה מינתה מנהלת סיכונים אשר אחראית, בין השאר, ליישום הדרישות הרגולטוריות בתחום זה.

דרישות רגולטוריות שונות לעניין ניהול הסיכונים חלות על החברה והעיקריות שבהן:

- פרק 10 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול סיכונים בגופים מוסדיים",
- הוראות לעניין ניהול החשיפה למבטחי משנה,
- הוראות לעניין ניהול סיכונים האשראי, הערכתם והבקרה עליהם.

בנוסף, החברה כפופה להוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II. לפרטים נוספים ראה באור 12 לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי השוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

החברה מחזיקה בתיק השקעות (ניירות ערך סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם, נגזרים פיננסיים והשקעות נוספות). תנודה בלתי צפויה של גורמי השוק (Market Factors), כגון שינויים בשיעורי ריבית, אינפלציה, שער החליפין ואירועים פוליטיים וכלכליים אחרים בארץ ובעולם, עשויה להשפיע על הון החברה.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן, אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים. תוצאות מבחני הרגישות מוצגות בנטו, בניכוי השפעת מסים.

ליום 31 בדצמבר, 2018

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(8,626)	8,626	(43)	43	(4,330)	4,330	12,665	(11,273)
רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)							
(8,626)	8,626	(43)	43	(4,330)	4,330	12,665	(11,273)

ליום 31 בדצמבר, 2017

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(8,268)	8,268	251	(251)	(6,259)	6,259	12,041	(10,392)
רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)							
(8,268)	8,268	251	(251)	(6,259)	6,259	12,041	(10,392)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי.

(ב) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה. הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים כ- 48% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה.

(ג) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(ד) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
		נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
634,772	640,407	נכסי חוב סחירים
123,141	172,479	נכסי חוב שאינם סחירים
4,691	5,605	השקעות פיננסיות אחרות (*)
40,433	19,892	מזומנים ושווי מזומנים (*)
257,110	337,099	נכסי ביטוח משנה (*)
1,060,147	1,175,482	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
363,888	326,161	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
1,424,035	1,501,643	סך כל הנכסים
		התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
50,651	50,244	התחייבויות פיננסיות
959,366	972,036	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,010,017	1,022,280	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
204,396	248,127	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
209,622	231,236	הון
1,424,035	1,501,643	סך כל ההון וההתחייבויות

ההתחייבויות הביטוחיות המהוונות הינן בענפי רכב חובה וחבויות. החברה משתמשת בריבית היוון של 1.6% (זהה לאשתקד) בהתבסס על ציפיות הנהלת החברה. לאופן קביעת ריבית ההיוון ראה באור 25(ה)4 להלן.

(*) נכסים שלא נלקחו בחשבון במבחני הרגישות הנוגעים לסיכוני שוק כאמור בסעיף ג'1 לעיל.

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ונכסים בלתי מוחשיים וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (חייבים ויתרות חובה, פרמיה לגבייה ויתרות שוטפות של חברות ביטוח) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2018

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	6,458	6,458	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	36,901	36,901	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	37,659	37,659	רכוש קבוע
-	-	-	78,955	78,955	נדל"ן להשקעה
98,272	238,827	-	-	337,099	נכסי ביטוח משנה
-	42	-	-	42	נכסי מסים שוטפים
6,141	2,003	-	4,466	12,610	חייבים ויתרות חובה
-	90,124	1,031	-	91,155	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
281,953	346,403	12,051	-	640,407	נכסי חוב סחירים
54,028	52,493	65,958	-	172,479	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	6,993	6,993	מניות
5,605	-	23,946	31,442	60,993	אחרות
341,586	398,896	101,955	38,435	880,872	סה"כ השקעות פיננסיות
17,544	-	2,348	-	19,892	מזומנים ושווי מזומנים
<u>463,543</u>	<u>729,892</u>	<u>105,334</u>	<u>202,874</u>	<u>1,501,643</u>	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2018

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	231,236	231,236	סך הכל הון
					התחייבויות:
256,081	715,955	-	-	972,036	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	10,037	10,037	התחייבות בגין מסים נדחים
11,611	-	-	-	11,611	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	7,408	-	-	7,408	התחייבות בגין מסים שוטפים
208,851	-	-	10,220	219,071	זכאים ויתרות זכות
50,244	-	-	-	50,244	התחייבויות פיננסיות
526,787	723,363	-	20,257	1,270,407	סך הכל התחייבויות
526,787	723,363	-	251,493	1,501,643	סך הכל הון והתחייבויות
(63,244)	6,529	105,334	(48,619)	-	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	5,761	5,761	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	37,273	37,273	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	35,261	35,261	רכוש קבוע
-	-	-	70,072	70,072	נדל"ן להשקעה
84,874	172,236	-	-	257,110	נכסי ביטוח משנה
-	4,402	-	-	4,402	נכסי מסים שוטפים
4,764	1,196	-	4,291	10,251	חייבים ויתרות חובה
-	93,835	808	-	94,643	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
238,872	346,398	49,502	-	634,772	נכסי חוב סחירים
49,899	57,515	15,727	-	123,141	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	42,395	42,395	מניות
4,840	-	20,050	43,631	68,521	אחרות
293,611	403,913	85,279	86,026	868,829	סה"כ השקעות פיננסיות
17,502	-	22,931	-	40,433	מזומנים ושווי מזומנים
400,751	675,582	109,018	238,684	1,424,035	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2017

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	209,622	209,622	סך הכל הון
					התחייבויות:
245,074	714,292	-	-	959,366	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	9,711	9,711	התחייבות בגין מסים נדחים
12,599	-	-	-	12,599	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
171,424	-	-	10,662	182,086	זכאים ויתרות זכות
50,651	-	-	-	50,651	התחייבויות פיננסיות
479,748	714,292	-	20,373	1,214,413	סך הכל התחייבויות
479,748	714,292	-	229,995	1,424,035	סך הכל הון והתחייבויות
(78,997)	(38,710)	109,018	8,689	-	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2018				
% מסה"כ	סך הכל	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	
אלפי ש"ח				
18.1	1,264	1,264	-	ענף משק תעשייה
16.5	1,159	-	1,159	תקשורת ושרותי מחשב
6.0	421	421	-	בנקים
20.8	1,452	395	1,057	בינוי ונדל"ן
30.8	2,153	-	2,153	שירותים פיננסיים
7.8	544	-	544	אחר
100.0	6,993	2,080	4,913	סך הכל
ליום 31 בדצמבר, 2017				
% מסה"כ	סך הכל	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	
אלפי ש"ח				
26.0	11,040	1,258	9,782	ענף משק תעשייה
10.3	4,374	-	4,374	תקשורת ושרותי מחשב
22.6	9,577	-	9,577	בנקים
14.9	6,325	1,020	5,305	בינוי ונדל"ן
9.5	4,004	-	4,004	שירותים פיננסיים
13.0	5,519	-	5,519	נפט וגז
3.7	1,556	250	1,306	אחר
100.0	42,395	2,528	39,867	סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו היא תידרש לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד.
  2. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר, עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
  3. ההשקעות הפיננסיות של החברה כוללות נכסי השקעה פיננסים סחירים בסך של כ- 670,375 אלפי ש"ח, הניתנים למימוש מיידי (אשתקד - 722,641 אלפי ש"ח). כמו כן, לחברה יתרת מזומנים ושווי מזומנים בסך 19,892 אלפי ש"ח (אשתקד - 40,433 אלפי ש"ח).
- על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30% מסכום ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפרעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות שמדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפרעון של התחייבויות פיננסיות נכללו על בסיס מועדי הפרעון החוזיים.

ההתחייבויות חשופות לסיכון רזרבה. המודלים האקטואריים מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. אומדן התזרים חשוף לסיכון מודל ולסיכון הפרמטר הכולל את הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	שנה ועד 3 שנים	מעל 5 ועד 3 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ	אלפי ש"ח	
						מעל 5 שנים	מעל 3 שנים
200,623	181,968	246,916	209,376	-	838,883		ליום 31 בדצמבר, 2018
274,669	164,213	205,593	196,150	-	840,625		ליום 31 בדצמבר, 2017

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות (המשך)

בגין התחייבויות פיננסיות

עד שנה	מעל 3 שנה ועד	מעל 5 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ	אלפי ש"ח					
244	-	20,000	30,000	-	50,244	ליום 31 בדצמבר, 2018					
651	-	-	50,000	-	50,651	ליום 31 בדצמבר, 2017					

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים כוללים, בין היתר:

- סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל, כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות, כתוצאה מגורמים שונים.

החברה מנהלת סיכון זה על ידי:

- (1) הגבלתו של הסיכון באמצעות תהליכי חיתום המותאמים לכל סוג מוצר ביטוחי.
- (2) העברתו של חלק מהסיכון למבטחי משנה.

- סיכוני זרובה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספיקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
- (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- סיכון קטסטרופה: חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL בשייר) של כ-2.4%, הינו כ- 1,371 מיליון ש"ח ברוטו וכ- 4 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

החברה מנהלת סיכון זה באמצעות העברתו למבטחי משנה בחו"ל במסגרת חוזה יחסי מסוג Quota Share and Surplus וחוזה לא יחסי מסוג Excess of Loss.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים, אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכונים הביטוחיים, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוחיים להלן.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות ובתי עסק.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" (LONG TAIL) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכי"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי דירות ובתי עסק מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.
- הפרשה לפרמיה בחסר.
- תביעות תלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות לסילוק תביעות.
- בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור 2 לעיל.

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההערכות מתבססות, בעיקרן, על ניסיון העבר של התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת ברוטו וברמת ביטוח משנה בנפרד. שיבובים והשתתפות עצמית שתגבה מהמבוטחים, מחושבים על בסיס ניסיון העבר המשתקף בנתוני המודל האקטוארי.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

כללי (המשך)

- (ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ובהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה.
- (ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.
- (ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.
- (ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.
- (ז) הערכת התביעות התלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, עבור חלק החברה במאגר הישראלי לביטוח רכב (להלן - הפול) התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

- הענפים בהם בוצעה הערכה על בסיס מודלים אקטואריים סטטיסטיים הינם רכב רכוש, רכב חובה ומקיף לדירות. שאר הענפים הינם קטנים בהיקפם לביצוע הערכה סטטיסטית.
- בכל הענפים (המקובצים והלא מקובצים) הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת הברוטו וברמת המשנה בנפרד. התביעות התלויות ברמת השייר חושבו כהפרש ביניהן.

(א) ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות, תוך חלוקה לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, נעשה גם שימוש בשיטת הממוצעים בקביעת עלות תביעה לפוליסה.

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש בשיטת Link Ratio. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2018. בהערכה עבור נזקי צד ג' הונח גורם "זנב" של 1.45%. הסכום שנלקח בחשבון הינו סכום של הערכה נפרדת של נזקי צד ג', הערכת נזק עצמי והערכת נזקי גניבה. במקביל חושב חלק מבטחי המשנה בגין ביטוח רכב יוקרה וביטוח משאיות וכן ביטוח יחסי מסוג QS החל מחודש חיתום יולי 2018.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) ענף רכב חובה

בענפי רכב חובה ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומים.

לאור אי הוודאות בבסיס התפתחות התשלומים, לצורך הערכת התביעות התלויות יושם מודל "Chain Ladder", תוך שימוש בתשלומים שבוצעו בשנת 2018 ובמקדמי ההתפתחות המתאימים. כמו כן נעשה שימוש בשיטת ה-BF להערכת יחס תביעות. יחס התביעות שנבחר מתבסס על מודל ה-BF.

הערכות פרטניות שנלקחו בחשבון: ביטוח לאומי, תביעות גדולות, סטיית תקן והוצאות רפואיות. כמו כן, בוצעה הפרשה לרזרבה בעקבות ההשלכות של שינויים בריבית ההיוון לפי המלצת ועדת וינוגרד, ראה באור 27(ג) להלן. חלק החברה בתביעות התלויות של הפול, לרבות הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, נלקח בהתאם לדוח שהתקבל מהפול. הערכת חלקם של מבטחי משנה בתביעות בגין חוזי עודף (EXCESS) נאמדה על בסיס מודל שכיחות וחומרה של תביעה גדולה. החל משנת חיתום 2016 קיים כיסוי ביטוח משנה יחסי.

(ג) ענף דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות התשלומים תוך הפרדה לתביעות גדולות ותביעות רגילות.

השיטות בהן נעשה שימוש הינן: Link Ratio לכל השנים ו- Link Ratio לשלוש שנים האחרונות. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2018. לא הונח גורם "זנב".

הפרשה בגין נזקי צנרת שרברב בהסדר מחושבת בנפרד ומתווספת להפרשה הכוללת בענף דירות.

(ד) בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015.

בהתאם לעקרונות אלו:

(1) עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(2) שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

(1) נעשה היוון לתביעות תלויות בענף רכב חובה לפי שיעור ריבית שנתית של 1.6% (זהה לאשתקד). חישוב ריבית היוון מתבסס על שיעור התשואה הגלומה בתיק הנכסים. התשואה הריאלית הפנימית הגלומה בנכסי החוב המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חובה וחבויות, הינה שיעור ריבית ההיוון אשר נקבעה מתוך ראייה ארוכת טווח.

(2) נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענף רכב חובה.

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטיים.

1. מידע בדבר סיכוני אשראי

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
804,220	172,479	631,741	בארץ
8,666	-	8,666	בח"ל
812,886	172,479	640,407	סך הכל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
708,411	123,141	585,270	בארץ
49,502	-	49,502	בח"ל
757,913	123,141	634,772	סך הכל נכסי חוב

לפירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים ראה סעיף ו' (2) להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

1.א. נכסי חוב

דירוג מקומי (*)

ליום 31 בדצמבר, 2018				
ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
427,369	-	-	-	427,369
204,372	-	1,342	94,235	108,795
631,741	-	1,342	94,235	536,164
48,957	-	-	-	48,957
77,176	-	-	12,902	64,274
46,329	-	-	-	46,329
17	17	-	-	-
172,479	17	-	12,902	159,560
804,220	17	1,342	107,137	695,724

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

פקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם

סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר, 2018				
ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
8,666	-	-	-	8,666
8,666	-	-	-	8,666

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

סך הכל נכסי חוב סחירים

בח"ל

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)
2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)
  - א.1. נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי *					ליום 31 בדצמבר, 2017				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	AA ומעלה					
					אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ									
נכסי חוב סחירים:									
361,739	-	-	-	361,739	אגרות חוב ממשלתיות				
223,531	-	1,448	102,710	119,373	אגרות חוב קונצרניות				
585,270	-	1,448	102,710	481,112	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ				
נכסי חוב שאינם סחירים:									
77,789	-	-	9,706	68,083	אגרות חוב קונצרניות				
נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:									
45,030	-	-	-	45,030	בטחונות אחרים				
322	322	-	-	-	לא מובטחים				
123,141	322	-	9,706	113,113	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ				
708,411	322	1,448	112,416	594,225	סך הכל נכסי חוב בארץ				

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי *					ליום 31 בדצמבר, 2017				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה					
					אלפי ש"ח				
נכסי חוב בחו"ל									
נכסי חוב סחירים:									
12,149	-	-	-	12,149	אגרות חוב ממשלתיות				
37,353	-	-	11,829	25,524	אגרות חוב קונצרניות				
49,502	-	-	11,829	37,673	סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל				

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
99,959	99,959	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
55,521	55,521	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
18,943	-	-	-	18,943	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר, 2017

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
103,414	103,414	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
48,961	48,961	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
38,173	-	-	-	38,173	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.3. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
5,472	5,472	-	-	-
949	-	-	-	949

השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2017				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
19,560	19,560	-	-	-
2,260	-	-	-	2,260

מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(א) לעניין יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ו' (6) להלן.

(ב) לעניין יתרות פרמיות לגבייה, ראה באור 9 לעיל.

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

גילוי על סיכוני אשראי

הטבלה להלן מציגה את הערך בדוחות הכספיים, ליום 31 בדצמבר, 2018, של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בדוחות הכספיים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג בינלאומי				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
19,892	-	91	19,801	מזומנים ושווי מזומנים
64,073	1,342	32,882	29,849	נכסי חוב סחירים
172,479	17	12,902	159,560	נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי הוגן לערך בדוחות הכספיים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בדוחות הכספיים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ערך בספרים שווי הוגן		
אלפי ש"ח		
34,794	34,224	נכסי חוב סחירים
13,499	12,919	נכסי חוב לא סחירים

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. גיול השקעות בנכסי חוב לא סחירים

31 בדצמבר	
2017	2018
אלפי ש"ח	
123,141	172,479

נכסי חוב שערכם לא נפגם

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאנם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2018	
סיכון אשראי מאזני	
אלפי ש"ח	% מסה"כ
5,221	0.6
32,540	4.0
11,069	1.4
23,687	2.9
94,008	11.6
6,455	0.8
7,690	0.9
120,964	14.9
55,305	6.8
19,912	2.4
376,851	46.3
436,035	53.7
812,886	100.0

ענף משק
ביטוח
אנרגיה
השקעה ואחזקות
תעשייה
בינוי ונדל"ן
מסחר
תקשורת ושרותי מחשב
בנקים
שירותים פיננסיים
שירותים עסקיים אחרים
אג"ח מדינה
סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2017	
סיכון אשראי מאזני	
אלפי ש"ח	% מסה"כ
6,893	0.9
14,182	1.9
13,328	1.8
26,371	3.5
99,708	13.2
14,979	2.0
27,043	3.5
86,013	11.3
57,424	7.6
38,084	5.0
384,025	50.7
373,888	49.3
757,913	100.0

ענף משק
ביטוח
אנרגיה
השקעה ואחזקות
תעשייה
בינוי ונדל"ן
מסחר
תקשורת ושרותי מחשב
בנקים
שירותים פיננסיים
שירותים עסקיים אחרים
אג"ח מדינה
סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה

החברה קשורה בהסכמים עם מבטחי משנה לצורך ניהול וגידור הסיכונים אליהם היא נחשפת במהלך פעילותה העיקרית. עם זאת, ביטוח המשנה אינו פוטר את החברה מחבותה כלפי מבוטחיה, ועל כן יציבות מבטחי המשנה עשויה להשפיע על תוצאות פעילותה.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מחלקת ביטוח משנה, תוך מעקב שוטף אחר מצבם של מבטחי המשנה בשוק העולמי, דירוגם, איתנותם, אופן פירעון התחייבויותיהם הכספיות, בחינת הסכמי ההתקשרות ועוד.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק. כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

בהתאם להנחיית הממונה, קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. במסגרת זו נקבעו מגבלות ותקרות בהיבט של דירוג מבטח המשנה, קטסטרופה, בקרה ומעקב אחר, איתנות פיננסית ופעולות לביצוע במצב של הרעה, גובה השייר שמוכנה החברה ליטול וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2018

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה						סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2018	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי			פרמיה שטרם הורווחה				
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		בביטוחי רכוש וחבויות	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)		
				בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש				
אלפי ש"ח									
-	-	110,308	52,469	130,663	19,897	9,344	2,873	20,062	AA ומעלה
-	-	18,643	12,897	23,337	3,513	7,646	(2,956)	20,281	Swiss Re AA-
-	-	9,349	4,475	322	8,646	5,452	(596)	13,989	R&V AA-
-	-	19,790	17,094	32,796	-	5,920	(1,832)	16,137	אחרים
-	-	16,762	19,046	17,903	6,920	15,726	(4,741)	41,221	A
185	-	24,403	18,884	27,712	4,517	16,785	(5,727)	39,489	AXIS A+
185	-	199,255	124,865	232,733	43,493	60,873	(12,979)	151,179	GIC A-
									אחרים
									סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה						סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2017	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי							
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורוחה		יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	
				בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוחי רכוש וחבויות	הורוחה		
אלפי ש"ח									
-	-	103,991	60,222	124,481	14,251	36,345	(10,864)	87,302	AA ומעלה
-	-	11,172	7,687	12,098	1,727	7,864	(2,830)	19,602	Swiss Re AA-
-	-	4,814	1,161	515	3,442	2,302	(284)	5,634	R&V AA-
301	-	29,949	20,729	31,718	8,039	14,328	(3,407)	38,051	אחרים
301	-	149,926	89,799	168,812	27,459	60,839	(17,385)	150,589	A
									אחרים
									סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות.
- (ב) היתרות לא כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) החברה לא הפרישה לחובות מסופקים בגין החשיפה למבטחי משנה.
- (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. בהעדר דירוג של S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג אחרת והומר לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ה) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.4% (בדומה לאשתקד) (MPL בשייר), הינו כ-1,367 מיליון ש"ח (אשתקד - 1,134 מיליון ש"ח), מתוכו חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו, הינו 410 מיליון ש"ח (אשתקד - 303 מיליון ש"ח).
- (ו) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל, אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה.

2. סיכונים גיאוגרפיים

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	אגרות חוב		אגרות חוב ממשלתיות	
				מניות	קונצרניות		
אלפי ש"ח							
919,774	142,672	53,219	3,116	6,993	281,548	432,226	ישראל
202,086	202,086	-	-	-	-	-	שווייץ
62,870	33,325	25,736	-	-	-	3,809	ארה"ב
45,757	45,757	-	-	-	-	-	גרמניה
40,981	40,981	-	-	-	-	-	הודו
45,350	25,491	-	19,859	-	-	-	אחרות
<u>1,316,818</u>	<u>490,312</u>	<u>78,955</u>	<u>22,975</u>	<u>6,993</u>	<u>281,548</u>	<u>436,035</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2017

סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות סל	אגרות חוב		אגרות חוב ממשלתיות	
					מניות	קונצרניות		
אלפי ש"ח								
887,888	101,559	51,328	20,311	5,427	42,395	301,320	365,548	ישראל
67,891	17,832	18,744	3,162	1,594	-	23,524	3,035	ארה"ב
26,225	25,148	-	1,077	-	-	-	-	גרמניה
204,252	202,800	-	-	-	-	1,452	-	שווייץ
50,188	19,092	-	9,303	4,111	-	12,377	5,305	אחרות
<u>1,236,444</u>	<u>366,431</u>	<u>70,072</u>	<u>33,853</u>	<u>11,132</u>	<u>42,395</u>	<u>338,673</u>	<u>373,888</u>	סך הכל

(* השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ההרכב

31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
2,499	802	חייבים ויתרות חובה - בעל שליטה (החברה האם)
2,623	802	יתרת חובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה
-	(1,859)	זכאים ויתרות זכות - בעל שליטה (החברה האם)
-	3,112	יתרת חובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2016		2017		2018		
בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	
אלפי ש"ח						
-	22	-	22	-	22	הכנסות דמי שכירות ואחזקה
-	2,205	-	2,178	-	2,354	הוצאות דמי ניהול (ראה ה' להלן)
4,755	-	4,615	-	4,969	-	שכר מקצועי

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2016		2017		2018		
מס' אנשים	סכום (*)	מס' אנשים	סכום (*)	מס' אנשים	סכום (*)	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		
1,781	2	1,808	2	1,724	2	הטבות לזמן קצר
176	2	221	2	222	2	הטבות לאחר העסקה
1,957		2,029		1,946		

(* סכומי התגמול במונחי עלות לחברה. הסכומים הנ"ל אינם כוללים מס שכר.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תגמולים והטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2016		2017		2018		
סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		
1,028	2	990	2	982	2	שכר עבודה ונלוות
732	5	474	5	605	6	שכר דירקטורים
<u>1,760</u>		<u>1,464</u>		<u>1,587</u>		

ה. התקשרויות

בשנת 2014 התקשרה החברה בהסכם עם חברת האם, לפיו תשלם החברה דמי ניהול לחברת האם עבור מתן שירותי ניהול (להלן - ההסכם). על-פי ההסכם, הסכום החודשי שמשלמת החברה לחברת האם עומד על 150 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. ההסכם הינו לתקופה שמיום 1 בינואר, 2014 ועד ליום 31 בדצמבר, 2017, שלאחריה ממשיך ההסכם לחול כל עוד לא קבעו הצדדים אחרת.

בחודש אוקטובר 2018 עודכן ההסכם באופן שגובה הסכום החודשי החל מאותו חודש יעמוד על סך של 200 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. העדכון אושר על ידי ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית. יתר תנאי ההסכם נותרו ללא שינוי.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות

להלן תאור בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו נגד החברה. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה מבאי כוחה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בטבלה שלהלן מצויות בשלבים שונים של הבירור הדיוני.

לגבי התביעות המפורטות בסעיף 1 ו-3 בטבלה להלן, להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי בקשת האישור להתקבל הינם צפויים, עם זאת המשמעות הכספית של קבלת הבקשה אינה צפויה להיות מהותית מבחינת החברה.

לגבי התביעה המפורטת בסעיף 2 בטבלה להלן, להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, הבקשה אינה צפויה להתקבל.

לגבי התביעה המפורטת בסעיף 4 בטבלה להלן להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי בקשת האישור והתביעה להתקבל גבוהים מהסיכויים שהבקשה והתביעה תידחינה.

לגבי התביעות המפורטות בסעיפים 5 ו-6 בטבלה להלן, בשלבים בהם הן מצויות, טרם ניתן להעריך את סיכוייהן.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות ועילות עיקריות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
1.	09/15 מחוזי-תל אביב	מבוטחת בביטוח רכב נגד החברה וחברת ביטוח נוספת.	הנתבעות בפרקטיקה פסולה כאשר הן משלמות תגמולי ביטוח מבלי לצרף ריבית צמודה כמתחייב בדיון, בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח; ולחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לחברות ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח.	כל מי שקיבל, במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מהחברות מבלי שצורפה להם ריבית כדין.	ביום 27 בנובמבר, 2016 הגישה החברה תגובה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית. בדיון שהתקיים בבית המשפט ביום 21 ביוני, 2017 הסכימו הצדדים, בהמלצת בית המשפט, לוותר על שלב החקירות בבקשת האישור ולהגיש סיכומים בכתב. החברות הגישו סיכומים מטעמן. על המבקשים להגיש סיכומים מטעמם עד ליום 19 במרס, 2019.	10 מיליון ש"ח

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
2.	08/16 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח רכב מקיף נגד החברה וחברת ביטוח נוספת	החברות הנתבעות נוהגות שלא כדין כשהן גובות פרמיה יותר גבוהה בביטוחי רכב חובה ומקיף לנהגים צעירים (שגילם נמוך מ- 24 במועד עריכת הביטוח), אך לא מפחיתות את הפרמיה עם הגעת המבוטחים לגיל 24 במהלך תקופת הביטוח. לטענת התובעים מדובר, בין היתר, בהפרת חוק חוזה הביטוח.	כל מי שרכש ביטוח מהמשיבות, אשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו, או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה היה זכאי להפחתה בתעריף פרמיית הביטוח, מבלי שחברת הביטוח הפחיתה את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, בשבע השנים האחרונות.	ביום 8 בדצמבר, 2016 הגישו המבקשים בקשה מוסכמת לתיקון הבקשה לאישור התובענה הייצוגית ולהסרת הטענות לעניין ביטוח החובה של המשיבות והותרת רק הטענה כלפי הביטוח המקיף. בית המשפט קיבל את הבקשה. ביום 17 בינואר, 2017 הגישו המבקשים בקשת אישור מתוקנת. החברה הגישה תגובה לבקשת האישור המתוקנת ביום 6 במאי, 2017. התקיימו מספר דיוני קדם משפט. בהתאם להסדר דיוני שאישר בית המשפט, הועברו שאלות בכתב למצהירים (חלף חקירות נגדיות) והצדדים הגישו שאלות בכתב, תצהירי מענה וסיכומים בכתב. התיק נקבע לדיון ליום 6 במרס, 2019 להשלמת טיעונים בעל פה.	100 מיליון ש"ח - ללא חלוקה בין החברות הנתבעות

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
3.	1/17 מחוזי-מרכז	מבוטחים בביטוח רכב נגד החברה	החברה נוקטת בפרקטיקה לפיה כאשר המבוטח מעדכן אותה במהלך תקופת הביטוח, כי הגיע למדרגות גיל ו/או ותק נהיגה שעל פי המקובל בחברה, ממנו ואילך הוא זכאי לתשלום הפרמיה בסכום נמוך יותר, היא מזכה אותו באופן יחסי לעומת כלל תקופת הביטוח, כך שמופחתת הפרמיה בשל הגעתו למדרגת גיל ו/או ותק מופחתת (להלן - הפרקטיקה). החברה נוהגת בניגוד לדין בהימנעותה מלגלות באופן יזום למבוטחיה על קיום הפרקטיקה האמורה.	מבוטחים בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף, בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או ותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל החברה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר החברה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין ועל פי אותה פרקטיקה נהוגה, ואשר כתוצאה מכך לא קיבלו את ההפחתה בפרמיה.	החברה הגישה תשובה לבקשת האישור ביום 15 ביוני, 2017. התקיימו מספר דיוני קדם משפט. בקדם משפט שהתקיים ביום 13 בספטמבר, 2017 בעניין תביעה זו והתביעה שעניינה מפורט בסעיף 2 לעיל, חזר בו ב"כ המבקש מהטענה כי החברה גובה כספים מהמבוטחים שלא כדין, והודיע שיסתפק בטענת הפרקטיקה בלבד. התיק קבוע לקדם משפט ליום 20 במרס, 2019.	43.3 מיליון ש"ח
4.	4/17 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח רכב נגד החברה וחברות ביטוח נוספות	הנתבעות נוהגות להוסיף לפרמיה הנגבית בגין פוליסות ביטוח שנפרסו לתשלומים, ריבית (דמי אשראי או דמי גבייה) שלא כדין, או תוך חריגה משיעורי הריבית שהוצגו בפוליסה. הנתבעות לא מקיימות את חובת הגילוי המוטלת עליהן לגבי שיעור הריבית בחישוב שנתי. גביית ריבית כאמור מבססת לתובעים עילות תביעה, בין היתר על בסיס עשיית עושר שלא כדין, הפרת חובה חקוקה, והפרת חוזה.	מבוטחים ששילמו לחברות הנתבעות ריבית, דמי אשראי, דמי גבייה, דמי הסדר תשלומים ביתר, או כל תשלום דומה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות.	מאחר והצדדים מנהלים משא ומתן בניסיון לגבש הסכם פשרה, החברה טרם הגישה תשובה לבקשה. דיון מקדמי בבקשת האישור נדחה ונקבע ליום 3 באוקטובר, 2019.	7.6 מיליון ש"ח

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
5.	9/17 מחוזי-ירושלים	מבוטחת נגד החברה ו-12 חברות ביטוח נוספות	הנתבעות נמנעות, כעניין של מדיניות, מהוספת ריבית פיגורים למבוטחיהן, לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 לסכום שנפסק לחובתן על-ידי בית המשפט, במקרים בהם הן לא עומדות במועד הפירעון שנקבע בפסק-הדין או בחוק (במקרים שלא נקבע מועד כאמור בפסק הדין).	מי ששולמו לו על ידי מי מהמשיבות סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרת המונח בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961), מבלי שהתווספו לתשלום הסכום הפסוק הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה.	התובענה מצויה בשלבי הבקשה לאישורה. החברה הגישה תגובה לבקשה ביום 8 במרס, 2018. ביום 9 באוקטובר, 2018 הוגשה תשובת המבקשים. בדיון מקדמי שהתקיים ביום 19 בפברואר, 2019 הציע בית המשפט לצדדים לפנות להליך של גישור. הצדדים נדרשים להודיע עמדתם לעניין זה עד ליום 28 בפברואר, 2019.	נטען כי הסכום לא ניתן להערכה
6.	01/18 מחוזי-מרכז	התביעה הוגשה בשם ארגון אמון הציבור, חברה לתועלת הציבור נגד החברה ו-5 חברות ביטוח נוספות, בהמשך לפסק דין של בית המשפט העליון בערעור שהוגש על פסק דין שדחה בקשה לתביעה ייצוגית שהוגשה נגד החברה. במסגרת הערעור המליץ בית המשפט העליון למערערים למשוך את הערעור ולשמור על זכותם להגיש תביעה חדשה בשם ארגון אמון הציבור.	החברות הנתבעות נוהגות בפרקטיקה לפיה בעת תשלום תגמולי ביטוח עבור נזקים שלא תוקנו בפועל על ידי המבוטח, הן נמנעות מתשלום רכיב המע"מ שלטענתם אמור לחול על נזקים אלו. חברות הביטוח חייבות בתשלום רכיב המע"מ עבור התיקונים, אף אם התיקונים לא בוצעו בפועל, כחלק מחובתן לפצות בגין הנזק, באופן שיביא את המבוטח או הניזוק קרוב ככל הניתן למצב בו היה מצוי אלמלא מקרה הביטוח. חברות הביטוח נוהגות בניגוד לחובות אמון ותום לב מוגברות המוטלות עליהן; מתעשרות שלא על יסוד זכות שבדין על חשבון המבוטחים; מפרות חובות שיפוי המוטלות עליהן על פי חוזי הביטוח ועל פי עקרון השיפוי בדיני הנזיקין.	כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון. בנוסף נתבקש ביחס לכל קבוצה, הגדרה של תת קבוצה של "כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי". מהתובענה הוחרגו חברי קבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא.	התובענה מצויה בשלבי הבקשה לאישורה. החברה הגישה תשובה לבקשת האישור ביום 24 במאי, 2018. התקיימו מספר דיוני קדם משפט ונקבעו 3 ישיבות לשמיעת הוכחות, בחודשים נובמבר ודצמבר, 2019.	4.1 מיליון ש"ח לשנה

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

9. טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה ייצוגית שאושרה כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

כמות תביעות   הסכום הנתבע
מליוני ש"ח

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות

צוין סכום המתייחס לחברה	3	60.9
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא צוין סכום ספציפי לחברה	1	100.0
לא צוין סכום התביעה	2	-

ב. התקשרויות

בגין השקעות פיננסיות אחרות קיימת לחברה התחייבות להשקעות עתידיות בקרן השקעה שסכומה הכולל ליום 31 בדצמבר, 2018 הינו כ- 2,646 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2017 סך של כ- 3,646 אלפי ש"ח).

ג. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

ביום 1 באוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 (להלן: "תיקון" ו-"תקנות") אשר הפחית את שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז. התיקון כלל מנגנון לקביעת השיעור ועדכנונו כל ארבע שנים בהסתמך על תשואות ממוצעות של אגרות חוב ממשלתיות.

עד למועד התיקון, ובהתאם לפסקי דין של בית המשפט העליון שקבעו ששיעור ריבית ההיוון בעת חישוב ניכוי קצבאות הביטוח הלאומי מהפיצוי שנפסק לניזוק יהיה של 3%, היוונו בתי המשפט גם את סכום הפיצויים שנפסקו בגין תביעות עיתיות שסולקו בסכום חד פעמי, באותו השיעור, וכך הושווה שיעור ריבית ההיוון בניזיקין, לשיעור ריבית ההיוון לפי התקנות.

החברה העריכה כי לתיקון האמור עלולה להיות השלכה על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המל"ל כנגד מבטחים בגין הקצבאות שזכאים להם נפגעי תאונות עבודה ובהתאמה יכול והדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לנפגעים בתביעות נכות ומוות אחרות.

בשנת 2016, החברה ביצעה אומדן של השפעת העדכון, תוך הערכת תביעות עיתיות שסולקו בסכום חד פעמי בחברה והגדילה בענף רכב חובה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 24 מליוני ש"ח, בשייר לפני מס.

אשתקד החברה הקטינה את ההפרשה בסך של 3 מליוני ש"ח, בשייר לפני מס ובתקופת הדוח בסך של 1 מיליון ש"ח, בשייר לפני מס. יתרת ההפרשה למועד הדוחות בענף רכב חובה הינה בסך של 20 מיליון ש"ח, בשייר לפני מס.

למועד הדוחות הכספיים, בקביעת אומדן התביעות העיתיות כאמור, לצורך היוון התשלומים העתידיים, השתמשה החברה בשיעור היוון של 2% עד לשנת 2019 ובשיעור היוון של 1% משנת 2020 ואילך.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי (המשך)

בשנת 2018, במסגרת דיון שהתקיים בנושא זה בבית המשפט העליון הוקמה וועדה בין משרדית לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין ("הוועדה"). בחודש ינואר 2019 פרסמה הוועדה דוח להערות הציבור ("דוח הוועדה"). ביום 28 בינואר, 2019 הודיע בית המשפט העליון כי הוועדה מעוניינת להשלים את הבחינה של מספר נושאים, כפי שצויין בדוח הוועדה וכי לאחר קבלת הערות הציבור, צפויה הוועדה לפרסם את דוח הוועדה הסופי בחודש אפריל 2019.

בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת התיקון או דוח הוועדה האמור, אם בכלל, על התחייבויות החברה שכן אין להן עדיין ביטוי של ממש בפסיקת בתי המשפט ולא בתשלומי התביעות הנוכחיים, ולפיכך יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.

באור 28: - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

בחודש מרס 2019, תסתיים כהונת מנכ"ל החברה, מר גיל ספיר, לאחר התפטרותו בחודש נובמבר 2018.

במקביל תכנס לתוקף כהונת מר שלמה נחום כמנכ"ל החברה, לאחר שהמינוי אושר על ידי הגורמים הרלבנטיים בחברה ולאור אי התנגדות הממונה.

לכבוד
בעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2018, 2017 ו-2016 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 2011-1-4.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 בפברואר, 2019

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחטון**

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולר), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט המפורט להלן:

1. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
2. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברות מוחזקות שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקן היחיד.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות סולר, מכיוון שאלו אינם שונים מפירוט ההשקעות הפיננסיות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים, כאמור בבאור 10.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע בדבר מגזרי פעילות "סולר" מכיוון שאלו אינם שונים באופן מהותי ממגזרי הפעילות על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בבאור 3.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
5,761	6,458	נכסים בלתי מוחשיים
37,273	36,901	הוצאות רכישה נדחות
35,248	37,647	רכוש קבוע
912	948	השקעות בחברות בנות
69,402	78,255	נדל"ן להשקעה
257,110	337,099	נכסי ביטוח משנה
4,378	29	נכסי מסים שוטפים
10,251	12,609	חייבים ויתרות חובה
94,643	91,155	פרמיות לגבייה
		השקעות פיננסיות:
634,772	640,407	נכסי חוב סחירים
123,141	172,479	נכסי חוב שאינם סחירים
42,395	6,993	מניות
68,521	60,993	אחרות
868,829	880,872	סה"כ השקעות פיננסיות
40,225	19,667	מזומנים ושווי מזומנים
1,424,032	1,501,640	סך כל הנכסים

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון**

א. דוחות על המצב הכספי (המשך)

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
אלפי ש"ח		
		הון:
41,766	41,766	הון מניות
52,869	52,869	פרמיה על מניות
19,958	24,568	קרנות הון
95,029	112,033	יתרת רווח
209,622	231,236	סך כל ההון
		התחייבויות:
959,366	972,036	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
9,711	10,037	התחייבויות בגין מסים נדחים
12,599	11,611	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	7,408	התחייבות בגין מסים שוטפים
182,083	219,068	זכאים ויתרות זכות
50,651	50,244	התחייבויות פיננסיות
1,214,410	1,270,404	סך כל ההתחייבויות
1,424,032	1,501,640	סך כל ההון וההתחייבויות

28 בפברואר, 2019

תאריך אישור הדוחות הכספיים

רוגן שקד
סמנכ"ל כספים

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)**

ב. דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
אלפי ש"ח			
554,828	534,116	575,148	פרמיות שהורווחו ברוטו
89,920	137,974	151,145	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
464,908	396,142	424,003	פרמיות שהורווחו בשייר
29,531	27,752	18,689	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,435	22,718	24,933	הכנסות מעמלות
508,874	446,612	467,625	סך כל ההכנסות
467,423	427,508	427,118	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
74,028	113,865	129,477	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
393,395	313,643	297,641	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
98,852	105,563	111,887	הוצאות הנהלה וכלליות
22,553	22,618	23,535	הוצאות מימון
2,881	2,998	2,840	סך כל ההוצאות
517,681	444,822	435,903	חלק ברווחי חברות הנמדדות לפי שיטת השווי המאזני
74	39	48	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(8,733)	1,829	31,770	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(1,613)	1,084	10,819	רווח נקי (הפסד)
(7,120)	745	20,951	רווח כולל אחר:
4,675	4,868	5,115	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
(1,377)	(650)	1,591	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(33)	(676)	678	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
21	(929)	(1,721)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,286	2,613	5,663	רווח כולל אחר, נטו
(3,834)	3,358	26,614	סה"כ רווח (הפסד) כולל

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחכונ (המשך)**

ג. דוחות על השינויים בהון

סה"כ הון	יתרת רווח	קרנות הון אלפי ש"ח	פרמיה על מניות	הון המניות	
210,098	102,712	12,751	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2016</u>
(7,120)	(7,120)	-	-	-	הפסד
					רווח (הפסד) כולל אחר:
4,675	-	4,675	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
(1,377)	(1,377)	-	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(33)	-	(33)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
21	492	(471)	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
3,286	(885)	4,171	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
(3,834)	(8,005)	4,171	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
206,264	94,707	16,922	52,869	41,766	רווח נקי
745	745	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר:
4,868	-	4,868	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
(650)	(650)	-	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(676)	-	(676)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
(929)	227	(1,156)	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
2,613	(423)	3,036	-	-	סה"כ רווח כולל
3,358	322	3,036	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
209,622	95,029	19,958	52,869	41,766	חלוקת דיבידנד
(5,000)	(5,000)	-	-	-	רווח נקי
20,951	20,951	-	-	-	רווח כולל אחר:
5,115	-	5,115	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
1,591	1,591	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
678	-	678	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
(1,721)	(538)	(1,183)	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
5,663	1,053	4,610	-	-	סה"כ רווח כולל
26,614	22,004	4,610	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
231,236	112,033	24,568	52,869	41,766	

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ד' - פרטים נוספים על המבטח

לשנת 2018

תקנה 11: השקעות בחברות בת וחברות קשורות לתאריך המאזן

שיעורי ההחזקה	ערך מאזני	עלות	סה"כ ע.ג.	מספר	סוג	שם החברה
(% *)	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ש"ח	המניות	המניה	
100	45,291	13,165	1	1,000	רגילה	וי.אר.סי. אחזקות בע"מ (להלן: "וי.אר.סי.")
				10	0.001 ש"ח	הנהלה
100	253	318	20	200,000	רגילות א' 0.0001 ש"ח	ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ (להלן: "ארגוס לאומית")
			15	150,000	רגילות ב' 0.0001 ש"ח	
			5	50,000	רגילות ג' 0.0001	
(** 100)	237	171	2,000	2,000	רגילה 1 ש"ח	אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (להלן: "אוצר") Shirbit Partners LLP (להלן: "השותפות")
(*** 100)	10,045	8,704	-	-	שותפות	

(* שיעורי ההחזקה בניירות ערך, בהון, בזכויות הצבעה ובסמכויות למינוי מנהלים.
(** מוחזקות על ידי וי.אר.סי.
(***) כ- 1% מהזכויות בשותפות מוחזקות במישרין על ידי בעל שליטה בחברה, מר יגאל רבנוף.

רשימת יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן:

- שטר הון לארגוס לאומית, אינו נושא ריבית ו/או הצמדה, ללא מועד פרעון. יתרת שטר ההון ליום המאזן הינה בסך אלפי ש"ח 457.
- הלוואה ל- HASIDA LLC נושאת ריבית בשיעור שנתי של 7%. ההלוואה ניתנה לתקופה של 3 שנים, עם חידוש אוטומטי בתום תקופת ההסכם לשנה נוספת, כל שנה. יתרת ההלוואה ליום המאזן הינה כ- 15,407 אלפי ש"ח.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות בתקופת הדוח

אין.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן (באלפי ש"ח)

ריבית בינחברתית	דמי ניהול	דיבידנד	רווח (הפסד) כולל אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	שם החברה
(51)	-	-	2,449	(1,908)	וי.אר.סי אחזקות בע"מ
-	-	-	42	42	ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ אוצר סוכנויות לביטוח (1993)
12	-	-	6	7	בע"מ
982	-	-	1,898	1,821	Shirbit Partners LLC

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן

לתאריך המאזן, מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקיה העיקריים של החברה.

תקנה 20: מסחר בבורסה

מניות החברה אינן נסחרות בבורסה לניירות ערך.

תקנה 21: תגמולים לנושאי משרה בכירה ולבעל עניין

להלן פירוט התגמולים ששולמו לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטת החברה, שניתנו בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטת החברה וכן תגמולים ששולמו לבעלי עניין בחברה, בשנת 2018 (באלפי ש"ח):

<u>תפקיד נושא המשרה</u>	<u>סה"כ שכר ונלוות</u>
1. יו"ר הדירקטוריון (*)	2,354
2. מנכ"ל	1,404
3. משנה למנכ"ל	1,026
4. מנהל מחלקה	635
5. משנה למנכ"ל	575

(*) סכום אשר מהווה דמי ניהול ששולמו לחברה בבעלותו.

תקנה 21א: השליטה בתאגיד

מר יגאל רבנוף, הינו בעל השליטה המלאה בחברה (100%), באמצעות שירביט אחזקות בע"מ, חברה פרטית בבעלותו המלאה (להלן - שירביט אחזקות).

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה

- א. בשנת 2014, אישרו ועדת הביקורת, דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית התקשרות בין החברה לחברת האם (להלן - ההסכם). במסגרת ההסכם ניתנים לחברה שירותי ניהול על ידי חברת האם, בתמורה חודשית בסך אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. ההסכם תקף עד ליום 31 בדצמבר, 2017, וממועד זה ממשיך ההסכם לחול כל עוד לא קובעים הצדדים אחרת. בחודש אוקטובר 2018, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה ובחודש נובמבר 2018 אישרה האסיפה כללית תוספת להסכם. לפי התוספת, גובה התמורה החודשית עומד על סך של 200 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. ביתר תנאי ההסכם לא חל שינוי.
- ב. על פי הסכם ניהול שנחתם בין אוצר לבין חברת האם (כפי שתוקן מעת לעת), מספקת אוצר שירותי ניהול לחברת האם, תמורת סכום חודשי בסך של 6 אלפי ש"ח. על פי תוספת להסכם מחודש אוגוסט, 2018 החל מיום 1 בינואר, 2019 הופחת הסכום החודשי בגין שירותי הניהול לסך של 5.5 אלפי ש"ח.
- ג. בחודש אוגוסט 2016, לאחר אישור ועדת הביקורת, אישר דירקטוריון החברה את תנאי העסקת בנו של בעל השליטה, תמורת שכר חודשי של 36,000 ש"ח.
- ד. בחודש נובמבר 2017, אישר מחדש דירקטוריון החברה את תנאי התקשרות החברה עם עו"ד משה מצליח, חתנו של בעל השליטה בהסכם למתן שירותי ייצוג משפטי לחברה, בתחום התביעות והגבייה. לפרטים נוספים ראו ביאור 26.
- ה. דירקטוריון החברה אישר ביום 28 באוקטובר, 2018 בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 18 באוקטובר, תשלום מענק בסכום של 10,000 ש"ח לכל אחד מעובדי החברה הבאים: רן רבנוף, בנו של בעל השליטה ואברהם ריצ'קר, גיסו של בעל השליטה.
- ו. תקנה 270 (4) לחוק החברות לא חלה על החברה.

תקנה 24א): החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות ערך של התאגיד

<u>מס'</u>	<u>שם בעל המניות</u>	<u>מס' חברה/ת.ז.</u>	<u>ע.ג. המוחזק בתאריך 27.3.18</u>	<u>שיעור ההחזקה בהון ובהצבעה</u>
1.	שירביט אחזקות בע"מ	51-197683-9	41,764,000	100%

תקנה 24(ב): החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות ערך של חברה מוחזקת מהותית
כל החברות המוחזקות של התאגיד, הן חברות פרטיות ובעלותו המלאה של התאגיד.

תקנה 24(ד): מניות רדומות וניירות ערך המירים למניות רדומות
אין.

תקנה 24א. הון המניות של התאגיד

ההון הרשום של התאגיד: 50,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
ההון המונפק של התאגיד: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג., כל המניות מקנות זכויות הצבעה.

תקנה 24ב. מרשם בעלי המניות של התאגיד

בעלת המניות של התאגיד היא שירביט אחזקות בע"מ, ח.פ. 9-197683-51. מס' מניות מוחזקות: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת (מהוות 100% מההון המונפק).
כתובת: יד חרוצים 18, נתניה 4216002, ת.ד. 6137.

תקנה 25א. מען רשום

לפרטי המען הרשום של התאגיד, כתובת הדוא"ל ומספרי הטלפון והפקס - ראה עמוד 4 לפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד".

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

- א. 1. שם: יגאל רבנוף
2. מספר זיהוי: 004218095.
3. יליד 1948.
4. מען: מושב אודים.
5. נתינות: ישראלית.
6. יו"ר הדירקטוריון. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
7. אינו חבר בוועדות דירקטוריון.
8. עובד של שירביט אחזקות.
9. מכהן כיו"ר הדירקטוריון משנת: 2012.
10. השכלה: כלכלה וסטטיסטיקה.
11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: וי.אר.סי. אחזקות בע"מ; אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ; ירקון סוכנות לביטוח בע"מ; ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ.
12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

- ב. שם: ראובן שרוני**
1. מספר זיהוי: 0703561-1.
  2. יליד 1938.
  3. מען: משמר הגבול 8, תל-אביב.
  4. נתינות: ישראלית.
  5. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
  6. יו"ר ועדת השקעות.
  7. אינו עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל עניין.
  8. מכהן כדירקטור משנת: 2003¹.
  9. השכלה: בוגר החוג ליחסים בינ"ל ומזרח תיכון (האוניברסיטה העברית), Shiller International, MBA- Paris.
  10. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: דירקטור בחברת גריף את קרולין נגרות בנין בע"מ.
  11. אינו בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד.
- ג. שם: חן לבון**
1. מספר זיהוי: 058233784.
  2. יליד 1963.
  3. מען: אילנות 43, ראש העין.
  4. נתינות: ישראלית.
  5. דח"צ.
  6. יו"ר ועדת ביקורת ויו"ר ועדת מאזן.
  7. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין.
  8. מכהן כדירקטור חיצוני משנת: 2013.
  9. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הדירקטוריון וועדותיו.
  10. השכלה: בוגר בכלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מנהל עסקים.
  11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: רואה חשבון מוסמך עצמאי; מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: הכשרת היישוב לישראל בע"מ; הכשרת הישוב בישראל-אלפא בע"מ; צמיחה אינווסטמנט האוס בע"מ, קלאב הוטלס אינטרנשיונל (א.ק.ה) בע"מ.
  12. אינו בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד.

¹ כיהן כיו"ר הדירקטוריון משנת 2003 ועד שנת 2012. שב לכהן כחבר דירקטוריון בשנת 2013.

- ד. 1. שם: **דניאל כרוסט**
2. מספר זיהוי: 050644236.
3. יליד 1951.
4. מען: רח' זלמן שזר 2, רמת פולג, נתניה.
5. נתינות: ישראלית.
6. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
7. אינו חבר בוועדות הדירקטוריון.
8. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
9. מכהן כדירקטור משנת 2010.
10. השכלה: דיפלומה בבנקאות - המכללה למנהל.
11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: סמנכ"ל שיווק - 'ניסקו טלמטיקס סיסטמס', מקבוצת ניסקו ארדן בע"מ. חבר דירקטוריון בחברת 'B2B - בי.טי.בי. מקשרים הלוואות בישראל בע"מ'.
12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

- ה. 1. שם: **רן אפרתי**
2. מספר זיהוי: 028073260.
3. יליד 1971.
4. מען: הרצל 76, בת ים.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ.
7. חבר בוועדת השקעות, בוועדת ביקורת ובוועדת מאזן.
8. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
9. מכהן כדירקטור חיצוני משנת 2013.
10. השכלה: תואר ראשון בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה. בעל רישיון ניהול תיקי השקעות ורישיון סוכן פנסיוני.
11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הדירקטוריון וועדותיו.
12. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם הוא משמש דירקטור: מנהל השקעות תיקי פלטינום, בית השקעות מיטב דש.
13. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

- ו. 1. שם: **ברוך גרנות**
2. מספר זיהוי: 00894354.
3. יליד: 1948. מען: יצחק שדה 19, רעננה.
4. נתינות: ישראלית.
5. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
6. חבר בוועדת מאזן, בוועדת השקעות ובוועדת הביקורת.
7. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
8. מכהן כדירקטור משנת: 2015.
9. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הדירקטוריון וועדותיו.
10. השכלה: תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.
11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: עד ספטמבר 2015 כיהן כסמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק אוצר החייל.
12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

- ז. 1. שם: דורית זינגר
2. מספר זיהוי: 5599460
3. ילידת: 1959
4. מען: זעירא מרדכי 14, תל אביב.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ.
7. חברה בוועדת ביקורת.
8. אינה עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
9. מכהנת כדירקטור חיצוני משנת: 2017.
10. בעלת מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בתקנה 2(א) לתקנות הדירקטוריון וועדותיו.
11. השכלה: תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב, תואר מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
12. התעסקות בחמש השנים האחרונות ותאגידים בהם משמשת כדירקטור: מכהנת כדירקטור בחברה לניהול קרן השתלמות למשפטנים בע"מ (יר"ר) והדסה מרכזים רפואיים, עוסקת במתן ייעוץ ויזום בנושאי ביטוח ופיננסים, שיווק ופיתוח עסקי. עד שנת 2013 כיהנה כמשרה למנכ"ל הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
13. אינה בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

ח. דירקטור חיצוני שסיים כהונה בתקופת הדוח:

1. שם: יוסף ג'קסון
2. מספר זיהוי: 000189662
3. יליד 1941.
4. מען: גלעד 4, רמת גן.
5. נתינות: ישראלית.
6. חברות בוועדת ביקורת.
7. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
8. כיהן כדירקטור חיצוני משנת: 2012.
9. אינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח.
10. השכלה: תואר ראשון בפילוסופיה וגיאוגרפיה, תואר שני מהמכון להיסטוריה של המדעים.
11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: עיתונאי באתר האינטרנט YNET של ידיעות אחרונות.
12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.
13. חדל לכהן ביום 23 באוקטובר, 2018.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל

כל נושאי המשרה הבכירה של התאגיד המפורטים להלן אינם בעלי עניין בתאגיד ואינם בני משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין אחר בתאגיד:

- א.**
1. שם: **גיל ספיר**
  2. מספר זיהוי: 022870208.
  3. שנת לידה: 1967
  4. התפקיד בתאגיד: מנכ"ל וממונה על התחום העסקי החל משנת 2012.¹
  5. נתינות: ישראלית.
  6. השכלה: בוגר מנהל עסקים, המכללה למנהל תל-אביב.
  7. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות: מנכ"ל התאגיד.
- ב.**
1. שם: **מאיר איליה, ר"ח** (אינו עובד התאגיד)
  2. מספר זיהוי: 024664633.
  3. שנת לידה: 1970.
  4. התפקיד בתאגיד: מבקר פנים החל ממרס 2013.
  5. נתינות: ישראלית.
  6. השכלה: תואר ראשון בעסקים, חשבונאות ומימון מהמכללה למנהל בראשון לציון. תואר שני מוסמך MBA במנהל עסקים מהמכללה למנהל ראשון לציון. תואר שני במשפטים LLM מאוניברסיטת בר-אילן.
  7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: רואה חשבון ומבקר פנימי מוסמך.
- ג.**
1. שם: **צבי ליבושור**
  2. מספר זיהוי: 50897271.
  3. שנת לידה: 1951.
  4. התפקיד בתאגיד: משנה למנכ"ל ומנהל האגף לביטוח כללי החל מיולי 2014.
  5. נתינות: ישראלית.
  6. השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל בתל אביב. רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
  7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנכ"ל קבוצת שחר אחזקות וניהול (ק.א.ש.ג.) בע"מ.
- ד.**
1. שם: **מנשה קורוט**
  2. מספר זיהוי: 56400484.
  3. שנת לידה: 1960.
  4. התפקיד בתאגיד: משנה למנכ"ל החל משנת 2012.
  5. נתינות: ישראלית.
  6. השכלה: על תיכונית.
  7. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: משנה למנכ"ל.

¹ בחודש נובמבר 2018 הודיע על התפטרות שתכנס לתוקף לאחר תקופת הדוח - בחודש מרס 2019.

- ה. 1. שם: **רונון שקד, ר"ח**
2. מספר זיהוי: 024371114.
3. שנת לידה: 1969.
4. התפקיד בתאגיד: סמנכ"ל כספים החל משנת 2009. חבר ועדת השקעות של התאגיד החל משנת 2013.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות מהמכללה למנהל בראשל"צ.
7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל כספים בתאגיד. חבר ועדת השקעות של התאגיד.

- ו. 1. שם: **אייל אלבלק**
2. מספר זיהוי: 057362758.
3. שנת לידה: 1962.
4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל מערכות מידע החל ממרס 2016.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: על תיכונית.
7. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: בשנים 2012 - 2016 היה מנהל מדור יישומי אלמנטרי - 'הפניקס חברה לביטוח בע"מ'.
8. לאחר תקופת הדוח, בחודש מרס, 2019 תסתיים כהונתו.

- ז. 1. שם: **גל סער, עו"ד**
2. מספר זיהוי: 022686604.
3. ילידת 1966.
4. התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: יועצת משפטית החל משנת 2012.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר ראשון במשפטים, אוניברסיטת ת"א.
7. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: יועצת משפטית של התאגיד.

- ח. 1. שם: **רונון נביזדה**
2. מספר זיהוי: 037471786.
3. שנת לידה: 1980.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל השקעות החל משנת 2012.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות במימון ושוק ההון), הקריה האקדמית אונו.
7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל השקעות בתאגיד.

- ט. 1. שם: **חגית דוד**
2. מספר זיהוי: 029277399.
3. שנת לידה: 1975.
4. תפקיד בתאגיד: מנהלת סיכונים החל משנת 2016.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן.
7. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2016 - מנהלת סיכוני אשראי בבנק UBANK.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל (המשך)

- י. 1. שם: אלסיה קושניר, ר"ח
2. תעודת זהות: 313973695.
3. שנת לידה: 1980.
4. תפקיד בתאגיד: חשבת החל משנת 2010.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א.
7. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: חשבת בתאגיד.
- יא. 1. שם: מעין מלמד
2. תעודת זהות: 303531636.
3. שנת לידה: 1981.
4. תפקיד בתאגיד: אקטוארית ממונה החל מחודש אוגוסט 2018.
5. נתינות: ישראלית.
6. השכלה: תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת חיפה, תואר שני בסטטיסטיקה, מגמת אקטואריה בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת חיפה.
7. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2017 - אקטוארית ביטוח כללי במנורה מבטחים בע"מ.
- יב. 1. שם: דב רפאל
2. מספר זיהוי: 01762535-1.
3. שנת לידה: 1953.
4. תפקיד שמילא בתאגיד: אקטואר ממונה בריאות החל משנת 2012.
5. נתינות: ישראלית ובריטית.
6. השכלה: בוגר ומוסמך למתמטיקה, אוניברסיטת קיימברידג', אנגליה, אקטואר מוסמך. חבר באגודת האקטוארים בישראל.
7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: ייעוץ אקטוארי עצמאי.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל (המשך)

נושאי משרה בכירה שכהונתם הסתיימה בתקופת הדוח:

כל נושאי המשרה הבכירה המפורטים להלן אינם בעלי עניין בתאגיד ואינם בני משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין אחר בתאגיד:

- א.
1. שם: ד"ר סטיוארט קוטס
  2. מספר זיהוי: 337998256.
  3. שנת לידה: 1944.
  4. תפקיד שמילא בתאגיד: אקטואר ממונה בענפי ביטוח כללי.
  5. נתינות: ישראלית.
  6. השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה, לונדון, תואר שני בסטטיסטיקה, לונדון; דוקטור במתמטיקה, לונדון; חבר ב- INSTITUTE OF ACTUARIES לונדון, חבר באגודת האקטוארים בישראל.
  7. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: אקטואר ממונה בתאגיד.
  8. תאריך תחילת כהונה: 2009.
  9. תאריך סיום כהונה: אוגוסט 2018.
- ב.
1. שם: מיכה וידבסקי.
  2. מספר זיהוי: 30541411.
  3. שנת לידה: 1946.
  4. תפקיד שמילא בתאגיד: סמנכ"ל מטה החברה ומנהל משאבי אנוש החל משנת 2000.
  5. נתינות: ישראלית.
  7. השכלה: על תיכונית.
  8. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל מטה החברה ומשאבי אנוש בתאגיד.
  9. תאריך סיום כהונה: פרש לגמלאות ביום 31.12.18.

תקנה 26ב': מורשי החתימה העצמאיים

נכון למועד הדוח, מר יגאל רבנוף הוא מורשה חתימה עצמאי (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968) בחברה, לאור זכויות החתימה בחברות הבת של החברה, אשר קובעות, בין היתר, כי חתימתו של מר רבנוף בשם חברות הבת, בכל דבר ועניין, תחייבנה את חברות הבת, ללא הגבלה בסכום. לפרטים אודות מר יגאל רבנוף, בעל השליטה ודירקטור בחברה, ראו תקנה 26 לעיל.

למעט האמור לעיל, לא נקבעו מורשי חתימה עצמאיים בחברה.

תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון, רח' מנחם בגין 144א', תל-אביב.

תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

אין.

א. המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית בדבר תשלום דיבידנד:

- ביום 10 באוקטובר, 2018 הומלץ בפני האסיפה הכללית על חלוקת דיבידנד בסכום של 5 מלש"ח.
- ב. לא התקבלו החלטות האסיפה הכללית שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון.
- ג. החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

<u>תאריך</u>	<u>ההחלטה שהתקבלה</u>
<u>7 בפברואר, 2018</u>	אישור הארכת כהונת הדירקטורים המכהנים ה"ה, יגאל רבנוף, ראובן שרוני, דני כרוסט וברוך גרנות.
<u>5 ספטמבר, 2018</u>	לא הוארכה כהונת הדירקטור החיצוני מר יוסף ג'קסון.
<u>14 בנובמבר, 2018</u>	אישור תוספת להסכם מתן שירותי ניהול בין החברה לבין חברת האם. לפרטים ראה תקנה 22 לעיל.
<u>21 בנובמבר, 2018</u>	אישור הארכת כהונת הדירקטורים החיצוניים המכהנים ה"ה רן אפרתי וכן לבון לתקופת כהונה נוספת בהתאם להוראות הדין.

תקנה 29א': החלטות החברה

ביום 18 באוקטובר, 2018 סווגה על ידי ועדת הביקורת ואושרה על ידה תוספת להסכם דמי ניהול בין החברה לבין חברת האם. העסקה אושרה על ידי דירקטוריון החברה ביום 28 אוקטובר, 2018 ואושרה על ידי האסיפה כללית ביום 14 בנובמבר, 2018. לפרטים נוספים ראה תקנה 22 לעיל.

נכון לתקופת הדו"ח כל נושאי המשרה בחברה, כהגדרתם בחוק החברות, מכוסים בפוליסה לביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 28 בפברואר, 2019

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ה' - הצהרת האקטואר בענפי הביטוח

ליום 31 בדצמבר, 2018

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי – דצמבר 2018

שירביט חברה לביטוח בע"מ

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי – דצמבר 2018

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי הביטוח הכללי עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31 בדצמבר 2018, כפי שמפורט להלן. החל מספטמבר 2018 מוניתי לתפקיד אקטואר ממונה בביטוח כללי לצורך הערכת הרזרבות של החברה בענפי הביטוח הכללי. אינני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח או עם חברה קשורה למבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכת גמיש על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את השלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
  - 1) הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיויר ("הפולי") כפי שנתקבלה מהפול - ההפרשה התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.
  - 2) הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין לחברה ביטוחים מסוג זה לכן לא חושבה הפרשה.
  - 3) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכת.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

להלן הערכת סכום העתודות:

ליום 31 בדצמבר 2018		
באלפי ₪		
שייר	ברוטו	
		תביעות תלויות
		ענפים שאינם מקובצים: (א)
3,736	13,188	מקיף דירות
70,239	72,366	רכב רכוש
357,510	579,082	רכב חובה
431,485	664,636	סה"כ ענפים שאינם מקובצים
468,628	743,240	סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים ¹ (ב)
14,196	14,196	הוצאות עקיפות (2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה
		שטרם הורוחה (3)
0	0	רכב חובה
0	0	רכב רכוש
0	0	מקיף דירות
482,824	757,436	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית

¹ ענפים מקובצים כוללים: אחריות מוצר, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, חבות צד ג, ימי, בתי עסק, הנדסי, כלבים, סוסים, סיכונים אחרים. סכום העתודה בביאור "התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי" כולל בנוסף ענפי בריאות אשר מדווחים בהצהרה נפרדת בסך 6,199 אש"ח ברוטו, 4,583 אש"ח בשייר.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1, בגין הענפים שאינם מקובצים (רכב רכוש, רכב חובה, מקיף דירות) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורט בפרק ב' סעיף 2.א.1, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.3, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

האומדנים האקטואריים מתייחסים לתוחלת התביעות ובגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, מתקיימות סטיות סביב התוחלת.

אי הוודאויות הסטטיסטיות והאחרות קיימות בכל תהליך תביעה ובמיוחד בהערכת רזרבה בענף רכב חובה. אי הוודאות נובעת משינויים עתידיים בלתי צפויים בסביבה הסוציו-אקונומית והמשפטית (שינוי גיל הפרישה, שינויים בהוצאות רפואיות וכו'), אשר לא ניתן לחזותן מראש ולכן, עלות התביעות בפועל תהיה שונה (גבוהה או נמוכה) מההערכה האקטוארית.

ביום 1 באוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 (להלן: "תיקון" ו-"תקנות") אשר הפחית את שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז. התיקון כלל מנגנון לקביעת שיעור זה ועדכנו כל ארבע שנים בהסתמך על תשואות ממוצעות של אגרות חוב ממשלתיות.

עד למועד התיקון, ובהתאם לפסקי דין של בית המשפט העליון שקבעו ששיעור ריבית ההיוון בעת חישוב ניכוי קצבאות הביטוח הלאומי מהפיצוי שנפסק לניזוק יהיה של 3%, היוונו בתי המשפט גם את סכום

הפיצויים שנפסקו בגין תביעות עיתיות שסולקו בסכום חד פעמי, באותו השיעור, וכך הושווה שיעור ריבית ההיוון בנזיקין, לשיעור ריבית ההיוון לפי התקנות.

החברה העריכה כי לתיקון האמור עלולה להיות השלכה על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המל"ל כנגד מבטחים בגין הקצבאות שזכאים להם נפגעי תאונות עבודה ובהתאמה יכול והדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה על חברות הביטוח לשלם לנפגעים בתביעות נכות ומוות אחרות.

בהתאם לכך ביצעה החברה אומדן של השפעת העדכון האמור והגדיל את ההפרשות, בשנת 2016, בענף רכב חובה בסך של כ- 24 מיליון ש"ח, בשייר לפני מס.

בשנת 2018, במסגרת דיון שהתקיים בנושא זה בבית המשפט העליון הוקמה וועדה בין משרדית לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין ("הוועדה"). בחודש ינואר 2019 פרסמה הוועדה דוח להערות הציבור ("דוח הוועדה"). ביום 28 בינואר, 2019 הודיע בית המשפט העליון כי הוועדה מעוניינת להשלים את הבחינה של מספר נושאים, כפי שצויין בדוח הוועדה וכי לאחר קבלת הערות הציבור, צפויה הוועדה לפרסם את דוח הוועדה הסופי בחודש אפריל 2019.

בשלב זה קיימת אי ודאות בקשר להשפעת התיקון או דוח הוועדה האמור, אם בכלל, על התחייבויות החברה שכן אין להן עדיין ביטוי של ממש בפסיקת בתי המשפט ולא בתשלומי התביעות הנוכחיים, ולפיכך יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.

החישוב לקביעת העתודות הסתמך על כמות קטנה של נתונים והוא כולל בתוכו הנחות עבודה המבוססות על שיקול דעת אקטוארי וניסיונם של אנשי מחלקת תביעות. ככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.

לא חל שינוי בריבית ההיוון מאשקד.

לא היה שינוי מהותי בהפרשות שפורטו בפרק ב' לעיל בהשוואה להפרשות שפורטו בדוח לתקופה הקודמת. יישמתי את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות בביטוח כללי. חישבתי "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("likely Fairly") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של סיכוי סביר מכוונת לאומדן הסתברות של 75% לפחות.

ההתחייבויות לפי הנוהג המיטבי מהוונות לפי ריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמיית אי נזילות. בדומה לאשקד ראיתי את כל ענפי הביטוח האחרים (מקיף לבתי עסק, הנדסי, ביטוח כלי שיט, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, אחריות המוצר ואחריות כלפי צד ג') כענפים מקובצים הבלתי ניתנים להערכה אקטוארית מאחר והניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה האקטוארית. השתמשתי בהערכות הפרטניות המבוססות על סמך חוות דעת מומחי החברה ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים, כאשר בחלק מהענפים הוספתי ביטוי מסוים לפי שיקול דעתי, כרכיב IBNR בשנים ה"צעירות" (בענפים: בתי עסק, חקלאי וכלי שיט השתמשתי בהערכות של מחלקת תביעות בלבד).

<u>28 פברואר, 2019</u>	<u>אקטוארית ממונה</u>	<u>מעין מלמד</u>	<u>תאריך</u>
תפקיד	שם האקטואר	חתימה	

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח בריאות – דצמבר 2018
שירביט חברה לביטוח בע"מ

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח בריאות – דצמבר 2018

שירביט חברה לביטוח בע"מ

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן – המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח הבריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2018, כפי שמפורט להלן. אני משמש יועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/1/2012. איני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. איני בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
  - (1) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין ביטוחים כאלה לכן לא חושבה הפרשה.
  - (2) העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים – לא נבדק מתאם כזה ומטעמי שמרנות הוערכה הפחתה בסכום 0.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן כוללת הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses).

1. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה בברוטו ובשייר היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
4,318	5,390	ביטוח נסיעות לחו"ל

2. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
15	151	ביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז, הוצאות רפואיות, מחלות קשות)
89	497	ביטוח תאונות אישיות

ב. להלן פירוט העתודה להוצאות עקיפות אשר מסתכמת בסך של 162 אלפי ש"ח:

עתודה בגין הוצאות עקיפות לשוב תביעות חדשות אלפי ש"ח	ענף
6	בריאות
151	נסיעות לחול
5	תאונות אישיות

הפרשה הנובעת מתנאי חוזה ביטוח: אין צורך בעתודה כזאת.

הפרשה בגין השתתפות ברווחים: אין צורך בעתודה כזאת.

לא חלו שינויים בהנחות היסוד או בשיטות חישוב ההפרשות לעומת מועד הדיווח האחרון.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח נסיעות לחו"ל הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

1. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת.
2. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
3. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח נסיעות לחו"ל ("ענף סטטיסטי") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז) ובביטוח תאונות אישיות (שהם "ענפים לא סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי. לא חושבה הפרשה לפרמיה בחסר בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון, העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה (Premium Deficiency Reserve) משום שלא ידוע למבטח על ביטוחים כאלה בתיק החברה.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. בביטוח ענפים שהם עדיין לא סטטיסטיים התבססנו על אומדני מחלקת התביעות בתוספת גורמי שמרנות. לתביעות הגדולות ביותר נערך מעקב שוטף של המחלקה האקטוארית בתאום עם מחלקת התביעות. המחלקה האקטוארית דואגת לוודא שחלקם של מבטחי המשנה בתביעה מחושב כהלכה.
2. בביטוח נסיעות לחו"ל נערכת השוואה של הערכה אקטוארית של התביעות עם הערכת מחלקת התביעות, בנפרד בתביעות רכוש ובתביעות נזקי גוף. עבור נזקי גוף ורכוש, לדוח הכספי נלקחות הערכות אקטואריות. כמו כן מוערך הסכום התלוי בגין תביעות גבוהות שטרם דווחו. לא נעשו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת. הנתונים נבדקו הן מול מחלקת התביעות והן מול הנהלת החשבונות.

<hr/>	<u>דב רפאל</u>	<u>אקטואר ממונה</u>	<u>28/02/2019</u>
חתימה	שם האקטואר	תפקיד	תאריך